

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Nehmotné statky a průmyslová práva v současnosti

Bc. Helena Matějčková

Diplomová práce

2015

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Helena Matějčíková**
Osobní číslo: **E13516**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Nehmotné statky a průmyslová práva v současnosti**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je zachytit současné trendy ochrany duševního vlastnictví v průmyslově vyspělých zemích. Součástí práce bude také komparace těchto zemí a České republiky, budou uvedena pozitivní a negativní v systému České republiky.

Osnova:

- Charakteristika dané problematiky a vymezení základních pojmů.
- Analýza současných trendů v ochraně duševního vlastnictví ve světě.
- Porovnání se situací v České republice.
- Zhodnocení výsledků a návrhy doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 55 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KUBÍČEK, J., SVAČINA, P. Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití, hodnocení a oceňování. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2006. 62 s. ISBN 80-86794-19-9.

LINDBERG, V. Intellectual property and Open Source. USA: O'Reilly Media, 2008. 400 s. ISBN 978-0-596-51796-0.

MALÝ, J. Obchod nehmotnými statky - Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. 257 s. ISBN 80-7179-320-5.

SUCHÝ, V. et al. Nehmotné statky a průmyslová práva - Jejich ochrana, oceňování a komerční využití. 1. vydání. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2010. 190 s. ISBN 987-80-7419-037-7.

SULLIVAN, P. H. Value-driven intellectual capital - How to convert intangible corporate assets into market value. New York and London: Wiley and Sons, 2000. 304 s. ISBN 978-0-471-35104-7.

SVAČINA, P. Oceňování nehmotných aktiv. 1. vydání. Praha: Ekopress, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86929-62-0.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Jaroslav Pakosta, CSc.

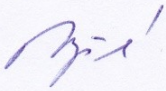
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce:

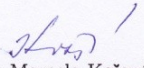
29. září 2014

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2015

Bc. Helena Matějčková

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych na tom to místě poděkovala všem, kteří mi poskytli potřebné informace, materiály a rady pro zpracování mé diplomové práce. Ráda bych poděkovala své rodině za velkou trpělivost a příznivé prostředí pro mé psaní.

Zvláštní poděkování patří doc. Ing. Jaroslavu Pakostovi, CSc. a pracovníkům z Úřadu průmyslového vlastnictví za jejich odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

ANOTACE

Diplomová práce pojednává o způsobech ochrany průmyslového vlastnictví v České republice a průmyslově vyspělých zemích a zachycuje současné trendy v této oblasti. Je zaměřena na důležitost ochrany výsledků duševní činnosti v dnešním moderním globalizovaném světě. Podrobně je zde popsána problematika udělování patentu, průmyslového vzoru, ochranné známky, a to jak na národní úrovni, tak úrovni mezinárodní. V poslední části práce je zhodnocen stav průmyslově právní ochrany na území České republiky a je zde upozorněno na aktuální problémy s nástinem možných řešení.

KLÍČOVÁ SLOVA

duševní vlastnictví, průmyslová práva, patent, ochranná známka, průmyslový vzor, Úřad průmyslového vlastnictví

TITLE

Intangible assets and current industrial rights

ANNOTATION

The thesis discusses the methods of protection of industrial property in the Czech Republic and industrialized countries and reflects current trends in this area. It is focused on the importance of protecting the results of intellectual activities in nowadays modern globalized world. It describes in detail the procedure of granting patent, industrial design and trademark, both national and international level. The last part of this thesis reviews the situation of industrial legal protection in the Czech Republic, refers to current problems and summarise possible solutions.

KEYWORDS

intellectual property, industrial rights, patent, trademark, industrial design, Industrial Property Office

OBSAH

ÚVOD	12
1 NEHMOTNÉ STATKY A DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ.....	14
1.1 Vymezení pojmu nehmotný statek	14
1.2 Duševní vlastnictví	15
1.2.1 Právo autorské	18
1.2.2 Právo průmyslové.....	18
2 PRŮMYSLOVĚ PRÁVNÍ OCHRANA NEHMOTNÝCH STATKŮ V ČESKÉ REPUBLICI.....	21
2.1 Průmyslově právní ochrana podle tuzemské legislativy.....	22
2.1.1 Patent	22
2.1.2 Dodatková ochranná osvědčení	27
2.1.3 Užité vzor	27
2.1.4 Průmyslový vzor.....	30
2.1.5 Topografie polovodičových prvků	32
2.1.6 Práva k novým odrudám rostlin	32
2.1.7 Ochranná známka	33
2.1.8 Označení původu a zeměpisná označení	35
2.1.9 Obchodní tajemství a know-how.....	36
2.2 Průmyslově právní ochrana podle mezinárodních smluv	39
2.2.1 Smlouvy na úrovni Evropské unie.....	42
2.2.2 Mezinárodní smlouvy	49
3 PRŮMYSLOVĚ PRÁVNÍ OCHRANA NEHMOTNÝCH STATKŮ V PRŮMYSLOVĚ VYSPĚLÝCH ZEMÍCH	58
3.1 Celosvětové trendy v průmyslově právní ochraně.....	58
3.2 Systémy průmyslově právní ochrany ve vybraných zemích.....	61
3.2.1 Německo	62
3.2.2 Velká Británie.....	63

3.2.3	Francie	65
3.2.4	USA	66
3.2.5	Japonsko	69
3.2.6	Čína.....	71
3.2.7	Korejská republika.....	74
4	ZHODNOCENÍ STAVU PRŮMYSLOVĚ PRÁVNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	77
4.1	Výdaje vynakládané na výzkum a vývoj v ČR.....	78
4.2	Aktivita domácích přihlašovatelů	80
4.3	Návrhy protiopatření	84
	ZÁVĚR	87
	Použitá literatura	89
	Seznam příloh	95

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Předměty práv duševního vlastnictví	17
Tabulka 2: Přehled mezinárodních úmluv	40
Tabulka 3: Počet podaných přihlášek k ochranné známce Společenství.....	44
Tabulka 4: Počet přihlášených průmyslových vzorů Společenství českými přihlašovatelí	46
Tabulka 5: Udělené evropské patenty validované v ČR.....	52
Tabulka 6: Počet podaných přihlášek k evropskému patentu českými přihlašovatelí	52
Tabulka 7: Počet podaných národních patentových přihlášek a PCT přihlášek v ČR	81

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Proces udělení patentu a případného odporového řízení	25
Obrázek 2: Počet přihlášek a množství udělených patentů v ČR	26
Obrázek 3: Zapsané užité vzory	29
Obrázek 4: Poměr počtu podaných přihlášek užitého vzoru a patentových přihlášek	30
Obrázek 5: Množství zapsaných průmyslových vzorů.....	32
Obrázek 6: Zapsané ochranné známky	35
Obrázek 7: Grafické symboly Unie pro ochranná označení.....	48
Obrázek 8: Kumulované výdaje spojené s evropským patentem pro 6 a 13 zemí	51
Obrázek 9: Proces řízení o přihlášce PCT	53
Obrázek 10: Počet podaných PCT přihlášek u 5 největších přihlašovatelů	55
Obrázek 11: Celosvětový počet podaných přihlášek k vybraným průmyslovým právům za rok 2013	59
Obrázek 12: Počet podaných patentových přihlášek na 10 patentových úřadech za rok 2013	60
Obrázek 13: Počet podaných patentových přihlášek na 1 mil. obyvatel.....	61
Obrázek 14: Vývoj počtu podávaných patentových přihlášek ve vybraných zemích.....	73
Obrázek 15: Počet podaných žádostí o ochrannou známku ve vybraných zemích.....	74
Obrázek 16: Celkové výdaje na výzkum a vývoj v ČR.....	78
Obrázek 17: Výdaje na výzkum a vývoj podle zdrojů jejich financování v mld. Kč.....	79
Obrázek 18: Celkové výdaje na výzkum a vývoj v roce 2012 jako % HDP.....	79
Obrázek 19: Počet podaných PCT přihlášek na 1 mil. obyvatel	82
Obrázek 20: Počet podaných mezinárodních přihlášek k ochranným známkám na 1 mil. obyvatel	83

SEZNAM ZKRATEK

ARIPO	Africká regionální organizace průmyslového vlastnictví	African Regional Industrial Property Organisation
CNY	čínský juan	
CTM	Ochranná známka Společenství	Community Trademark
ČR	Česká republika	
DPMA	Německý patentový a známkový úřad	Deutsches Patent und Markenamt
EPO	Evropská patentová organizace	European Patent Organisation
EPÚ	Evropský patentový úřad	
ES	Evropské společenství	
EU	Evropská unie	
EUR	euro	
GBP	britská libra	
HDP	hrubý domácí produkt	
CHF	švýcarský frank	
INPI	Francouzský Národní institut průmyslového vlastnictví	Institut National de la Propriété Industrielle
IPO	Úřad duševního vlastnictví Spojeného království	The Intellectual Property Office of the United Kingdom
JPY	japonský jen	
Kč	Koruna česká	
KIPO	Korejský úřad duševního vlastnictví	Korean Intellectual Property Office
KRW	jihokorejský won	
OAPI	Africká organizace duševního vlastnictví	Organisation Africain de la Protection Intellectuelle
OHIM	Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu	Office for Harmonization in the Internal Market
PCT	Smlouva o patentové spolupráci	The Patent Cooperation Treaty
RCD	Průmyslový vzor Společenství	Registered Community Design
SIPO	Čínský státní úřad duševního vlastnictví	State Intellectual Property Office of China
TRIPS	Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví	The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

USD	americký dolar	
USPTO	Patentový a známkový úřad USA	The United States Patent and Trademark Office
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví	
WIPO	Světová organizace duševního vlastnictví	World Intellectual Property Organisation
WTO	Světová obchodní organizace	World Trade Organisation

ÚVOD

Dnešní podoba světa, ve kterém působí nespočet podniků a ve kterém jsou hlavním terčem a hnací silou potřeby zákazníků, je ve znamení rostoucí konkurence. Intenzita hospodářské soutěže neustále roste. Od druhé poloviny 20. století dochází k prudkému rozvoji elektroniky, výpočetní a telekomunikační techniky a informačních technologií. Vědeckotechnický rozvoj v této oblasti se vyznačuje nesmírnou dynamikou. Dnes již není nejdůležitější pouze fyzický kapitál podniků, jako jsou nemovitosti, výrobky, zařízení atd. Aby podnikání bylo úspěšné, je zapotřebí nejen prostředků hmotného charakteru, ale i nehmotného charakteru. Význam nehmotných statků a průmyslových práv k nim stále více nabývá na významu. Představují vysoce žádaná aktiva, která mnohdy rozhodují o samotné existenci firmy. Jsou výsledkem lidské tvořivosti, myšlení a vynalézavosti. Každý podnik se snaží neustále inovovat, přicházet s něčím novým, odlišovat své výrobky či služby od ostatních. Nutným prostředkem, jak toho dosáhnout, je mimo jiné neustálá kreativita, nové myšlenky a získané znalosti. Otázkou ale nastává, jak takové myšlenky chránit před zneužitím? Jak zabránit možnému napodobování či nezákonnému kopírování těchto nehmotných statků?

Nehmotná složka podnikání zahrnuje především zkušenosti, znalosti, receptury, technické dokumentace, postupy a technologie, počítačové programy, originální vzhled výrobků či loga atd. Stejně tak nehmotnou složku podnikání tvoří i prvky, kterými je zajištěna ochrana výše zmíněných předmětů. Souhrnně lze hovořit o duševním vlastnictví podniku. V současné době je zcela nezbytné, aby podniky či jiné výzkumné organizace zavedly účinný systém ochrany a komplexního řízení svých duševních statků a následně i jejich dalšího komerčního využití. Duševní statky se tak přeměňují do různých forem ochrany neboli do tzv. duševního majetku. Ten může mít podobu patentů, užitných vzorů, průmyslových vzorů, licencí, ochranných známek, autorských práv atd. Právní ochrana nehmotných statků může představovat významný nástroj prudkého růstu a slouží jako velmi mocný kapitál, kterým podnik může disponovat. Historie ukazuje, že obzvláště průmyslová práva stála za úspěchem podnikatelů na trhu s určitými výrobky a zlepšila výrobcovo postavení na trhu. Je tedy nutné neustále a velmi pozorně rozpoznávat, které hodnoty skutečně stojí za právní ochranu.

Je v zájmu každého státu vytvořit efektivní systém ochrany průmyslových práv včetně záruk z jejich porušení. Vhodnou průmyslově právní ochranou vytvářejí státy podmínky podporující hospodářskou soutěž, inovace, přímé zahraniční investice a na základě toho i hospodářský růst. Dlouhodobě probíhají celosvětové snahy o harmonizaci práv k duševnímu vlastnictví, a to především prostřednictvím mezinárodních úmluv či bilaterálních dohod mezi státy

a na základě členství v nadnárodních uskupeních. Přestože se v mnoha právních odvětvích nedaří harmonizovat jednotlivé národní úpravy, zde je vývoj přinejmenším pozoruhodný.

Cílem diplomové práce je zachytit současné trendy ochrany duševního vlastnictví v průmyslově vyspělých zemích, komparace těchto zemí s Českou republikou a vymezení pozitiv a negativ v systému České republiky.

Práce je rozdělena do několika částí, které se postupně zabývají danou problematikou. První část je věnována vysvětlení základního pojmu "nehmotný statek" a jeho role v oblasti práv k duševnímu vlastnictví. Jsou zde uvedena hlavní specifika nehmotných statků v porovnání se statky hmotnými a jejich dělení podle charakteru. Dále je v první kapitole vysvětlena podstata práv k duševnímu vlastnictví a jejich dělení na práva průmyslová a autorská. Jelikož se práce zabývá především stavem průmyslově právní ochrany, o autorském právu je pojednáno pouze okrajově.

Druhá část je již zaměřena na jednu z oblastí práv k duševnímu vlastnictví, a to na právo průmyslové, konkrétně na systém průmyslově právní ochrany v České republice. Tato kapitola se zabývá jednotlivými formami průmyslově právní ochrany nehmotných statků v ČR jednak podle národní legislativy, jednak podle mezinárodních dohod a úmluv, ve kterých je Česká republika členem. Konkrétně je zde rozebrána problematika patentu, užitého vzoru, průmyslového vzoru, topografie polovodičového prvku, označení původu a zeměpisného označení, práv k novým odrudám rostlin, ochranné známky, obchodního tajemství a know-how.

Třetí kapitola je věnována systému průmyslově právní ochrany v průmyslově vyspělých zemích. Je zde popsán celosvětový trend v ochraně průmyslových práv a vyzdvihnuty některé odlišnosti systémů vybraných zemí, konkrétně v Německu, Francii, Velké Británii, USA, Číně, Japonsku a v Korejské republice.

Čtvrtá část diplomové práce se věnuje zhodnocení průmyslově právní ochrany v ČR v porovnání s ostatními státy. Poukazuje na problémy, se kterými se ČR potýká, a na oblasti, kterým je třeba věnovat větší pozornost. V závěru práce jsou nastíněna možná řešení těchto nedostatků.

1 NEHMOTNÉ STATKY A DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

V následujících podkapitolách je rozebrána problematika nehmotných statků a jejich role v oblasti práv k duševnímu vlastnictví. Jsou zde uvedena hlavní specifika nehmotných statků v porovnání se statky hmotnými a jejich dělení podle charakteru. Dále je zde vysvětlen pojem duševní vlastnictví a jeho rozdělení na dvě podskupiny práv - práva průmyslová a práva autorská.

1.1 Vymezení pojmu nehmotný statek

Nehmotné složky podnikání se postupem času stávají minimálně stejně tak důležitými jako složky hmotné. Nehmotný statek je hlavním pojmem a základním prvkem v oblasti duševního vlastnictví. Lze ho charakterizovat jako zvláštní druh předmětu právních vztahů, který má nehmotnou povahu, to znamená, že je výsledkem duševní činnosti. [1] Nehmotné statky jsou specifické řadou vlastností a to například tím, že mohou být kdykoliv, kdekoliv a kýmkoliv současně užívány. Mohou být vytvořeny několika osobami, a to nezávisle na sobě. Tyto statky se mohou vyskytovat na několika místech najednou, nelze je spotřebovat jejich užíváním nebo dokonce zničit (mohou však zastarat) a poskytovatelé je neztrácejí. Mohou být tedy neomezeně využívány bez ohledu na místo i čas, kdekoliv a kdykoliv na světě několika subjekty najednou. Tuto vlastnost lze nazývat *potenciální ubikvitou*, neboli všudypřítomností. Mohou se stát neomezeně předmětem užívání, jakmile byly vytvořeny způsobem vnímatelným lidskými smysly. V tomto ohledu se velmi liší od hmotných statků. [13], [20], [10]

J. Malý dělí nehmotné statky do následujících skupin podle jejich charakteru, a to na [14]:

1. nehmotné výsledky tvůrčí duševní činnosti:

- vynálezy či technická řešení chráněná patenty, užitnými vzory a průmyslovými vzory, topografie polovodičů, odrůdy rostlin atd.,
- autorská díla, počítačové programy a struktury databází, výkony umělců provádějících autorská díla,

2. nehmotné výsledky zkušeností a jiné duševní činnosti:

- know-how, obchodní tajemství, zvukové záznamy, zvukově-obrazové záznamy, televizní a rozhlasové vysílání atd.,

3. nehmotné hodnoty osobnosti:

- čest, jméno, lidská důstojnost, soukromí, projevy osobní povahy, osobní údaje fyzické osoby atd.,

4. vyjádření hospodářské individuality subjektu a jeho produktů a činností

- ochranná označení, název právnické osoby, dobrá pověst právnické osoby (goodwill) atd.

Stejně jako hmotné statky jsou i tyto nehmotné ocenitelným zbožím a mají svou tržní hodnotu. Proto společnost postupem času dospěla k názoru, že stojí za to tyto nehmotné statky chránit. Tato ochrana však nespočívá ve výlučném vlastnickém právu, jako je tomu u hmotných předmětů. Podstatou této ochrany je, že pokud někdo jiný nehmotný statek užívá bez souhlasu tvůrce, získává tím neoprávněný druh výhody, jelikož nemusel vynakládat své prostředky k jeho vynalezení. Nehmotné statky lze tak rozdělit do dvou skupin, konkrétně na [14]:

- nehmotné statky, ke kterým **existují** zákonem daná **zvláštní absolutní výlučná práva**,
- nehmotné statky, ke kterým **neexistují zvláštní absolutní práva**.

Nehmotné statky představují intelektuální kapitál, jsou klíčem k dalšímu přežití a rozvoji firmy. Právě v nehmotných statcích je soustředěna skutečná hodnota. Je odhadováno, že hodnota nehmotných statků ve firmách dramaticky stoupá a v současné době k odhadní ceně firem přispívají nehmotné statky skoro 80 %. Zejména při převzetí a slučování podniků je portfolio práv k duševnímu vlastnictví tou nejdůležitější a nejhodnotnější položkou z celé transakce.

1.2 Duševní vlastnictví

Vlastnictví jako samostatný pojem lze považovat za určitý vztah právnické či fyzické osoby k věci, právu nebo jiné hodnotě. Rozlišují se různé druhy vlastnictví, a to buď vlastnictví movité věci, nemovité věci nebo duševní vlastnictví. [9]

Předmětem duševního vlastnictví nejsou věci, nýbrž nehmotné statky. Práva k duševnímu vlastnictví se tedy od klasického vlastnictví poněkud liší, jsou odvozena od zvláštní povahy nehmotných statků. Je třeba rozlišovat nehmotný statek jako takový a tzv. nosič, na kterém je zachycen. Práva zničením nosiče nezanikají. Tím se značně liší od práva vlastnického, které je spjata s existencí dané věci a které s jejím zničením zaniká. [10]

Práva duševního vlastnictví jsou samostatnou oblastí práva, která jsou odvozena od přirozené lidské tvorby, myšlení a provozování hospodářské činnosti. Předmětem práv duševního vlastnictví jsou již výše zmíněné nemotné statky. Nemotná složka podnikání zahrnuje především zkušenosti, znalosti, receptury, technické dokumentace, postupy a technologie, počítačové programy, originální vzhled výrobků či loga atd. Stejně tak nemotnou složku podnikání tvoří prvky, kterými je zajištěna ochrana výše zmíněných předmětů. Souhrnně lze tedy hovořit o duševním vlastnictví podniku. [10]

Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, podepsaná ve Stockholmu 14. července 1967, definovala práva duševní vlastnictví jako práva [9]:

- k literárním, uměleckým a vědeckým dílům,
- k výkonům umělců, zvukovým záznamům a rozhlasovému vysílání,
- k vynálezům ve všech oblastech lidské činnosti,
- k vědeckým objevům,
- k průmyslovým vzorům a modelům,
- k ochranným známkám zboží a služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům,
- na ochranu proti nekalé soutěži,
- a všechna práva vztahující se na duševní činnost v průmyslu, vědecké, literární a umělecké činnosti.

Duševní vlastnictví představuje dle [22]: *"souhrn práv k vynálezům, průmyslovým vzorům, ochranným známkám, obchodním firmám a obchodním jménům, k vědeckým objevům, práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké, čímž jsou míněna práva k obchodnímu tajemství, know-how, zlepšovacím návrhům, odrůdám rostlin, topografiím polovodičů, označením původu a zeměpisným označením, tedy k nemotným statkům v oblasti duševní činnosti, které spadají do průmyslového vlastnictví nebo do duševního vlastnictví v užším smyslu."*

Dále je nutné odlišit vznik nemotného statku a vznik práv k němu se vztahujících. Vznik práva k duševnímu vlastnictví není automatické, nevzniká současně se zrodem nemotného statku. Až v okamžiku, kdy je dílo vyjádřeno ve smysly vnímatelné podobě (v případě autorského díla), nebo např. v okamžiku oznámení o udělení patentu ve věstníku (v případě

vynálezu), jedná se o vznik práva k duševnímu vlastnictví. Toto právo je též označováno jako *právo absolutní*. Bez souhlasu majitele není možné příslušný předmět ochrany užívat. To znamená, že autorské dílo, může užít pouze autor, vynález pouze majitel patentu atd. [10]

Práva k duševnímu vlastnictví měla dříve jeden společný prvek, a to *princip teritoriality*. Nehmotný statek bylo možné chránit pouze na určitém území, resp. v každém státě zvlášť, což způsobovalo překážky zvláště v mezinárodním obchodě. Postupem času na základě globalizace a evropské integrace dochází k potlačení tohoto principu. Velkou roli hrají mezinárodní úmluvy, které sblížují práva jednotlivých členských zemí. Princip teritoriality je tak do jisté míry modifikován účastí jednotlivých států v mezinárodních smlouvách. Evropská unie prolomila princip teritoriality zavedením ochranné známky Společenství a průmyslového vzoru Společenství, které udělují ochranu na celém území Evropské unie. Práva k duševnímu vlastnictví jsou také časově omezená oproti právům věčným, a to po zákonem stanovenou dobu. [10]

Práva k duševnímu vlastnictví lze rozdělit na dvě velké skupiny:

- **právo průmyslové** a práva s průmyslovým právem související,
- **právo autorské** a práva s autorským právem související.

V **Tabulce 1** je uvedený přehledný výčet nehmotných statků spadajících pod ochranu autorského práva a průmyslového práva.

Tabulka 1: Předměty práv duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ			
Autorská práva	Průmyslová práva		
	technická řešení	označení	ostatní
autorská díla	vynález	ochranná známka	průmyslový vzor
související díla	užitný vzor	označení původu	know-how
software	topografie	zeměpisná označení	odrůdy rostlin
databáze		obchodní firma	objevy
		domény	goodwill

Zdroj: Vlastní zpracování dle [5]

1.2.1 Právo autorské

Práva autorská a práva s autorským právem související chrání nehmotné předměty vznikající při umělecké tvorbě, vědeckém bádání či uměleckém projevu. Podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským je předmětem práva autorského [62]: *"dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam."* Každé autorské dílo je unikátní, nemohou existovat dvě naprosto totožná autorská díla. Autorem díla je vždy a pouze fyzická osoba. Specifikum autorského práva je takové, že chrání pouze formu vyjádření myšlenky, nikoliv myšlenku samotnou. Samotná myšlenka nemusí být nová, nová musí být právě její forma. Zničením věci, které dílo vyjadřuje, autorské právo nezaniká. Autorský zákon se řídí principem neformálnosti, pro vznik ochrany není zapotřebí splnit žádné formální náležitosti. Jediným požadavkem je originalita díla, nesmí napodobovat dílo jiné a autor na něj musí vynaložit originální duševní úsilí. V okamžiku, kdy je dílo vyjádřeno slovem, písmem, náčrtem, skicou nebo jakoukoliv vnímatelnou formou, vzniká autorské právo k dané věci. Přitom není nutné, aby bylo dílo zveřejněno. Není posuzována ani kvalita díla. [24], [9]

Dílo by mělo být označeno, aby bylo zřejmé, kdo je jeho majitelem a odkdy se autorské právo uplatňuje. Obvykle autorskoprávní ochrana trvá po dobu života majitele a poté 70 let po jeho úmrtí. Nemá-li autor díla dědice nebo odmítnou-li tito dědicové přijmout dědictví, a pokud dílo nemá spoluautory, stanou se díla volnými. [24]

Práva s autorským právem související se týkají celé řady práv a udělují se např. výkonným umělcům, producentům zvukových záznamů, vysílacím společnostem a tvůrcům či majitelům databází. [24]

1.2.2 Právo průmyslové

Inovace představují důležitou konkurenční výhodu, ale nejdříve je nutné je doplnit o účinnou a promyšlenou průmyslově právní ochranu. Pokud má vlastník zájem nehmotný statek využívat, těžit výhody z něho vyplývající a zakázat konkurenci tohoto řešení také užívat, je průmyslově právní ochrana nejvhodnější cesta, jak toho dosáhnout. Průmyslově právní ochrana představuje do jisté míry monopol na chráněné řešení nebo označení. Tato cesta zajistí, že prostředky vložené do výzkumu a vývoje se tvůrcům navrátí a zajistí též ochranu a prosazování práv v případném sporu.

Průmyslové právo je specifické především tím, že stojí na pomezí mezi právem občanským a právem obchodním. Průmyslová práva, nebo též průmyslové vlastnictví, je možné chápat jako [1]: "*souhrn zvláštních absolutních práv k nehmotným statkům opakovaně hospodářsky využitelným a jejich právní ochranu.*"

Průmyslová práva se dělí do dvou základních kategorií, jimiž jsou [27]:

- **práva k výsledkům tvůrčí činnosti** (patenty, užité vzory, průmyslové vzory, topografie polovodičových prvků, práva k novým odrudám rostlin),
- **práva na označení** (ochranné známky, označení původu a zeměpisná označení, obchodní firmy).

Do průmyslových práv dále spadají i další předměty, jako je obchodní tajemství a know-how.

Na rozdíl od autorského práva, kde k výsledku může dojít v zásadě jen jediná konkrétní osoba, se průmyslová práva liší tím, že chrání předměty, ke kterým může současně dojít několik osob. Východiskem je potom skutečnost, kdo první přihlásí daný předmět k ochraně. S průmyslovými právy se pojí tzv. *princip formality*. To znamená, že ke vzniku práva je potřeba určitý formální akt. V tomto případě se jedná o registraci (zápis) u příslušné autority. Ke vzniku průmyslového práva je třeba zápis do veřejného rejstříku, který v České republice spravuje Úřad průmyslového vlastnictví. S tímto principem se pojí i další princip, a to *princip poplatkový*. Aby mohl být proveden formální úkon, který je nezbytný ke vzniku daného práva, je přihlašovatel povinen zaplatit příslušný správní poplatek. [10]

Pokud se daný subjekt rozhodne zajistit právní ochranu určitému řešení, měl by být už předem přesvědčen o jeho komerčním potenciálu. Je tedy potřeba sledovat, která řešení jsou skutečně hodnotnými a stojí za právní ochranu. Nadbytečná právní ochrana vyvolává nepřiměřeně vysoké náklady. Výzkumy prokázaly, že pouze 3 - 5 % patentů jsou skutečně hodnotné vynálezy. Existuje tak značná část vynálezů, kde patentová ochrana není dostatečně racionální. Na druhou stranu promyšlená průmyslově právní ochrana je pak podnětem k vytváření nových výrobků a technologií, otvírá cestu na světové trhy a usnadňuje dlouhodobý strategický rozvoj. Vynálezci jsou motivováni k tomu, aby vylepšili stávající stav techniky a jejich odměnou je zpeněžení výsledků jejich duševní práce. Kvalitní průmyslově právní systém umožňuje příliv zahraničního kapitálu, jelikož dává jistotu investorům. Chrání náklady, které byly vynaloženy na výzkum a vývoj a snižuje riziko zneužití daných technologií konkurencí. [9], [3]

Na druhou stranu, pokud se již konkrétní subjekt rozhodne pro průmyslově právní ochranu, měl by mít na paměti, že registrace nemotného statku umožňuje současně konkurenci odhalit podstatu daného řešení. To může vést k tomu, že ostatní subjekty brzy na toto řešení navážou nebo ho dokonce překonají. Po uplynutí ochranné doby může dané řešení využít kdokoliv bez vynaložení vynálezecké činnosti. To je ta nejvyšší "cena", kterou musí přihlašovatel za získání průmyslově právní ochrany zaplatit. Výhoda majitele průmyslově právní ochrany je tak dočasná, avšak tento princip napomáhá celkovému ekonomickému pokroku a představuje určitý společenský přínos. Ve výrobní a obchodní praxi mají nová řešení chráněná průmyslovými právy daleko vyšší hodnotu a jsou efektivním prvkem nových inovací a nových technologií. [4]

2 PRŮMYSLOVĚ PRÁVNÍ OCHRANA NEHMOTNÝCH STATKŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Počátek právní ochrany duševního vlastnictví na českém území se datuje začátkem 19. století, kdy se zde ještě uplatňovalo rakouské právo. Později v roce 1919 začal v tehdejším Československu působit Patentní úřad a Patentní soud a již tehdy se Československá republika stala jako jedna z prvních zemí členem mnoha významných smluv na ochranu průmyslového vlastnictví. Rozvoj průmyslu v této době vytvářel velmi příhodné podmínky. 90. léta 20. století v České republice byla ve znamení přestavby celého systému ochrany práv k duševnímu vlastnictví. Započala snaha o harmonizaci českého práva na ochranu průmyslového vlastnictví se systémem členských zemí Evropské unie. V roce 1990 spatřil světlo světa nový zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, obecně nazývaný "patentový zákon". Vrcholem harmonizace bylo poté přijetí zákona o ochranných známkách v roce 2004. [20], [7]

Systém průmyslově právní ochrany v České republice je harmonizován s právem Evropské unie a je tvořen příslušnými zákony a institucemi, které se danou problematikou zabývají. Ústřední roli zde hraje Úřad průmyslového vlastnictví. **Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV)** je ústředním orgánem státní správy České republiky, jehož předsedu jmenuje vláda. K tomu, aby vznikla určitá práva k předmětům průmyslového vlastnictví, je třeba určitého výroku (rozhodnutí) státního orgánu, který je právě reprezentován Úřadem průmyslového vlastnictví. Rozhodnutí je uděleno na základě podaných návrhů či žádostí, které jsou poté posuzovány. [40]

Mezi základní funkce ÚPV patří [40]:

- rozhodování o poskytnutí ochrany na vynálezy, průmyslové vzory, užitné vzory, topografie polovodičových výrobků, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků,
- vedení rejstříku příslušných předmětů průmyslových práv,
- získávání, zpracovávání a zpřístupnění fondu světové patentové literatury,
- vykonávání činnosti podle zákona o patentových zástupcích,
- plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví,
- spolupráce s jinými orgány státní správy při prosazování průmyslových práv,
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států.

Dalšími orgány, o kterých lze hovořit v souvislosti s ochrannou duševního vlastnictví, jsou Česká obchodní inspekce, Policie ČR, soudy a státní zastupitelství, celní úřady, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, profesní komory jako je Komora patentových zástupců nebo Česká advokátní komora a další orgány. [27]

Česká republika je samozřejmě členem mnoha mezinárodních úmluv a dohod a problematika ochrany duševního vlastnictví je aplikována na mezinárodní úrovni. Nejdůležitějšími dohodami jsou především Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví a Smlouva o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. Všechny tyto dohody by se daly považovat za univerzální, poněvadž se vztahují na všechny kategorie průmyslového vlastnictví obecně. Další mezinárodní dohody se již týkají konkrétních předmětů průmyslového vlastnictví.

2.1 Průmyslově právní ochrana podle tuzemské legislativy

V následujících podkapitolách budou jednotlivé formy průmyslově právní ochrany nehmotných statků blíže rozebrány s přihlédnutím k současnému znění zákonů České republiky. Bude zde dále popsán postup podání přihlášky u příslušného institutu k danému typu ochrany, a to národní cestou. Národní legislativa upravující průmyslová práva v České republice se sestává ze zákonů a vyhlášek, uvedených v **Příloze A**.

2.1.1 Patent

Patent představuje formu právní ochrany vynálezu. Jedná se o dokument, který přihlašovatel daného vynálezu přiznává právo bránit ostatním subjektům v jeho využívání. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích sice nezahrnuje legální definici vynálezu, nicméně uvádí podmínky, které musí vynález splňovat, aby bylo možné na něj udělit patent. Patenty se udělují pouze na vynálezy, které [59]:

- jsou **nové**,
- jsou **výsledkem vynálezecké činnosti**,
- jsou **průmyslově využitelné**.

Každou jednotlivou podmínku je třeba posuzovat samostatně. Následně musí být zřejmé, která z podmínek není případně splněna včetně důvodů, které k tomu vedly. Splnění podmínek patentovatelnosti není záležitostí snadnou, ba naopak se jedná o záležitost velmi komplikovanou, a tak se patentová ochrana stává ochranou exkluzivní. Novostí je myšlena celosvětová novost. Vynález je považován za nový pouze v případě, že není součástí stavu

techniky. Součástí stavu techniky je myšleno [59]: "*vše, k čemu byl přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatelů právo přednosti, umožněn přístup veřejnosti, a to písemně, ústně, veřejným využíváním nebo jiným způsobem.*"

Stav techniky lze tedy chápat jako jakékoliv informace, které se staly dostupné veřejnosti buď písemným nebo ústním podáním, využíváním, vystavením, přednesením či jiným dalším způsobem před datem práva přednosti patentové přihlášky. Zeměpisné území, způsob zveřejnění nebo jazyk, ve kterém byl dokument zveřejněn, nehrají žádnou roli. Za veřejnost se ovšem nepovažuje vlastní personál společnosti, ten je považován za omezený okruh osob. Zákon však uvádí výjimku, kdy novost není porušena, a to v případě zveřejnění podstaty vynálezu na úředně uznaných výstavách podle mezinárodní smlouvy (Úmluva o mezinárodních výstavách sjednaná v Paříži dne 22. listopadu 1928). Pokud je přihláška k patentu podána do 6 měsíců (během tzv. *grace period*) od tohoto zveřejnění, není tento vynález považován za součást stavu techniky. Přihlašovatel však musí do 4 měsíců od podání přihlášky doložit osvědčení, že vynález byl vystaven podle mezinárodní smlouvy. [20], [59]

Vynálezem by mělo být něco více než práce průměrného odborníka, něco, co leží za hranicemi běžné řemeslné nebo inženýrské práce. Podle zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích je vynález [59]: "*výsledkem vynálezecké činnosti, jestliže pro odborníka nevyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky.*" Jde tedy svým způsobem o subjektivní pohled konkrétního odborníka na danou věc, který toto kritérium zkoumá. Aby mohl být vynález patentovatelný, musí představovat jistý přínos do stavu techniky jako celku. Měl by stav techniky obohatit. Je vhodné mít například důkazy o tom, že předchozí pokusy odborníků o vyřešení daného problému byly neúspěšné.

Průmyslová využitelnost vynálezu spočívá v tom, že jej lze využít např. v průmyslu, zemědělství nebo v jiných oblastech hospodářství. Předpokladem je tedy jeho opakované použití. Přihlašovatel by měl vhodným způsobem, např. modelem či matematickým výpočtem, dokázat, že je jeho vynález využitelný v praxi. Míra užitku již nehraje důležitou roli. [20]

Patentovat lze jak výrobek samotný, tak i výrobní postup. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích dále udává, co se za vynálezy nepovažuje. Jedná se o [59]:

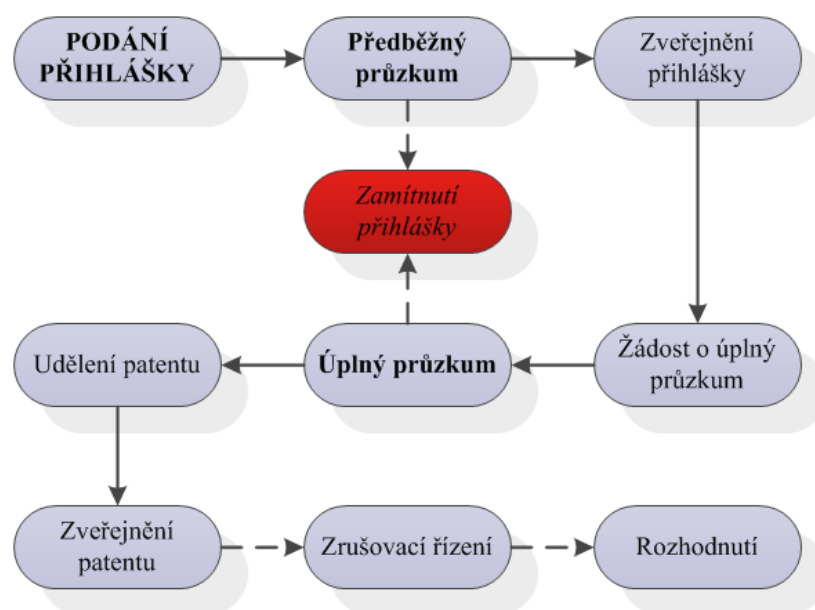
- objevy, vědecké teorie a matematické metody,
- estetické výtvořy,

- plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, jakož i programy počítačů,
- podávání informací,
- způsoby chirurgického nebo terapeutického ošetřování,
- diagnostické metody.

Vyřazení výše uvedených předmětů z patentové ochrany má na svědomí fakt, že buď jejich právní ochranu řeší jiný právní institut - mohou být například předmětem autorskoprávní ochrany, nebo nemají samy o sobě technický účinek. Zvláštní kategorií vynatých předmětů jsou počítačové programy, bez nichž si lze jen těžko představit soudobý výzkum a vývoj. Jejich právní ochrana je složitou záležitostí. Spadají všeobecně do předmětu práva autorského i přes to, že počítačový program znaky díla nesplňuje. Avšak tento typ neformální ochrany je na místě. Inovace jdou v této oblasti velmi rychle a téměř každý den vznikají nové počítačové programy. Pokud by počítačový program spadal pod průmyslově právní ochranu, v době podání přihlášky by již mohlo jít o natolik zastaralé řešení, o které by nemusel již být zájem. Patent na software jako takový tedy v ČR udělit nelze, pouze v případě, že by byl součástí jiného technického řešení. Patent dále nelze udělit na vynálezy, které by byly v rozporu s dobrými mravy či narušovaly veřejný pořádek, stejně tak nesmí vážně narušit životní prostředí. [3], [20]

Před podáním patentové přihlášky je vhodné projít databázi patentů, která je volně dostupná na ÚPV. Přihlašovatel se tak dozví, zda již někomu jinému nebyl na ten samý vynález patent udělen. Podáním patentové přihlášky na Úřadu průmyslového vlastnictví vzniká přihlašovatelovi právo přednosti na udělení patentu. Toto právo přihlašovatel zaručuje, že jinému přihlašovatelovi nebude udělena patentová ochrana na totožná řešení. Přihláška patentu se podává na předtištěném formuláři, kde přihlašovatel musí vyplnit všechny náležité údaje. K přihlášce je nutné doložit popis daného vynálezu, výkresy apod. Je vhodné využít spolupráce s patentovými zástupci, kteří dopomohou ke snadnému průběhu přihlášení předmětu patentu. Patentová přihláška může obsahovat jednu kategorii vynálezu nebo skupinu vynálezů, která ale tvoří jednu vynálezeckou myšlenku. Přihlašovatel je podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích povinen zaplatit za každou patentovou přihlášku správní poplatek, který je podle zákona 1 200 Kč. V případě, že je přihlašovatel i výlučný původce, je částka snížena na polovinu. Podaná přihláška je podrobena dvojímu průzkumu, a to předběžnému a úplnému. Předběžný průzkum přihlášky spočívá v prověření, zda nemá zásadní formální nedostatky, zda je vynález patentovatelný apod. Po uplynutí 18 měsíců je

zveřejněn předmět patentové přihlášky ve Věstníku ÚPV. Obsah přihlášky se poté stává součástí stavu techniky. Do 36 měsíců od podání přihlášky je nutné, aby přihlašovatel požádal ÚPV o úplný (věcný) průzkum patentovatelnosti vynálezu, který je zpoplatněn ve výši 3 000 Kč. Úplný průzkum hodnotí detailnější podmínky patentovatelnosti vynálezu. Poté je buď patent udělen, přihlašovatel je udělena patentová listina a patent je zapsán do rejstříku patentů, nebo je patentová přihláška zamítnuta. Vydání patentové listiny je též zpoplatněno, a to ve výši 1 600 Kč za 10 stran strojopisu, za každou další stranu 100 Kč navíc. Od okamžiku nabytí účinnosti patentu má majitel právo domáhat se ochrany vůči těm osobám, které neoprávněně zasahují do jeho práv, má výlučné právo předmět patentu využívat a poskytovat práva k jeho využití. Délka celého řízení o udělení patentu dosahuje od 1 roku do několika let, závisí zejména na úkonech přihlašovatele. Průměrná délka patentového řízení činí v průměru 3,3 roku. Patent platí 20 let od podání přihlášky vynálezu a nelze ho dále prodloužit. [36], [21], [68] Celý proces udělení patentu včetně zrušovacího řízení v případě námitek třetích stran je vyobrazen na **Obrázku 1**.

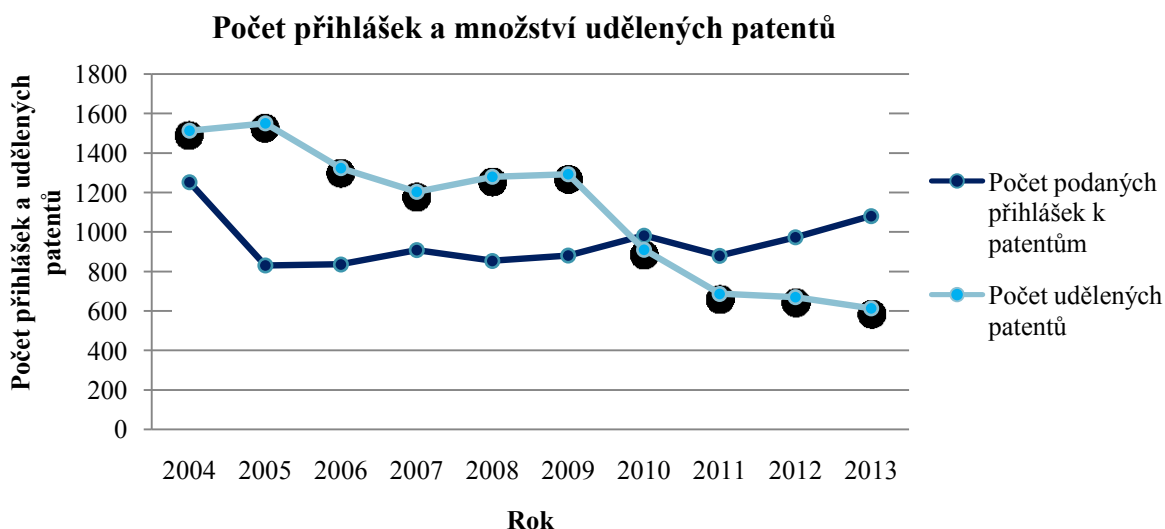

Obrázek 1: Proces udělení patentu a případného odporového řízení

Zdroj: Vlastní zpracování

Aby byl patent udržen v platnosti, je majitel povinen platit každý rok určité udržovací poplatky podle zákona. Za první až čtvrtý rok činí sazba 1 000 Kč ročně, za pátý až osmý rok 2 000 Kč ročně, za devátý rok 3 000 Kč, za desátý rok 4 000 Kč a poté sazba činí vždy o 2 000 Kč více než v předcházejícím roce až do 20. roku platnosti patentu. [66] Přehled vybraných poplatků za patent splatných na ÚPV je uveden v **Příloze B**. Obecně patří ČR k zemím s nízkými správními poplatky. Základní poplatky (tzn. podání přihlášky, průzkum

a udržovací poplatky), které přihlašovatel zaplatí za 20 let doby trvání patentu, činí 173 200 Kč. Na následujícím **Obrázku 2** je zobrazen vývoj počtu udělených patentů za rok 2004 až 2013. ÚPV v roce 2013 udělil 613 patentů, přihlášek bylo podáno celkem 1 081. Celkový počet platných patentů na území ČR činil na konci roku 2013 přes 30 000, nicméně podíl českých přihlašovatelů na tomto množství byl pouze 7,6 %.

Obrázek 2: Počet přihlášek a množství udělených patentů v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle [42]

Údaje z posledních let ukazují, že si přihlašovatelé uvědomují významnost patentového systému jako podmínku úspěchu svého podnikání. Nejvíce o patentovou ochranu žádaly obory jako je měření, optika, doprava a skladování. Také byla zaznamenána vyšší aktivita ze strany českých vysokých škol a univerzit. [42]

Zvláštní kategorií vynálezů jsou dále **podnikové vynálezy**, které byly vytvořeny během pracovního poměru zaměstnancem. Pokud taková situace nastane, právo na patent přechází na zaměstnavatele, nestanoví-li pracovní smlouva jinak. Zaměstnanec je povinen neprodleně a písemně informovat zaměstnavatele o vytvoření vynálezu a předat mu veškeré příslušné podklady. Zaměstnavateli od tohoto okamžiku běží tříměsíční lhůta, aby mohl právo na tento vynález uplatnit. Během tohoto období je oběma stranám stanovena povinnost zachovávat vůči třetím stranám mlčenlivost. Pokud zaměstnavatel právo neuplatní, přechází právo zpět na původce a zaměstnanec se tak může stát majitelem patentu. Může tak kterémukoliv subjektu, včetně svému zaměstnavateli, zakázat takovéto řešení využívat. [3]

2.1.2 Dodatková ochranná osvědčení

Dodatková ochranná osvědčení souvisí bezprostředně s patentem. Na základě těchto osvědčení lze dosáhnout prodloužení doby platnosti určitých typů patentů. Podle zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích uděluje ÚPV dodatková ochranná osvědčení na [59]: "*látky chráněné na území ČR patentem, pokud jsou účinnými látkami přípravků, které před uvedením na trh podléhají registraci*". Účinnou látkou je zde myšlena [59]: "*chemicky vyrobená látka nebo směs látek, mikroorganismu nebo směs mikroorganismů, které mají obecné nebo specifické léčebné nebo preventivní účinky ve vztahu k onemocněním lidí nebo zvířat nebo které jim mohou být podány za účelem určení nemoci, zlepšení nebo úpravy zdravotního stavu anebo které jsou určeny k ochraně rostlin nebo rostlinných výrobků*". Výzkum z oblasti farmacie je mnohdy finančně náročný. Léky a jiné léčivé přípravky, na které byl udělen patent, podstupují dlouhou cestu, než jsou vůbec uvedeny na trh. Je třeba ověřit vlastnosti látky, provést klinické testy apod. Uvedené činnosti ubírají čas z doby patentové ochrany, a proto se na základě dlouhodobých diskuzí došlo k závěru, že je třeba délku patentové ochrany pro tyto druhy vynálezů prodloužit. [20]

Doba ochrany dodatkového osvědčení plynule navazuje na dobu ochrany patentu, začíná tedy dnem po skončení dvacetiletého období. S podáním žádosti o udělení osvědčení je žadatel povinen uhradit správní poplatek ve výši 5 000 Kč. ÚPV poté zkontroluje formální náležitosti dané žádosti. Po udělení osvědčení ho ÚPV zapíše do patentového rejstříku a zveřejní ve Věstníku. Platnost každého dodatkového osvědčení je individuální a stanoví se jako doba, která uplynula od data podání patentové přihlášky, do data registrace přípravku a jeho uvedení na trh. O uvedení daného přípravku na trh rozhoduje Státní ústav pro kontrolu léčiv či Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv. Maximální délka platnosti osvědčení je 5 let. Za každý rok platnosti osvědčení je majitel povinen uhrazovat udržovací poplatky ve výši 26 000 Kč za první rok a poté za každý další rok o 2 000 Kč navíc. [20]

V roce 2013 bylo přijato 57 žádostí o dodatková ochranná osvědčení.

2.1.3 Užité vzor

Užitný vzor, nebo někdy též nazývaný "malý patent", chrání dle zákona č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech [61]: "*technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná*". Přestavuje novější a velmi oblíbenou průmyslově právní ochranu zejména u domácích přihlašovatelů. Je možno říci, že patentem a užitným vzorem lze chránit srovnatelné předměty, kromě postupů či způsobů výroby nebo

biologických reproduktivních materiálů, na které se užitný vzor nevztahuje. Užitný vzor se velmi podobá patentu, nicméně požadovaná úroveň technického pokroku (vynálezeckého stupně) je nižší, stejně tak je specifický tím, že umožňuje rychlé udělení ochrany. Přestavuje tak pružnější a levnější způsob ochrany, která je srovnatelná co do účinků patentu. Je vhodný zejména pro řešení, která mají menší ekonomický význam a jsou krátkodobě využitelná. Spíše se uplatňuje u předmětů denní potřeby připravených k uvedení na trh s nižší invenční úrovní. [20], [11], [23]

Výhoda užitného vzoru spočívá též v tom, že zde zákon umožňuje i tzv. **odbočení**. Přihlašovatel může například v případě zamítnutí žádosti o udělení patentu odbočit z patentové přihlášky na přihlášku užitného vzoru a je mu uznána priorita z původní patentové přihlášky. Právní úprava umožňuje přihlašovateli do 2 měsíců od rozhodnutí o patentové přihlášce, nejpozději však do 10 let podat přihlášku užitného vzoru. Podmínkou ovšem je, že se musí jednat o stejné technické řešení. Tato možnost dává prostor pro strategické manévrování přihlašovatele v případě snahy o zachování práv k danému technickému řešení. Stejně tak je možné podat přihlášky k užitnému vzoru a patentu zároveň. Zatímco už běží ochrana užitným vzorem, běží zkoumání patentovatelnosti. Dále pak je užitný vzor zajímavým prostředkem ochrany pro ty subjekty, které z jakéhokoliv důvodu připustily zveřejnění vlastního řešení. V případě, že dojde ke zveřejnění daného řešení, již se nejedná o řešení nové. Za této situace již nelze získat patentovou ochranu. U užitného vzoru má přihlašovatel šestiměsíční ochrannou lhůtu (tzv. *grace period*) od zveřejnění vlastního řešení k tomu, aby podal přihlášku užitného vzoru, a požadavek novosti není porušen. [21], [7]

Stejně jako v případě patentu lze osvědčení na užitný vzor získat po podání přihlášky na Úřadu průmyslového vlastnictví, která má podobné náležitosti jako u patentu. Správní poplatek za podání přihlášky činí 1 000 Kč. V tento okamžik začne běžet přihlašovateli priorita. Zápis užitného vzoru do rejstříku probíhá na základě tzv. registračního principu. To znamená, že před zápisem nedojde k porovnání daného předmětu se stavem techniky, provádí se pouze formální průzkum náležitostí přihlášky. Tato skutečnost zaručuje rychlejší a méně nákladné řízení v případě, že je potřeba dané řešení co nejrychleji zavést do praxe. Zároveň ale může nastat situace, že se dosáhne ochrany na taková technická řešení, která nejsou nová, jsou například notoricky známá. ÚPV zkoumá pouze splnění základních zákonných podmínek pro zápis do rejstříku, nezabývá se novostí či mírou tvůrčí úrovně. Zde je iniciativa ponechána na veřejnosti, aby podala návrh na výmaz a domáhala se nápravy. Novost či jiné podmínky se tak zkoumají až v případě výmazového řízení. Proto existuje značná míra právní nejistoty. Tu lze předem minimalizovat dobře provedenou rešerší

na novost předmětu. Celý proces o udělení tohoto typu ochrany končí během 2 až 4 měsíců. ÚPV zapíše užitečný vzor do rejstříku a vydá přihlašovatelovi osvědčení o zápisu. Platnost užitečného vzoru je kratší než u patentu, a to konkrétně 4 roky ode dne podání přihlášky. Poté je možné na žádost majitele ochranu dvakrát prodloužit vždy o tři roky. Za každé prodloužení platnosti je majitel povinen uhradit správní poplatek - za první prodloužení 3 000 Kč a za druhé prodloužení 6 000 Kč. U užitečného vzoru se neplatí žádné udržovací poplatky během jednotlivých let. Maximální doba platnosti může být 10 let. [20], [21], [68]

Na **Obrázku 3** je možné vidět vzrůstající oblibu užitečného vzoru u domácích přihlašovatelů.

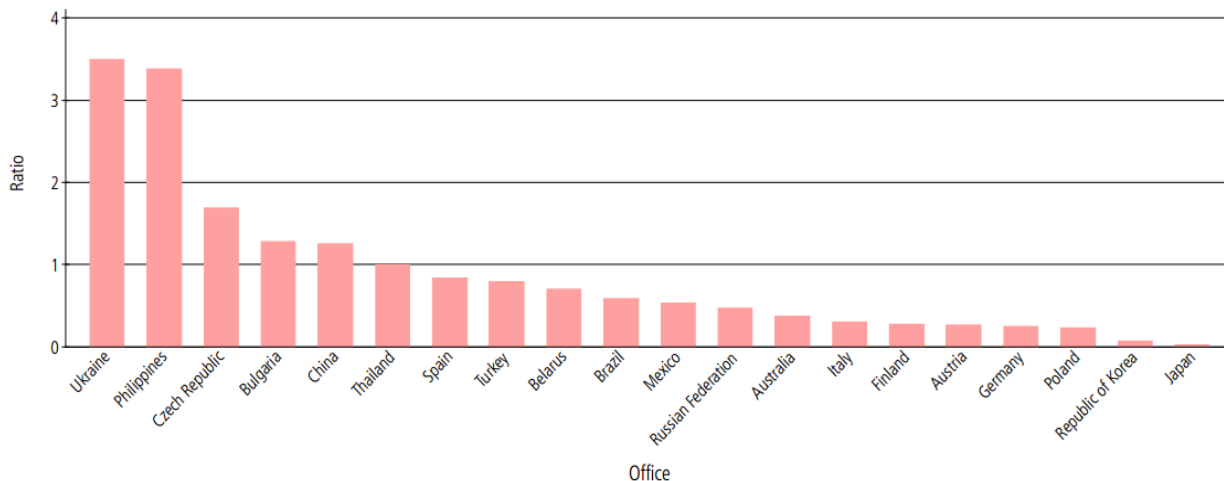

Obrázek 3: Zapsané užité vzory

Zdroj: [42]

Obory, které měly nejvyšší počet podaných přihlášek, byly měření, optika a stavby. Častým zahraničním přihlašovatelem užitečných vzorů bylo Slovensko. ÚPV v roce 2013 přijal 1 731 přihlášek k užitečným vzorům a zapsal 1 552 užitečných vzorů. Na území ČR bylo na konci roku 2013 v platnosti 8 213 vzorů. [42]

Oblibu užitečného vzoru v České republice dokládá i výzkum Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO), podle kterého je Česká republika třetím největším přihlašovatelem užitečných vzorů s ohledem na počet podaných patentových přihlášek. **Obrázek 4** ukazuje poměr mezi počtem podaných přihlášek užitečného vzoru ku počtu podaných patentových přihlášek ve vybraných zemích světa. Poměr větší než 1 značí větší oblibu užitečného vzoru.

Obrázek 4: Poměr počtu podaných přihlášek užitého vzoru a patentových přihlášek

Zdroj: [55]

2.1.4 Průmyslový vzor

Ochrana vzhledu výrobku je velmi důležitým předpokladem pro konkurenceschopnost a řádné podnikání. Podle zákona č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů se průmyslovým vzorem rozumí [63]: *"vzhled výrobku nebo jeho části, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury, nebo materiálu výrobku samotného, nebo jeho zdobení."* Jsou to tedy znaky, které lze rozpoznat lidskými smysly - zrakem či hmatem. Lze si pod ním představit jak prvky prostorové tak i plošné. Na rozdíl od patentů a užitého vzoru ho lze použít i na estetické výtvary. Průmyslový vzor stojí tedy na pomezí mezi uměním a technologií. Průmyslový vzor je též možno podrobit ochraně, pokud [63]:

- je **nový**,
- má **individuální povahu**.

Novostí je pak chápána absolutní novost designu. Průmyslový vzor je možno považovat za nový, nebyl-li přede dnem vzniku práva přednosti zpřístupněn veřejnosti. Novost není porušena, pokud byl vzor zveřejněn původcem během předchozích 12 měsíců. Co se týče individuální povahy, musí daný průmyslový vzor vyvolávat u informovaného uživatele odlišný celkový dojem než u toho průmyslového vzoru, který byl zpřístupněn veřejnosti přede dnem podání přihlášky. V tomto ohledu je možné spatřovat podobu s autorským dílem. [20], [23]

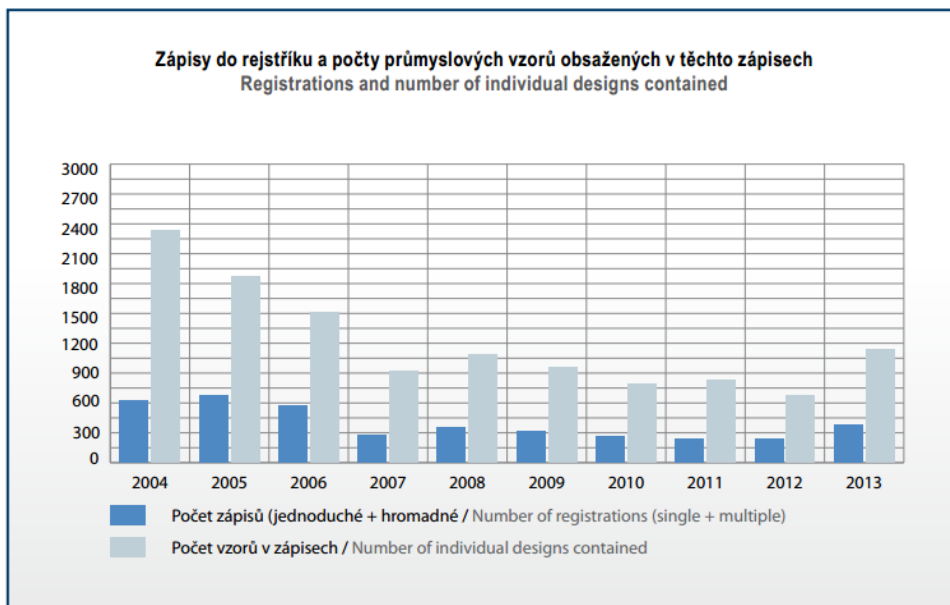
Za průmyslový vzor se nepovažuje [9]:

- výlučné technické a konstrukční řešení,
- zvětšení nebo zmenšení známého tvaru výrobku,

- náhrada materiálu,
- architektonické řešení,
- vnější úprava výrobku zjištělná jen při zvláštní pozornosti,
- barva výrobku, pokud nesouvisí s tvarem, obrysem a kresbou výrobku.

Příhláška průmyslového vzoru může být jak jednoduchá, tak hromadná. Podstatná náležitost přihlášky průmyslového vzoru je vyobrazení konkrétního designového řešení, které je přihlášeno k ochraně, protože právě toto vyobrazení přímo definuje předmět ochrany. Může mít podobu výkresu či fotografie. Dnem podání přihlášky vzniká přihlašovatelovi právo přednosti. ÚPV provádí průzkum dané přihlášky, a to formálně a věcně. Zkoumá jednak náležitosti přihlášky a stejně tak testuje podmínku novosti a individuality. Ochrana průmyslového vzoru vzniká zápisem do rejstříku průmyslových vzorů na ÚPV a přihlašovatelovi je vydáno osvědčení o zápisu. Celé řízení o přihlášce trvá po dobu několika měsíců. Pokud přihlašovatel v přihlášce požádal o odklad zveřejnění, nebude v okamžiku zápisu podstata vzoru zveřejněna. Odložit zveřejnění lze však maximálně 30 měsíců od data podání přihlášky. Platnost průmyslového vzoru trvá 5 let a je jí možné opakovaně obnovovat, a to vždy o 5 let. Maximální doba platnosti je 25 let od data podání přihlášky. Za podanou přihlášku přihlašovatel zaplatí správní poplatek 1 000 Kč, pokud se jedná o původce vynálezu, je poplatek snížen na polovinu. Za první prodloužení o dalších pět let činí správní poplatek 3 000 Kč a poté vždy o 3 000 Kč více než v předcházejícím pětiletém období. Za poslední prodloužení je tak povinnost uhradit poplatek ve výši 12 000 Kč. Roční udržovací poplatky se zde neplatí. [37], [21], [68]

Na **Obrázku 5** je znázorněno, kolik bylo mezi roky 2004 a 2013 provedeno zápisů průmyslových vzorů a kolik bylo vzorů v těchto zápisech. Je patrné, že převažují hromadné přihlášky průmyslových vzorů. V průměru každá přihláška obsahuje 3 průmyslové vzory. V roce 2013 bylo přijato 441 národních přihlášek průmyslových vzorů, které obsahovaly celkem 1 309 vzorů. Zapsáno bylo celkem 382 průmyslových vzorů, které obsahovaly 1 133 vzorů. Na konci roku 2013 bylo na území ČR v platnosti 3 428 průmyslových vzorů.

Obrázek 5: Množství zapsaných průmyslových vzorů

Zdroj: [42]

2.1.5 Topografie polovodičových prvků

Ochrana práv k topografiím polovodičových výrobků (tzv. čipům) představuje jednu z nejnovějších oblastí průmyslového práva a je poskytována v případě, jsou-li topografie výsledkem tvůrčí činnosti a nejsou-li v průmyslu běžně rozšířené. Nejedná se však o čipy jako takové, ale o jejich konstrukční uspořádání. [11] Podle zákona č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků se za topografii rozumí [60]: "*série jakkoli zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňující trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá, přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu polovodičového výrobku v jednotlivých stupních výroby nebo jeho části.*" Ochrana je poskytována na základě zápisu do rejstříku ÚPV. Za přijetí přihlášky je nutno zaplatit správní poplatek ve výši 5 000 Kč. Platnost této ochrany je 10 let.

2.1.6 Práva k novým odrudám rostlin

Nové odrůdy rostlin a jejich právní úprava nespádá zcela do systému průmyslových práv ani práva autorského. Nicméně patří k právům velmi blízkým. Problematiku ochrany práv k novým odrudám rostlin upravuje zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrudám rostlin. Důvod vzniku tohoto zákona bylo zajistit šlechtitelům výlučné právo na obchodní využívání nových odrůd a zvýšit motivaci k šlechtitelským činnostem. Tato úprava nahradila zákon

č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat. Do nového zákona tedy není již zakomponována ochrana plemen hospodářských zvířat.

O udělení ochrany rozhoduje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Ochrana může být poskytnuta na odrůdy všech rodů a na všechny druhy rostlin, včetně jejich hybridů. Původcovství vzniká vytvořením dané odrůdy. Odrůda musí podle zákona splňovat podmínku **novosti, odlišnosti, stálosti a uniformity**. Pod novostí je třeba chápat skutečnost, že daná odrůda nebyla nikdy před podáním přihlášky běžně pěstována, nebyla zařazena v úředním seznamu odrůd nebo například popsána v publikacích. Odlišnost se musí týkat alespoň jednoho podstatného znaku. Biologické vlastnosti odrůdy musí být stálé, vyrovnané. Ústav na základě žádosti provede odborné přezkoumání, např. polními pokusy, speciálními testy, laboratorními zkouškami atd. Pokud je výsledek pozitivní, Ústav žádost zveřejní ve Věstníku Ministerstva zemědělství. Poté udělí žadateli ochranná práva vydáním šlechtitelského osvědčení k dané odrůdě a schválí název této odrůdy. Ochranná práva trvají 25 let a u určitých typů odrůd jako je chmel, vinná réva a brambor až 30 let. Za období platnosti této ochrany je držitel šlechtitelského oprávnění povinen platit po celou dobu udržovací poplatky, které vybírá výše zmíněný Ústav. Za první až čtvrtý rok je sazba 800 Kč za rok, za pátý až osmý rok 1 000 Kč, za devátý až dvanáctý rok 1 200 Kč, za třináctý až šestnáctý rok 1 500 Kč, za sedmnáctý až dvacátý rok 2 000 Kč a poté za každý rok trvání ochranného práva 4 000 Kč. Po dobu celou dobu ochrany je majitel povinen udržovat danou odrůdu. [1], [64]

2.1.7 Ochranná známka

Ochranná známka napomáhá odlišit výrobky či služby různých výrobců a tím umožnit spotřebitelům lepší orientaci na trhu a zvýšit povědomí o daném výrobku. Přestavuje i určitou záruku kvality. Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách definuje ochrannou známku jako [67]: *"jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby."* Aby tedy mohla být ochranná známka udělena, je zapotřebí splnit dvě základní podmínky, kterými jsou:

- **schopnost grafického znázornění,**
- **způsobilost odlišit výrobky a služby jím označované** (rozlišovací způsobilost).

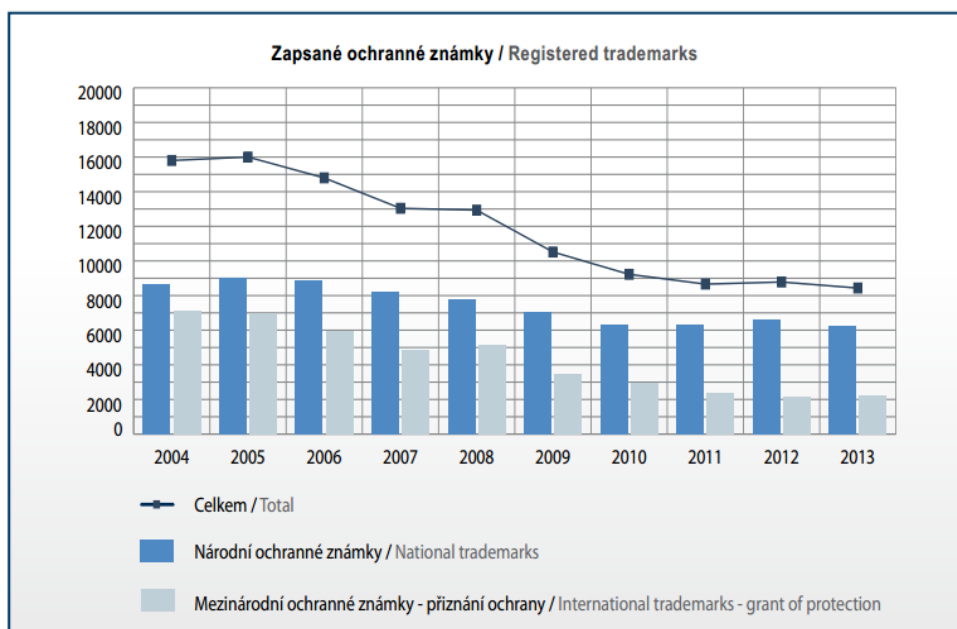
Přípustná je samozřejmě i kombinace výše uvedených znázornění. Vyloučeny jsou tedy jakékoliv zvukové či čichové označení.

Ochranné známky lze dělit podle mnoha hledisek. Rozlišují se ochranné známky výrobní, obchodní a služeb. Dále je možné ochranné známky dělit na individuální, které označují výrobky a služby jen jednoho majitele, a na známky kolektivní, které označují výrobky a služby několika právně, hospodářsky či organizačně sdružených subjektů. Dále existují známky slovní, slovní-grafické, obrazové, prostorové, kombinované či barva nebo kombinace barev. [11]

Přihlašovatelé vzniká řádným podáním přihlášky právo přednosti. Za podání přihlášky je přihlašovatel povinen zaplatit správní poplatek ve výši 5 000 Kč za individuální ochrannou známku a 10 000 Kč za kolektivní. Poté je přihláška podrobena formálnímu a věcnému průzkumu, kde je zkoumáno, zda přihláška splňuje předepsané náležitosti a zda přihlašované označení není vyloučeno ze zápisu. Věcný průzkum je možné rozdělit na dvě části, a to na testování označení (tzv. absolutní důvody odmítnutí ochrany) a na zveřejnění přihlášky třetím stranám k námitkám (tzv. relevantní důvody odmítnutí ochrany). Absolutní důvody odmítnutí udává ÚPV a pojí se s nesplněním dvou výše zmíněných podmínek. Ochrannou známkou se tak nemůže stát takové označení, které nelze graficky znázornit, tudíž nesplňuje podmínku rozlišitelnosti, nebo se jedná o označení, které se stalo obvyklým v běžných zvyklostech. Vyloučeny jsou také jakékoliv náboženské symboly včetně čehokoliv, co by odporovalo dobrým mravům a veřejnému pořádku nebo by mohlo klamat veřejnost. Co se týče relevantních důvodů odmítnutí ochrany, do rejstříku ochranných známek nelze zapsat taková označení, která jsou shodná či obsahují prvky starší známky jiného subjektu, a která by tím pádem narušovala práva jiné osoby. Poté, co je přihláška zveřejněna ve Věstníku, může proběhnout tzv. námitkové řízení, které trvá 3 měsíce. Během tohoto období mohou příslušné osoby podat námitky proti zápisu ochranné známky. Jsou jimi především vlastníci starší ochranné známky, která je podobná či shodná s přihlašovaným označením. Pokud neexistují žádné překážky v udělení ochrany, ÚPV udělí přihlašovatelé osvědčení o zápisu a ochranná známka je zapsána do rejstříku. Spolu s ochrannou známkou je možno používat symbol registrace "®" nebo "TM". Celý proces o udělení ochranné známky činí okolo 6 měsíců. [21], [68]

Platnost ochranné známky činí 10 let ode dne podání přihlášky. Platnost lze prodloužit vždy na dalších 10 let a výše správního poplatku činí 2 500 Kč v případě individuální ochranné známky a 5 000 Kč v případě kolektivní. [68] Pokud vlastník ochranné známky nezačal do 5 let od zápisu dané označení řádně užívat, nebo pokud dojde k přerušení jeho užívání po dobu 5 let, může být ochranná známka zrušena.

Na **Obrázku 6** je znázorněný počet zapsaných ochranných známek do roku 2013. V roce 2013 ÚPV přijal 8 975 národních přihlášek ochranných známek. Do rejstříku bylo zapsáno 6 227 národních ochranných známek a byla přiznána ochrana 2 210 mezinárodním ochranným známkám. Na konci roku 2013 bylo na území ČR platných celkem 1 102 812 ochranných známek, z nichž pouze 119 717 bylo ochranných známek národních.

Obrázek 6: Zapsané ochranné známky

Zdroj: [42]

2.1.8 Označení původu a zeměpisná označení

Za vznik tohoto druhu ochrany se zapřičinili spotřebitelé, kteří začali spojovat výrobek s konkrétním názvem oblasti. Stejně jako ochranná známka slouží toto označení k podpoření poptávky po daném výrobku či službě. Jedná se tedy o stejnou ekonomickou funkci. Opatřit výrobek označením původu nebo zeměpisným označením je vhodné v případě, kdy jeho vlastnosti a kvalita jsou dány především prostředím, ze kterého pochází. Výrobek je tak označen údajem o zemi, oblasti nebo místě, které je všeobecně známé jako místo, odkud výrobek pochází. Zboží může představovat jakoukoliv movitou věc, která je na daném území vyrobena, vytěžena nebo jinak získána, přičemž nezáleží na stupni jejího zpracování. [2], [19] Označení původu a označení zeměpisné jsou velmi podobné pojmy ve svém vymezení. Označení původu si ale klade vyšší nároky na spjatost vlastností daného zboží s konkrétním územím, u zeměpisného označení stačí, aby alespoň část výroby probíhala v příslušné oblasti.

Označení původu je podle zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení oprávněn umisťovat na zboží každý [65]: *"kdo vyrábí, zpracovává a připravuje zboží s odpovídající kvalitou či vlastnostmi na vymezeném území."* Tím se označení původu a zeměpisná označení značně liší od ostatních předmětů průmyslového vlastnictví. Přihlašovatel tak nevzniká výlučné právo označení užívat, ale přísluší každému subjektu, který splní zákonem stanovené podmínky. Ostatní subjekty se do rejstříku již nezapisují. Není zde tedy upřednostňováno právo jednoho subjektu k tomuto označení, ale spíše ochrana práv spotřebitele na informace o původu zboží. Na zapsané označení není možné poskytnout licenci. [19]

Proces získání označení původu či zeměpisného označení začíná podáním žádosti na ÚPV. Žadatelem může být jak jednotlivý výrobce či sdružení výrobců. V době podání žádosti však musí být konkrétní označení veřejně známé a užívané, což je žadatel povinen doložit. Podání žádosti podléhá správnímu poplatku ve výši 4 000 Kč. ÚPV poté provede formální a věcný průzkum žádosti. V případě, že se jedná o zemědělské výrobky nebo potraviny určené pro lidskou výživu nebo zemědělské výrobky neurčené pro lidskou výživu, je nutné spolu s žádostí doložit tzv. specifikaci. Seznam konkrétních výrobků, které podléhají specifikaci, je uveden ve vyhlášce č. 243/2002 Sb. Účelem specifikace je určitým způsobem standardizovat charakteristické vlastnosti zemědělského výrobku či potraviny, které musí být splněny, aby bylo možné udělit označení původu nebo zeměpisné označení. Za kontrolu specifikace jsou odpovědné kontrolní orgány, jako jsou: Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa. Pokud neexistují žádné překážky v udělení označení, je žadateli vystaveno osvědčení o zápisu a příslušné označení se zapíše do rejstříku. V případě tohoto typu ochrany se jedná na ochranu na dobu neurčitou. [19], [21], [68]

Počet přijatých národních žádostí od českých žadatelů o ochranné označení původu a zeměpisné označení je po několik let zanedbatelný. V roce 2013 byla přijata pouze jedna žádost o národní formu ochrany. Platných označení je na území ČR 5 586, z čehož 200 označení je chráněno na národní úrovni.

2.1.9 Obchodní tajemství a know-how

Obchodní tajemství společně s know-how spadá pod tzv. jiné majetkové hodnoty, které mohou být také předmětem právních vztahů. Jedná se o nehmotné statky, které jsou svou podstatou hůře uchopitelné než nehmotné statky chráněné zákony průmyslového práva. Některé odborné názory poukazují na to, že obchodní tajemství a know-how ani nepatří do průmyslového vlastnictví jako takového. Nelze totiž prokázat existenci základních

vlastností předmětů průmyslového vlastnictví. Otázka vymáhání práv z průmyslového vlastnictví v případě sporů je tak věcí velmi komplikovanou.

Obchodní tajemství bylo podle starého občanského zákoníku definováno jako: "*obchodní, výrobní či technické skutečnosti, které souvisejí s podnikem a které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje*". Nabytím účinnosti zákona č. 89/2012, občanský zákoník, došlo ke změnám v tomto pojmu. Obchodní tajemství je zde definováno jako [69]: "*konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení*". Je zde tedy vyvíjen jistý tlak na to, aby obchodní tajemství bylo co nejlépe konkrétně vyjádřeno, bylo dostatečně konkurenčně významné a mělo určitou hodnotu. Mělo by se jednat o skutečnosti, které nejsou obecně známy konkurentům a odborníkům v oboru a které jsou skutečně a odpovídajícím způsobem utajovány, to znamená, že nejsou volně přístupné všem osobám v podniku. Do obchodního tajemství je možné zařadit znalosti, zkušenosti, dovednosti, které je někdy obtížné jednoznačně identifikovat. Ne každé utajované informace či důvěrně poskytované údaje jsou obchodním tajemstvím. Vznik práva k obchodnímu tajemství není zákonem specifikován. Není spojen s formální registrací. Za okamžik vzniku práva se považuje den, kdy podnikatel začal provozovat dané skutečnosti, které jsou součástí tajemství. Například se může jednat o zařazení daného nehmotného majetku do účetní evidence. Na rozdíl od ostatních práv průmyslového vlastnictví, kde se rozsah ochrany relativně dobře identifikuje již v přihlášce, rozsah ochrany obchodního tajemství je třeba identifikovat na základě určité formální dokumentace. Porušení obchodního tajemství se dopustí ten, kdo neoprávněně využije, sdělí nebo zpřístupní jiné osobě tajné informace, kterých může být využito v soutěži. Podnikateli přísluší právní ochrana jako při nekalé soutěži. [23], [2], [21]

Know-how neboli česky řečeno "vědět jak" se stal po druhé světové válce všeobecně používaným pojmem po celém světě a poprvé byl použit ve Spojených státech amerických. Česká právní úprava v současné době definici know-how neobsahuje, avšak v mnoha aspektech se překrývá s obchodním tajemstvím. Tato skutečnost není překvapivá, poněvadž samotné vymezení a přesná definice know-how je již dlouhou dobu předmětem odborných diskuzí s neúspěšným koncem. Velmi častý a zastávaný názor je, že know-how představuje v podstatě vše, co nemůže být předmětem průmyslových nebo autorských práv. Nicméně je to pro podnik velmi důležitá položka, která má svou tržní hodnotu a může být předmětem

hospodářské a obchodní činnosti. Know-how nebývá výsledkem vědecké nebo tvůrčí činnosti, ale spíše je odrazem dlouhodobých zkušeností podniku. Vzniká zpravidla po dlouhou dobu a na jeho vytvoření se podílí nespočet osob z různých oborů. [11], [20]

Krátkou definici know-how je možné nalézt ve Vyhlášce č. 199/2001 Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Know-how je zde charakterizováno jako [58]: "*soubor nepatentovaných výrobně technických, obchodních a jiných podstatných a identifikovatelných zkušeností a poznatků, které nejsou známy ani všeobecně dostupné.*" Know-how nesmí být všeobecně známé a snadno dostupné, musí obsahovat informace, které jsou podstatné pro celý výrobní proces, výrobek nebo službu či jejich vývoj a mělo by být určitým srozumitelným způsobem zaznamenáno či popsáno.

Know-how v sobě může zahrnovat dle [11]: "*výrobně technické a obchodní poznatky, znalosti a dlouhodobé výrobní zkušenosti s určitým procesem, technologií, projekční, technickou, výrobní dokumentací výkresovou či textovou a technické informace v ní obsažené a technickou pomoc, znalost utajovaných receptur a postupů, nepatentované vynálezy, včetně poznatků a zkušeností s jejich užíváním, ale i poznatky a zkušenosti z oblasti organizace výroby a řízení, podnikání, obchodu, marketingu atd.*" Obecně lze obsah pojmu know-how rozdělit na prvky hmotné a nehmotné. Hmotné prvky mohou tvořit výkresy, receptury, modely, plány, technická dokumentace atd. Nehmotné prvky jsou pak reprezentovány zkušenostmi.

Know-how nelze chápat jako pouhou náhradu patentové ochrany. Mnoho podniků spíše upřednostňuje udržovat tajemství a dává přednost právě know-how před patentem, jelikož nemusí nikdy vyjevit podstatu svého vynálezu. Nehledě na to, že udělení patentu může trvat i řadu let a obnáší nemalé finanční výdaje. [13] Know-how tak může pro podnik znamenat jednu z největších vytvářených hodnot hned po výnosech z investovaného kapitálu a být důležitým aspektem v soutěži.

Ochrana know-how je spjata s důkladným a trvalým utajováním jeho předmětu. To se promítá do pracovněprávních vztahů, kdy je například využita tzv. konkurenční doložka neboli zákaz konkurenčního zaměstnání či podnikání, nebo dále omezený přístup zaměstnanců k dokumentaci a utajovaných provozů. Je možné tvrdit, že stupeň utajení určuje cenu know-how. Platnost know-how je pak dána jeho technickým zastaráním či ztrátou utajení. Jelikož nemůže být předmět know-how chráněn zvláštním zákonem patentově, přichází v úvahu pouze ochrana v rámci postihu nekalé soutěže. Ovšem skutečnost, zda došlo k porušení práva, je těžké dokázat. [11]

2.2 Průmyslově právní ochrana podle mezinárodních smluv

V důsledku globalizace mezinárodního obchodu a přeměn ekonomik z industriálních na informační bylo nutné zapracovat na jednotném postupu všech států v oblasti ochrany průmyslových práv. Ochrana vynálezů na národní úrovni již nebyla pro mezinárodní obchod dostačující. Jednotlivé národní režimy se velmi lišily a bylo zcela běžné, že cizincům nebyla udělena stejná práva jako domácím přihlašovatelům. Poté co se duševní vlastnictví stalo důležité pro mezinárodní obchod, rozdílnost právních úprav měla za následek zvýšené napětí v mezinárodních vztazích. Postupem času bylo uzavřeno mnoho mezinárodních smluv a bilaterálních dohod, které měly za cíl zajistit volný a na druhou stranu právně zajištěný pohyb zboží mezi státy.

Důvody pro získání mezinárodní ochrany předmětů průmyslových práv jsou nejčastěji ochrana vlastního exportu do určitých zemí, licenční důvody, propagační a prestižní důvody, posílení dobrého jména a lepší pozice firmy v určité oblasti. Pokud se tedy firma nezaměřuje pouze na domácí trh a chce provozovat svou obchodní činnost v Evropě či jinde na světě, má řadu možností, jak docílit ochrany nejen ve svém státě. Je však nutno zvážit náklady zahraniční ochrany, které jsou výrazně vyšší než při průmyslově právní ochraně v tuzemsku. Rozhodnutí o ochraně do zahraničí by měla předcházet kvalifikovaná příprava a spolupráce s odborníky, zejména s patentovými zástupci.

Česká republika je členem mnoha mezinárodních dohod v oblasti průmyslového vlastnictví. Spolupracuje zejména se Světovou organizací duševního vlastnictví (WIPO), Evropskou patentovou organizací (EPO) a Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu (OHIM). Výhody plynoucí z této spolupráce spočívají především v zajištění ochrany daných řešení nebo označení ve více zemích světa, ve kterých mají příslušní přihlašovatelé své obchodní zájmy. Celý proces o udělení ochrany má sjednocený postup v řízení o přihláškách a přináší mnoho dalších výhod. Zejména se jedná o značné administrativní zjednodušení, kdy se zpravidla vyplňuje pouze jeden mezinárodní formulář, který se podává u národního úřadu. Dále přihlašovatel nemusí komunikovat se zahraničními národními úřady jednotlivě, ale děje se tak prostřednictvím jednoho mezinárodního úřadu, který také vybírá veškeré poplatky. Česká republika, resp. ÚPV, je také členem mnoha dvoustranných dohod o spolupráci se zahraničními partnerskými úřady. Těmi jsou úřady Finska, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rakouska, Slovenska, Španělska a Spojených států amerických. V těchto úřadech je možné získat výhodu, která spočívá v urychlení patentového řízení v dané zemi na základě předložení rešeršní zprávy vyhotovené partnerským úřadem. Připravují se také dohody

s německým, francouzským a britským úřadem. Tuto formu spolupráce nazývanou též "Patent Prosecution Highway" (PPH) navazuje dnes většina států světa mezi sebou navzájem a je jen dalším příspěvkem k celosvětové harmonizaci ochrany průmyslových práv. Obecně je to tedy dvoustranná dohoda mezi dvěma národními úřady, která přináší přihlašovatelům urychlený patentový průzkum na základě využití práce již dříve provedené jiným úřadem.

Nejdůležitější mezinárodní smlouvy, z nichž v některých je Česká republika členem, ukazuje následující **Tabulka 2**.

Tabulka 2: Přehled mezinárodních úmluv

NÁZEV MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY	ROK UZAVŘENÍ ÚMLUVY	SOUČASNÝ POČET ČLENŮ	ČR ČLENEM OD ROKU
Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví	20. 3. 1883	176	5. 10. 1919
Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek	14. 4. 1891	55	5. 10. 1919
Madridská dohoda o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží	14. 4. 1891	36	1. 6. 1963
Haagská dohoda o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů	6. 11. 1925	60	není členem
Niceská dohoda o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek	15. 6. 1957	84	6. 2. 1979
Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a jeho mezinárodním zápisu	31. 10. 1958	28	31. 10. 1973
Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví	14. 7. 1967	188	22. 12. 1970
Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů	8. 10. 1968	54	27. 4. 1971
Smlouva o patentové spolupráci (PCT)	19. 6. 1970	148	1. 7. 1992

Štrasburská dohoda o mezinárodním patentovém třídění	24. 3. 1971	62	3. 8. 1978
Vídeňská dohoda o zřízení mezinárodního třídění obrazových prvků ochranných známek	12. 6. 1973	32	není členem
Evropská patentová úmluva	5. 10. 1973	38	1. 7. 2002
Budapešťská smlouva o mezinárodním uznávání mikroorganismů k účelům patentového řízení	28. 4. 1979	79	5. 8. 1989
Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek	27. 6. 1989	91	28. 9. 1996
Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)	15. 4. 1994	160	1. 1. 1995
Smlouva o známkovém právu	27. 10. 1994	53	1. 8. 1996
Ženevský akt Haagské dohody o mezinárodním zápisu průmyslových vzorů	2. 7. 1999	49	není členem
Smlouva o patentovém právu	1. 6. 2000	36	není členem
Singapurská smlouva o známkovém právu	28. 3. 2006	37	není členem

Zdroj: Vlastní zpracování dle [54]

Nejdůležitějšími dohodami jsou především Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví a Smlouva o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. Tyto mnohostranné univerzální smlouvy se staly základním kamenem mezinárodní ochrany průmyslového vlastnictví, od nichž se odvíjely další mezinárodní úmluvy. **Pařížská úmluva** z roku 1883 představuje základní dokument o mezinárodní právní ochraně průmyslového vlastnictví i v současné době. Poprvé zde byl definován pojem "průmyslové vlastnictví". Státy jsou mimo jiné povinni zajistit stejnou ochranu zahraničním subjektům, jako subjektům domácím. Jedná

se o tzv. *asimilační režim*. Úmluva byla převratná také díky zavedení tzv. *unijní priority* neboli práva přednosti od první podané přihlášky v jakémkoliv smluvním státě. Priorita činí u vynálezů a užitných vzorů 12 měsíců a pro průmyslové vzory a ochranné známky 6 měsíců. Přihlašovatel tak již nemusí podávat přihlášku ve všech státech současně a novost vynálezu není ohrožena, přihlašovatel získá dostatek času pro zajištění ochrany ve více státech, kde má své obchodní zájmy. Kromě uvedené unijní priority přinesla Úmluva povinnost pro každý členský stát zajistit dočasnou ochranu nehmotných statků, které jsou vystavovány na úředně uznaných mezinárodních výstavách, konajících se na území Unie. Jedná se o tzv. *prioritu výstavní*. Od svého přijetí byla Úmluva několikrát revidována kvůli potřebám rozvíjejícího se mezinárodního obchodu. Smluvní státy tvoří tzv. Pařížskou unii. Dalším významným krokem hned po vytvoření Pařížské úmluvy byla téměř o sto let později **Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)**, která byla uzavřena v roce 1994 v Marrakeshi na konferenci Všeobecné dohody o clech a obchodu, kde mimo jiné byla založena Světová obchodní organizace (WTO). Tato dohoda je jednou z 25 dohod o mezinárodním obchodu, které tvoří přílohy Dohody o zřízení Světové obchodní organizace. Vymezuje minimální požadavky v oblasti ochrany duševních práv, které musí plnit každý člen WTO. Specifikuje donucovací mechanismy a je podkladem pro řešení mezinárodních sporů. Je nejkomplexnější dohodou o právech duševního vlastnictví. Dohoda vytváří pravidla a podmínky pro aplikaci mezinárodních dohod z oblasti duševního vlastnictví, minimalizuje spory mezi jednotlivými členskými zeměmi, přičemž přihlíží k rozdílům v národních právních úpravách. Cílem dohody bylo odstranit překážky mezinárodního obchodu a zajistit, aby dodržování práv k duševnímu vlastnictví nebylo pro obchod překážkou. [6], [8]

V následujících podkapitolách bude blíže rozebráno, jaké možnosti má český přihlašovatel, pokud se rozhodl o zahraniční ochranu svého vynálezu či označení, a to jak na úrovni Evropské unie, tak i pro mimoevropské státy.

2.2.1 Smlouvy na úrovni Evropské unie

Evropská unie považuje průmyslové vlastnictví za významný strategický nástroj pro hospodářský rozvoj a je také hlavním iniciátorem veškerých jednání v oblasti mezinárodní ochrany duševního vlastnictví. Snahy EU směřují buď k harmonizaci jednotlivých národních práv či k vytvoření jednotných právních titulů na úrovni Evropského společenství. EU vydává v této oblasti závazné směrnice ke sblížení zákonů členských států a stanovuje lhůtu pro aplikaci těchto směrnic do vnitrostátních předpisů. Co se týče jednotných právních titulů, EU reguluje oblast ochranných známek, průmyslových vzorů a ochrany označení původu výrobku

a zeměpisných označení. Tyto formy ochrany existují paralelně vedle systémů národních, jsou tedy na nich nezávislé. Cílem je vytvoření jednotného bezpečného trhu.

Při vstupu České republiky do Evropské unie již nebyla zapotřebí žádná výrazná změna tuzemských právních předpisů v oblasti průmyslových práv, jelikož už od roku 1990 je česká legislativa plně harmonizována s právem Evropského společenství. Co je možno považovat za příznivou změnu je, že byla zavedena ochrana některých předmětů průmyslového vlastnictví jednotně na celém území Evropské unie, tzv. komunitární průmyslová práva. Podstatnou úlohu zde zastupuje Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (OHIM), který odpovídá za správu ochranných známek Společenství a průmyslových vzorů Společenství. Úřad byl založen v roce 1993 a jeho hlavní funkcí je registrace práv k průmyslovému vlastnictví. Centrála OHIM se nachází ve španělském Alicante.

Ochranná známka Společenství (CTM)

Legislativním předpisem upravujícím ochranné známky Společenství je nařízení Rady ES č. 207/2009, o ochranné známce Společenství. Odpovědnost za správu ochranných známek Společenství má na úrovni Evropské unie Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (OHIM), který začal přijímat první přihlášky již v roce 1996. Před zavedením CTM měli majitelé práv pouze dvě možnosti, jak dosáhnout ochrany svých známek v celé EU, a to buď cestou národní, nebo mezinárodní. To znamená, že bylo nutné přihlásit známku ve více zemích EU národními cestami jednotlivých zemí nebo provést mezinárodní registraci na Mezinárodním úřadě Světové organizace duševního vlastnictví, kde stačilo projít jedním přihlašovacím řízením. Systém třídění je založen na **Niceské úmluvě** z roku 1957 a obsahuje 45 tříd ochranných známek - 34 tříd výrobků a 11 tříd služeb. Každá přihláška je poté opatřena příslušným číslem označujícím třídu, což umožní rychlejší provádění celosvětových rešerší.

[25]

Pro získání CTM je nutné projít jediným registračním procesem před OHIM, přitom není podstatné, zda majitel již má zaregistrovanou ochrannou známku u národního úřadu, či nikoliv. CTM nevyžaduje zrušení dřívějších národních nebo mezinárodních ochranných práv. Každá ochranná známka zaregistrovaná národní cestou může být kdykoliv přihlášena jako ochranná známka Společenství a není nutné národní známku rušit. V případě, že by majitel ochranné známky uplatnil tzv. právo seniority a vzdal se své národní známky, jeho dřívější práva nebudou nijak dotčena, zároveň ušetří náklady a usnadní si správu svého portfolia ochranných známek. V případě, že dojde k odmítnutí přihlášky CTM nebo dojde ze zrušení registrace, je vhodnou cestou požádat o tzv. konverzi. Přihláška CTM se změní

na přihlášky národních ochranných známek v těch zemích EU, v nichž důvody pro odmítnutí přihlášky neexistují. [25]

Přihláška CTM se podává buď přímo na OHIM, nebo u úřadu průmyslového vlastnictví členského státu, který ji do 14 dnů postoupí do OHIM. Předávací poplatek mezi úřady je pro ČR stanoven ve výši 500 Kč. Základní poplatek za přihlášku činí 1 050 EUR za individuální ochrannou známku, v případě kolektivní 1 800 EUR. Podmínky pro udělení CTM jsou obdobné jako podmínky pro udělení české ochranné známky národní cestou. Ochranná známka musí být graficky znázornitelná a odlišitelná. Navíc mohou být ochrannou známkou i barvy či zvukové záznamy. Dále nesmí být v rozporu s žádnou starší CTM nebo národní ochrannou známkou jiných členských států. Nicméně toto OHIM nezkontroluje. Je na přihlašovatel, aby si toto riziko konfliktu ověřil a na vlastníku starší známky, aby podal případné námitky. Východiskem je kvalitní rešerše a poradenství od příslušného specialisty v oboru. OHIM zkoumá pouze absolutní důvody zamítnutí přihlášky. Pokud jsou splněny všechny požadované náležitosti, je CTM zapsána do rejstříku a zveřejněna ve Věstníku ve všech oficiálních jazycích EU. Získaná ochranná známka pak umožňuje majiteli dožadovat se práva, které je vynutitelné ve všech zemích EU. Během tří měsíců po uveřejnění mohou třetí strany podat námitky proti ochranné známce. CTM má platnost po dobu 10 let a je možné ji neomezeně obnovovat na dalších 10 let za předpokladu placení poplatků za obnovu, které jsou 1 500 EUR za individuální ochrannou známku a 3 000 EUR za kolektivní. [25], [32]

Na konci roku 2013 bylo na území ČR v platnosti 784 975 ochranných známek Společenství. **Tabulka 3** uvádí počet podaných CTM přihlášek od českých přihlašovatelů. Lze konstatovat, že čeští přihlašovatelé stále ještě upřednostňují zápis ochranné známky národní cestou (viz Obrázek 5).

Tabulka 3: Počet podaných přihlášek k ochranné známce Společenství

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet přihlášek CTM	277	217	330	483	453	486	666	744	919	819

Zdroj: Vlastní zpracování dle [42]

Průmyslový vzor Společenství (RCD)

Legislativním předpisem upravujícím průmyslové vzory Společenství je nařízení Rady ES č. 6/2002, o průmyslovém vzoru Společenství. Do roku 2002 bylo možné získat ochranu průmyslového vzoru jen národními cestami jednotlivých států nebo prostřednictvím Haagského systému u Světové organizace duševního vlastnictví. Systém ochrany průmyslovým vzorem Společenství existuje nezávisle na národních systémech. Lze tedy získat dvojí ochranu. RCD chrání výrobek již od nejtělejší fáze vývoje ještě před uvedením na trh. U průmyslových vzorů Společenství se využívá tzv. mezinárodního systému třídění (klasifikace), které vychází z **Locarnské dohody** z roku 1968. Třídění zaručuje jednotný systém klasifikace výrobků, na kterých je průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterých výrobcích má být aplikován. To usnadňuje vyhledávání vzorů na mezinárodní úrovni. Průmyslové vzory jsou rozděleny do tříd a podtříd. V současné době tento systém třídění obsahuje 31 tříd a 223 podtříd. [26], [19]

Příhlašku je možné podat buď u národních úřadů průmyslového vlastnictví, nebo u OHIM. Předávací poplatek mezi úřady je pro ČR stanoven ve výši 500 Kč. Příhlašku může podat kdokoliv, sídlo ani trvalý pobyt na území EU není vyžadován. Přihlašovatelem může být i subjekt se sídlem mimo území EU. Za přihlašku je nutné zaplatit poplatek ve výši 230 EUR a za každý další průmyslový vzor v přihlášce 115 EUR. Podmínky pro získání RCD jsou obdobné jako u průmyslového vzoru uděleného českou národní cestou. RCD musí být nový a mít individuální charakter. Nicméně novost a individuální charakter OHIM nezkontroluje. OHIM provádí pouze formální a věcný průzkum přihlášky, to znamená, zda přihláška splňuje veškeré formální náležitosti, zda je dané řešení skutečně průmyslovým vzorem a zda neodporuje veřejnému pořádku nebo dobrým mravům. Pokud OHIM neshledá žádné pochybnosti, zveřejní průmyslový vzor ve Věstníku a zapíše ho do rejstříku. Poplatek za zveřejnění činí 120 EUR. Je také možné požádat o odložené zveřejnění, které může být pozdrženo až o 30 měsíců. Poplatek činí 40 EUR. Na rozdíl od CTM, kde třetí strany mohou podat námítky proti udělení ochrany ještě před zápisem, průmyslové vzory lze zpochybnit až po jejich zápisu. Platnost RCD je 5 let a je ji možné vždy po 5 letech prodloužit, maximální doba trvání platnosti je však 25 let. Poplatky za obnovení platnosti jsou poté 90 EUR, 120 EUR, 150 EUR a 180 EUR. [26], [33]

Na území EU je též možná forma ochrany tzv. *nezapsaným průmyslovým vzorem Společenství*, kde není nutná žádná přihláška a posléze ani registrace. Ochrana vzniká pouhým uvedením výrobku, na kterém je průmyslový vzor ztělesněn, na trh EU. Využívá se především

pro odvětví, kde se vyrábějí výrobky s krátkou dobou životnosti na trhu (např. textilní průmysl). Ochrana nezapsaného průmyslového vzoru Společenství trvá 3 roky a nelze ji prodloužit.

V **Tabulce 4** je uveden počet přihlášených průmyslových vzorů Společenství (počet vzorů v přihláškách) českými přihlašovatelí. Je patrné, že čeští přihlašovatelé opět dávají přednost spíše ochraně průmyslovým vzorem na národní úrovni než průmyslovým vzorem Společenství (viz Obrázek 4).

Tabulka 4: Počet přihlášených průmyslových vzorů Společenství českými přihlašovatelí

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet vzorů v přihláškách RCD	527	692	594	449	570	571	995	641

Zdroj: Vlastní zpracování dle [42]

Označení původu a zeměpisná označení Společenství

Spotřebitelský tlak na jakostní a tradiční produkty v Evropské unii vyvolal větší soudržnost a důslednost v politice zemědělských produktů. Cílem snah EU je pomoci výrobcům určitých produktů, které jsou spojeny s určitou zeměpisnou oblastí, zajistit jednotnou ochranu názvů na území EU. Žádat může pouze skupina či sdružení producentů či zpracovatelů, kteří uvádějí na trh stejné zemědělské produkty. Na úrovni EU je možné chránit označení pro zemědělské produkty a potraviny, vína a lihoviny. Ochrana se však nevztahuje na názvy, které zdruhověly a staly se obecným názvem. Právními předpisy vztahujícími se k této problematice jsou Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008.

Pro získání této formy ochrany se žádá prostřednictvím národních úřadů, které přezkoumají oprávněnost dané žádosti a zda žádost splňuje požadavky podle výše zmíněných Nařízení. Poplatek za přijetí žádosti se řídí národním zákonodárstvím (v ČR 4 000 Kč). V žádosti musí být obsažena tzv. specifikace produktu, která obsahuje [43]:

- název, který má být chráněn,
- popis zemědělského produktu včetně surovin a základních vlastností,
- vymezení zeměpisné oblasti,

- důkaz o původu produktu,
- popis metody získání produktu,
- souvislost mezi jakostí, pověstí produktu a zeměpisnou oblastí.

Součástí žádosti je též posudek příslušného kontrolního orgánu. Národní úřad zveřejní poté žádost ve svém věstníku. Od této chvíle běží tříměsíční lhůta pro podání námitek. Pokud jsou splněny všechny podmínky, žádost je předána Evropské komisi, která opět žádost přezkoumá zpravidla během 6 měsíců. Postoupení žádosti Evropské Komisi je v ČR zpoplatněno ve výši 500 Kč. Pokud Evropská komise neshledá žádné nedostatky, zveřejní zkrácenou specifikaci výrobku v Úředním věstníku Evropské unie. Do 3 měsíců je možné podat námitky proti zápisu z ostatních členských států či třetích zemí. Poté je název zapsán do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení. Na výrobcích je poté možné uvádět údaj "chráněné označení původu" nebo "chráněné zeměpisné označení", vyobrazení zeměpisné oblasti a grafické znázornění nebo symboly vztahující se k členskému státu. Označení může používat každý subjekt, který uvádí na trh produkty, jehož vlastnosti odpovídají specifikaci tohoto označení. Jedná se tedy o právo nevýlučné. Zápis může být zrušen, pokud po dobu 7 let není na trh uveden žádný výrobek nesoucí toto označení. [43]

Zaručené tradiční speciality

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 dále definuje označení "zaručené tradiční speciality", jehož cílem je zajistit ochranu tradičním metodám produkce a tradičním recepturám. Jedná se tedy o vybrané zemědělské produkty a potraviny, které mají zvláštní povahu a jasně se odlišují od jiných podobných výrobků. Název je možné podrobit zápisu, pokud daný produkt či potravina je výsledkem tradičního postupu nebo je vyroben ze surovin, které jsou tradičně používány. Současně je jeho název tradičně používán nebo označuje tradiční povahu nebo specifickou vlastnost produktu. Pro získání ochranného označení tradičního specialisty je nutné, aby byl daný produkt prokazatelně používán na domácím trhu po dobu, jež umožňuje předávání mezi generacemi. Tato doba činí podle Nařízení 30 let. Registrační řízení odpovídá řízení jako u označení původu a zeměpisného označení. Evropská komise též vede rejstřík zaručených tradičních specialit. [56]

Na následujícím **Obrázku 7** je grafické vyobrazení symbolů užívaných na obalech výrobků, které jsou opatřeny údajem "chráněné označení původu", "chráněné zeměpisné označení" a "zaručená tradiční specialita", jak je definovalo Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 664/2014.

Obrázek 7: Grafické symboly Unie pro ochranná označení

Zdroj: [57]

Počty žádostí o komunitární ochranu označení původu a zeměpisného označení jsou v ČR zanedbatelné, v roce 2013 nebyla podána žádná žádost o tuto formu ochrany. Na území ČR bylo v roce 2013 v platnosti 4 546 označení pro potraviny, zemědělské produkty, vína a lihoviny získaných na základě komunitárního práva.

Evropský patent s jednotným účinkem

Velmi významným integračním krokem Evropské unie bylo zavedení výše zmíněné ochranné známky Společenství a průmyslového vzoru Společenství, což se v praxi mezi přihlašovatelí velmi osvědčilo. V současné době však neexistuje v rámci Evropské unie ochrana formou **jednotného evropského patentu**, ten zatím ustanoven nebyl, přestože Evropský parlament v prosinci 2012 schválil tzv. "patentový balíček", který se týkal jednotného patentu, jazykového režimu a jednotného patentového soudu. Otázka jednotného patentu je diskutována již téměř 40 let, přestože se očekávalo, že jednotná patentová úprava bude zavedena hned po té, co byla založena EPO. V současné době ale pokračují snahy o zavedení institutu jednotného evropského patentu, který by měl nadnárodní charakter s účinky na celém území Společenství. Jednotný patent by měl doplnit, popř. nahradit dosavadní systém evropského patentu, jemuž je dlouhodobě vytýkána nutnost validace v každém státě zvlášť, což obnáší nemalé náklady pro přihlašovatele. Nehledě na to, že podstatnou složkou nákladů na evropský patent jsou překlady do jednotlivých národních jazyků. U jednotného patentu by tento problém odpadl. Zmíněný jednotný patent bude platit automaticky ve všech zemích EU, záleží ovšem na počtu zemí, které patentový balíček přijmou. Postup podání žádosti, posouzení patentové přihlášky u EPÚ a další formální požadavky zůstanou beze změny. Rozdíl vznikne po udělení patentu, kdy jeho majitel bude nucen podat ve lhůtě jednoho měsíce od udělení patentu žádost o jednotný účinek. Správní rada EPO stále pracuje na konkrétních pravidlech zavedení jednotného patentu a členské státy diskutují o výši ročních udržovacích poplatků a jejich redistribuci jednotlivým členským zemím. Jednotlivé národní úřady se obávají poklesu příjmů, což by mohlo vést až k jejich kolapsu. Problém

vyvstává i v oblasti soudnictví. Každý stát má svůj specifický systém soudnictví a vždy je aplikován úřední jazyk daného státu. Zavedení jednotného patentu vyžaduje vznik společného soudního systému, což ubírá na suverenitě členských zemí. Jednotný patentový soud by se měl skládat ze soudu prvního stupně (Paříž, Londýn, Mnichov), odvolacího soudu (Lucemburk) a soudní kanceláře. Přesun pravomocí soudnictví mimo území národních států, nedostupnost znění jednotných patentů v národním jazyce, vysoké náklady na vedení soudního řízení v cizím státě a cizím jazyce, to jsou hlavní důvody bouřlivých diskuzí na mezinárodní úrovni. [35]

Systém jednotného evropského patentu vstoupí v platnost až tehdy, kdy dohodu ratifikuje alespoň třináct členských států. Přičemž je důležité, aby mezi těmito státy byla Velká Británie, Francie a Německo. Několik států však není spokojeno se současnou podobou navrhovaného systému, zejména se jedná o Španělsko a Itálii, které nesouhlasí s některými jazykovými otázkami, a také Polsko, které prozatím nepodepsalo Dohodu o jednotném patentovém soudu. [35] V praxi zatím není jasné, kdy bude systém jednotného patentu zaveden. Sjednocení patentové úpravy se v dnešní době ukazuje jako nutnost s ohledem na rostoucí globalizaci. Různorodost patentové úpravy je pro jednotlivé subjekty značně nákladné, jak z hlediska financí, času i administrativy. Je však otázkou, zda jednotný evropský patent bude systémem efektivním a zda ho budou jednotliví přihlašovatelé využívat.

2.2.2 Mezinárodní smlouvy

Existence mezinárodních dohod a úmluv docílila možnosti průmyslově právní ochrany do více zemí světa i mimo Evropu. Podstatnou úlohu zde zastupuje Světová organizace duševního vlastnictví se sídlem v Ženevě (WIPO), která byla založena v roce 1967 jakožto zvláštní agentura Organizace Spojených národů. Organizace má v kompetenci spravovat většinu mezinárodních smluv, které tvoří základ mezinárodní spolupráce v oblasti průmyslového vlastnictví, podporuje ochranu duševního vlastnictví po celém světě a rozvíjí spolupráci mezi jednotlivými zeměmi a dalšími mezinárodními organizacemi.

Evropský patent

Evropský patent je udělován Evropským patentovým úřadem (EPÚ) pro všechny země, které jsou členy Evropské patentové organizace (EPO) a podepsaly Evropskou patentovou úmluvu.

Dohoda o udělování evropských patentů byla sepsána v roce 1973 a je uceleným právním textem, který přispěl k harmonizaci patentového práva v Evropě. V současné době je členem 38 států a Česká republika je členem od roku 2002. EPÚ má oficiální sídlo v německém

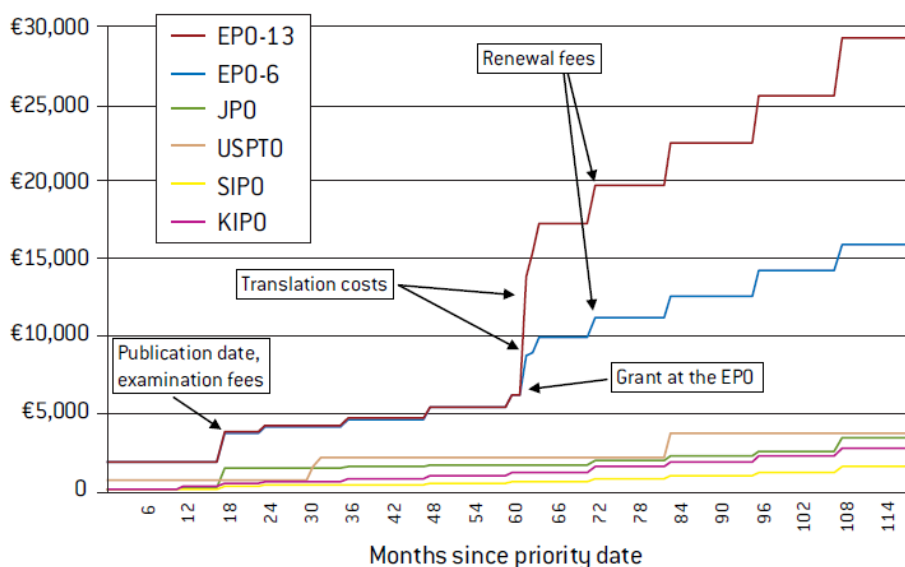
Mnichově, pobočky jsou však i v Haagu nebo v Berlíně. Evropskou patentovou přihláškou je oprávněn podat každý bez ohledu na občanství, bydliště či sídlo. Úřední jazyk přihlášky je angličtina, francouzština nebo němčina. EPÚ provede následně formální průzkum dané přihlášky a vypracuje zprávu o evropské rešerši včetně posudku na patentovatelnost. Evropská patentová přihláška je poté po 18 měsících od podání zveřejněna. Od této chvíle běží 6 měsíční lhůta pro podání žádosti o věcný průzkum. Od této chvíle je též možné podat připomínky k patentovatelnosti vynálezu třetími osobami. Pokud udělení evropského patentu nic nebrání, je patent zveřejněn v Evropském patentovém věstníku. Po udělení patentu je možné do 9 měsíců zahájit odporové řízení před EPÚ. Evropská patentová přihláška s sebou přináší následující základní poplatky: přihlašovací poplatek činí 210 EUR, poplatek za rešerši 1 285 EUR, poplatek za určení jednoho nebo více smluvních států 580 EUR, poplatek za průzkum 1 805 EUR a dále udržovací poplatky placené až od třetího roku. Jejich výše se každý rok zvyšuje, avšak od desátého roku jsou konstantní ve výši 1 560 EUR za rok. Pro přihlašovatele, kteří mají bydliště nebo sídlo na území smluvního státu, jehož úředním jazykem je jiný jazyk než některý z úředních jazyků, mají možnost určitých slev. Přihlašovací poplatek a poplatek za průzkum je tak možné snížit o 30 %. Tato sleva však platí pouze pro malé a střední podniky, fyzické osoby, univerzity a neziskové organizace či veřejné výzkumné organizace. Sleva byla zvýšena z původních 20 %, nicméně se již nevztahuje na další poplatky, jako tomu bylo dříve. Zároveň také došlo k zvýšení poplatků jako takových. [41], [30]

Pokud je evropský patent udělen, má povahu patentů národních a vymáhání práv podléhá jurisdikci jednotlivých zemí. Je tedy možné získat jediný evropský patent pro jeden, několik nebo všechny členské státy. Evropský patent se do jisté míry odchyluje od principu teritoriality ochrany vynálezů, jelikož je výhradně v pravomoci EPÚ rozhodnout o udělení patentu nebo zamítnutí přihlášky bez jakéhokoliv vlivu členských států. Jakmile je evropský patent udělen a zveřejněn v Evropském patentovém věstníku, stává se součástí národních patentů pro určené smluvní státy. Členské státy jsou povinné uznávat na svém území evropské patenty. Po udělení evropského patentu se může majitel rozhodnout, zda chce udržovat patent v platnosti ve všech nebo jen v některých určených státech. Pro platnost patentu v jednotlivých státech je třeba uskutečnit tzv. validaci, což znamená předložení překladu evropského patentu do úředního jazyka dané země a zaplacení národních udržovacích poplatků. Ochrana získaná formou evropského patentu může být pro přihlašovatele finančně výhodnější, než získání ochrany v jednotlivých státech pomocí jednotlivých přihlášek národní cestou. Zvláště pokud se jedná o pět a více členských států. Je uváděno, že evropský patent

pro 8 zemí na dobu deseti let představuje náklad ve výši asi 1 milionu korun. Z toho činí 14 % poplatky placené EPÚ, 20 % za spolupráci s odborníky, 28 % udržovací poplatky a 38 % náklady na překlady. [7], [41]

Přesto lze považovat současný evropský patentový systém za mnohem nákladnější než např. systémy americké či japonské, jak ukazuje **Obrázek 8**, kde jsou srovnány náklady na evropský patent pro 6 a 13 zemí a náklady na patent v jiných vybraných zemích v období 10 let. Převažují zde vysoké náklady na překlady, poplatky za validaci v jednotlivých státech a každoroční udržovací poplatky, což představuje velkou zátěž pro žadatele. Věcná i administrativní náročnost tohoto systému vždy vyžaduje, aby si přihlašovatel obstaral specializovaný poradní tým, ať už uvnitř své firmy, nebo formou specializovaných právních a patentových kanceláří či agentur.

V důsledku vysokých nákladů na překlady do národních jazyků u evropského patentu došlo v roce 2000 k uzavření tzv. **Londýnské dohody**. Tuto dohodu uzavřelo několik evropských států. Dohoda stanovuje, že členské státy nebudou při národní validaci vyžadovat kompletní překlady přihlášek, ale pouze patentových nároků, což sníží náklady na celé řízení o přihlášce.

Obrázek 8: Kumulované výdaje spojené s evropským patentem pro 6 a 13 zemí

Zdroj: [16]

Cestu evropského patentu s validací v ČR využívá stále více zahraničních subjektů. Cestou evropského patentu bylo v roce 2013 uděleno 4 603 patentů validovaných v ČR. V posledních letech je tak zaznamenán zvyšující se trend zahraničních přihlašovatelů, jak ukazuje **Tabulka 5**. V případě, že podnik expanduje na zahraniční trhy, je vhodnější a méně nákladné

žádat o evropský patent, který má platnost ve vybraných zemích, než podávat jednotlivé přihlášky národními cestami těchto zemí. Lze tak usuzovat, že Česká republika je oblastí, která je vhodná pro podnikání a významná pro ochranu nových technologií a výrobků.

Tabulka 5: Udělené evropské patenty validované v ČR

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Evropské patenty validované v ČR	1 993	2 741	3 513	3 412	3 697	4 348	4 660	4 603

Zdroj: Vlastní zpracování dle [42]

Tabulka 6 dále ukazuje počet žádostí o evropských patent podaných českými přihlašovatelí. Oproti počtu přihlášek podaných národní cestou je zájem o evropský patent malý. Příčinu lze hledat právě ve finanční náročnosti tohoto systému.

Tabulka 6: Počet podaných přihlášek k evropskému patentu českými přihlašovatelí

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Přihlášky k evropskému patentu	82	96	111	136	165	164	138	149

Zdroj: Vlastní zpracování dle [42]

Obdobný princip evropského patentu splňuje i **euroasijský patent**, kde hlavní autoritou je Euroasijský patentový úřad v Moskvě, který svou činnost zahájil v roce 1996. Smlouva o vytvoření euroasijském patentovém systému mezi 8 zeměmi bývalého Sovětského svazu dala vzniknout Euroasijské patentové organizaci. Přihláška se automaticky vztahuje na všechny členské státy. Úředním jazykem je ruština a veškeré poplatky jsou v rublech.

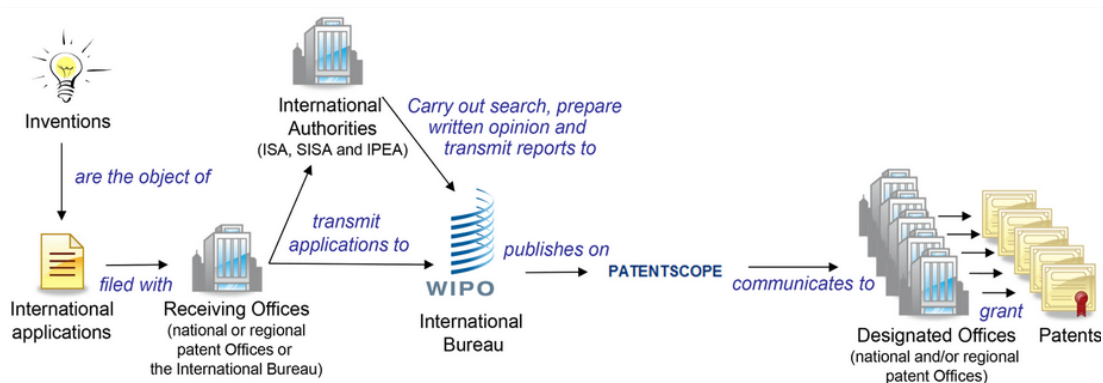
Smlouva o patentové spolupráci (PCT)

60. léta byla ve znamení rekordního počtu celosvětově přihlašovaných vynálezů, což způsobilo velké obtíže v koordinaci řízení o přihláškách v jednotlivých státech. Doba řízení o přihláškách se tak neustále prodlužovala, a jelikož byl ještě obsah patentových přihlášek nepřístupný veřejnosti, docházelo k dlouhodobé právní nejistotě ohledně existujících průmyslových práv. Tlak na zjednodušení celého procesu a vytvoření světového systému vedl v roce 1970 k podepsání **Smlouvy o patentové spolupráci (PCT)** v americkém Washingtonu. Členské státy tvoří tzv. Mezinárodní unii pro patentovou spolupráci. [6], [8]

Smlouva o patentové spolupráci je mezinárodní dohodou, která napomáhá zjednodušit proces podávání a zpracování patentových přihlášek i v mimoevropských zemích. Tato dohoda byla

podepsána většinou zemí světa, v současné době se jedná o 148 států. Smyslem této smlouvy není vznik patentové ochrany jako takové, ale vytvořit vhodné podmínky k jejímu získání před patentovými úřady jednotlivých zemí. Všichni účastníci této smlouvy mohou prostřednictvím jediné mezinárodní přihlášky požádat o patent ve všech zúčastněných zemích. Tato mezinárodní přihláška je ekvivalentní tomu, jako by byly podány přihlášky na jednotlivé patentové úřady členských zemí. Smlouva má tak za cíl zdokonalit a zjednodušit právní ochranu vynálezů, pokud je požadována ve více zemích světa a urychlit přístup veřejnosti k technickým informacím. Přihlašování vynálezů prostřednictvím smlouvy PCT je administrativně a finančně náročná záležitost, protože odráží kompromis celosvětových zvyklostí ohledně patentových přihlášek, nicméně patří k velmi oblíbeným postupům. Je však doporučována konzultace s příslušnými odborníky. Přihlášku lze podat buď u národních patentových úřadů, nebo rovněž u WIPO či EPÚ. Přihlášku je nutné podat v angličtině, němčině nebo francouzštině. [41], [7]

Celý proces řízení o přihlášce PCT je znázorněn na **Obrázku 9**.

Obrázek 9: Proces řízení o přihlášce PCT

Zdroj: [44]

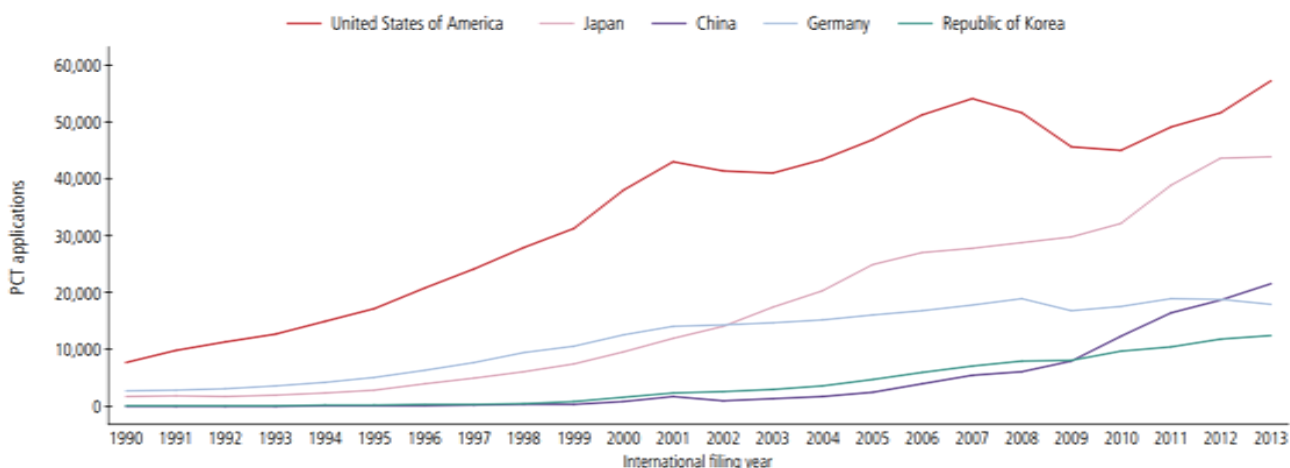
Přijímací úřad po zkontrolování náležitostí přihlášky postoupí její kopii WIPO a mezinárodní rešeršní autoritě zodpovědné za mezinárodní rešerši. Jako rešeršní autority byly stanoveny některé vybrané národní patentové úřady a EPÚ, přičemž pro české přihlašovatele je rešeršní autoritou EPÚ. Předávací poplatek mezi úřady činí v ČR 1 500 Kč a poplatek za přihlášku je ve výši 1 097 EUR. Mezinárodní rešerše je zpravidla provedena do 4 až 5 měsíců. Poplatek za mezinárodní rešerši činí 1 875 EUR. Výstupem je poté mezinárodní rešeršní zpráva (International Search Report) a posudek ohledně patentovatelnosti vynálezu. Rešeršní zpráva obsahuje výčet zveřejněných dokumentů, které by mohly mít vliv na hodnocení patentovatelnosti vynálezu nárokovaného v mezinárodní přihlášce. Přihlašovatel díky rešerši zjistí, zda má šanci uspět a je mu podkladem pro další rozhodování. Může se rozhodnout

o stažení přihlášky z řízení či upravit patentové nároky. Úřad poté přihlášku po 18 měsících od podání zveřejní v databázi mezinárodních přihlášek PATENTSCOPE a vyrozumí všechny příslušné národní patentové úřady. V průběhu mezinárodní fáze má přihlašovatel možnost zažádat o provedení mezinárodního předběžného průzkumu, který obsahuje podrobnější informace o patentovatelnosti daného řešení a na základě kterého může přihlašovatel přesněji odhadnout úspěšnost zápisu. Takový průzkum je zpoplatněn ve výši 1 930 EUR. Další možností je doplňková mezinárodní rešerše, která se provádí na žádost přihlašovatele a kterou provádí jiný mezinárodní rešeršní orgán, než který provedl hlavní rešerši. Důvodem zavedení této možnosti je rostoucí počet jazyků, v nichž je popisována oblast techniky. V současné době je možné žádat o vyhotovení doplňkové rešerše pouze u 6 orgánů, stále ale mezi nimi chybí orgán, jehož národním jazykem by byl asijský jazyk. Čína však hodlá tuto službu nabídnout

v blízké době. Systém PCT dále umožňuje podávat třetími stranami připomínky k patentovatelnosti, a to od zveřejnění mezinárodní přihlášky do 28 měsíců od priority. Podání připomínek není spojeno s žádným poplatkem a lze ho provést i anonymně. [18], [44]

Po skončení mezinárodní fáze řízení má přihlašovatel dostatek podkladů, na základě kterých se může rozhodnout, zda bude žádat o udělení patentu ve všech zemích či jen v některých. Výhodou PCT je to, že lhůta pro rozhodnutí, ve kterých státech bude ochrana zajištěna, činí 20 měsíců od podání mezinárodní přihlášky a lze ji prodloužit až na 30 měsíců. Takový časový odklad umožní vytvořit přihlašovateli prostor pro provedení potřebných aktivit na daném zahraničním trhu. Další výhodou je, že pokud přihláška projde mezinárodní fází řízení, již nemůže být zamítnuta z formálních důvodů. Národní fáze řízení, která začíná až po výše zmíněných 30 měsících od podání přihlášky, pak odpovídá klasické udělovací proceduře před úřady zvolených zemí. Vstup do národní fáze se pojí s dalšími poplatky v souladu s národním zákonodárstvím a musí být předložen překlad přihlášky do úředního jazyka každého z úřadů. [18], [44]

Na **Obrázku 10** je zaznamenán trend v počtu podaných PCT přihlášek u 5 největších světových přihlašovatelů. Dlouhodobě si své prvenství udržuje USA. Během posledních let však došlo k výraznému růstu podaných přihlášek v Číně, která tak vystřídala Německo a stala se třetím největším uživatelem PCT systému.

Obrázek 10: Počet podaných PCT přihlášek u 5 největších přihlašovatelů

Zdroj: [48]

System PCT přináší určitou formu zvýhodnění pro fyzické osoby. Přihlašovací poplatek lze snížit až o 90 %, pokud je přihláška podána fyzickou osobou, která je občanem ve státě, jehož národní důchod na hlavu je nižší než 3 000 amerických dolarů. Do této skupiny patří i Česká republika. Stejně tak lze uplatnit slevy, pokud je využita elektronická forma podání. Smlouvu PCT lze rovněž kombinovat s evropským patentem, což lze označit za tzv. Euro-PCT systém. Tento systém spočívá v zajištění ochrany vynálezu podáním nejprve mezinárodní přihlášky PCT s určením evropského patentu. Po mezinárodní fázi řízení přihláška přejde do evropského udělovacího patentového postupu před EPÚ. Tento systém představuje velmi efektivní způsob postupu, a proto je také hojně využíván. Stejně tak je možné na PCT přihlášce označit účinnost pouze pro státy, které jsou členy Euroasijské dohody, ARIPO či OAPI.

Mezinárodní zápis ochranné známky

Majitel národní ochranné známky může získat mezinárodní známkovou ochranu prostřednictvím Madridské dohody o mezinárodním zápisu ochranných známek a Protokolu k této dohodě. **Madridská dohoda** z roku 1891 harmonizovala jednotlivé známkové zákony a řízení před úřady a umožnila mezinárodní registraci ochranných známek u WIPO. Podstatně zjednodušila získání ochrany ve smluvních státech, a to jednou mezinárodní přihláškou. Státy tvoří tzv. Madridskou unii. Madridská dohoda zajišťuje ochranu již existujících ochranných známek v ostatních smluvních zemích. Přihlašovatel tak musí nejdříve známku registrovat u svého národního patentového úřadu a až poté může podat přihlášku mezinárodní. **Protokol k Madridské dohodě** z roku 1989 již umožňuje podat mezinárodní přihlášku po podání přihlášky národní, nikoli až po zapsání ochranné známky u příslušného národního úřadu.

Žádost o mezinárodní zápis je tak možné podat současně s přihláškou národní. Tento postup lze ale praktikovat pouze pro ochranu ve státech, které jsou členy výlučně Protokolu a nejsou členy Madridské dohody. Úředním jazykem je francouzština a angličtina. [6], [8]

Na základě jediné přihlášky podané u WIPO nebo u národního úřadu získá přihlašovatel ochranu ve všech smluvních státech Madridské dohody a Protokolu. Poplatek za přihlášku činí 653 CHF (v případě, že se jedná o barevnou reprodukci, činí poplatek 903 CHF). Poplatek za každý stát, do něhož se ochranná známka přihlašuje, činí 100 CHF. Stejně tak poplatek za každou další třídu výrobků a služeb, jsou-li v seznamu více než tři třídy, je poplatek 100 CHF. Pro některé smluvní státy Protokolu jsou vybrané poplatky individuální a tudíž pro každý stát jiné. Zápis ochranné známky do mezinárodního rejstříku oznámí WIPO všem smluvním stranám dohody. Jednotlivé státy mohou do jednoho roku odmítnout ochranu, pokud to odporuje jejich vnitrostátním předpisům. Mezinárodní zápis může být zrušen, pokud dojde během pěti let od mezinárodního zápisu k zániku národní ochranné známky. Během platnosti mezinárodního zápisu je možné ochrannou známku přihlašovat do dalších smluvních států na základě tzv. územního rozšíření. Žádost je nutné podat na národním úřadě. Doba platnosti ochrany formou mezinárodního zápisu ochranné známky činí 10 let a může být obnovována na dalších 10 let. Podmínkou je včasné uhrazení obnovovacích poplatků. Základní obnovovací poplatek je 653 CHF. [19], [47], [45]

Mezinárodní zápis průmyslového vzoru

Mezinárodní zápis průmyslového vzoru se řídí **Haagskou dohodou o mezinárodním přihlašování průmyslových vzorů a modelů** z roku 1925. Tento systém je spravován WIPO, která vede mezinárodní rejstřík průmyslových vzorů. Haagskou dohodu tvoří tři na sobě nezávislé akty: Londýnský akt, Haagský akt a Ženevský akt. Česká republika není členem Haagského systému. Od 1. 1. 2008 se ale Evropská unie stala členskou stranou Ženevského aktu, tudíž každý přihlašovatel s trvalým bydlištěm, obvyklým pobytem nebo provozovnou na území EU může získat ochranu průmyslovým vzorem podle Ženevského aktu. Na základě Haagského systému je možné přihlásit až 100 průmyslových vzorů a získat ochranu ve více než 55 státech a to jedinou přihláškou. [6], [8]

Přihlašovatel přihlásí průmyslový vzor buď prostřednictvím národního úřadu, nebo přímo u WIPO. Poplatek za přihlášku činí 397 CHF. Úřad poté provede formální průzkum přihlášky. Přihláška je zapsána do mezinárodního rejstříku a zveřejněna ve Věstníku. Mezinárodní úřad poté vyrozumí všechny smluvní strany, které provedou věcný průzkum přihlášky podle vlastní legislativy a mohou ji ve lhůtě 6 nebo 12 měsíců odmítnout. Přihláška nevyžaduje

existenci starší národní přihlášky. Ochrana průmyslového vzoru na základě mezinárodní přihlášky trvá 5 let, poté je možné požádat o prodloužení u Mezinárodního úřadu WIPO na další pětiletá období ve vztahu k právu každé smluvní strany. Obnovovací poplatek činí 200 CHF. [53], [50]

Mezinárodní zápis označení původu

Podle **Lisabonské dohody** na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu z roku 1958 mohou přihlašovatelé zažádat o mezinárodní zápis označení původu. Není proto nutné podávat více přihlášek v jednotlivých zemích. Lisabonská dohoda ukládá povinnost členských států chránit na svých územích označení původu výrobků jiných zemí, která jsou zapsána u WIPO. Žádost o zápis je podávána u jednotlivých národních úřadů a vše je podmíněno existencí národního zápisu označení původu. Označení musí tedy být nejprve chráněno na národní úrovni. Výše poplatků za žádost o mezinárodní zápis se řídí národním zákonodárstvím (v ČR 2 500 Kč). V žádosti je nutné uvést název daného označení původu, jméno fyzické či právnické osoby, která má dané označení registrované, a označení zboží, které má být označením původu chráněno. Je nutné i definovat oblast, která je spojena s pěstováním produktu nebo s jeho výrobou. Národní úřad poté přezkoumá náležitosti dané žádosti a vyplní formulář pro mezinárodní přihlášku určenou pro WIPO. Žadatel je poté vyzván, aby zaplatil poplatek ve výši 500 CHF přímo na účet WIPO. Mezinárodní úřad zkoumá žádost pouze po formální stránce, poté zapíše označení původu do mezinárodního rejstříku a obeznámí jednotlivé národní úřady. Národní úřady poté do 1 roku žádost přezkoumají a v případě negativního vyjádření je přihlašovatel na tuto skutečnost upozorněn. Doba platnosti ochrany není nijak omezená, trvá po dobu planosti v zemi původu a platí pro všechny členské státy. [46], [49]

3 PRŮMYSLOVĚ PRÁVNÍ OCHRANA NEHMOTNÝCH STATKŮ V PRŮMYSLOVĚ VYSPĚLÝCH ZEMÍCH

Různé právní řády v oblasti duševního vlastnictví jsou projevem suverenity jednotlivých států. Vždy záleží na konkrétní zemi, zda se zaváže na svém území dané právo ochraňovat. Vznik právní ochrany je vždy na rozhodnutí příslušného národního orgánu. To je podstatou principu teritoriality. Ale právě tato různorodost představuje do jisté míry překážku především v oblasti mezinárodního obchodu. Dlouhodobé snahy Evropské unie (a v podstatě i celého světa) o harmonizaci ochrany duševního vlastnictví vedou ke stále těsnějšímu sblížení právních úprav jednotlivých členských států. Průmyslově právní ochrana je tak jedním z nejdynamičtějších právních odvětví.

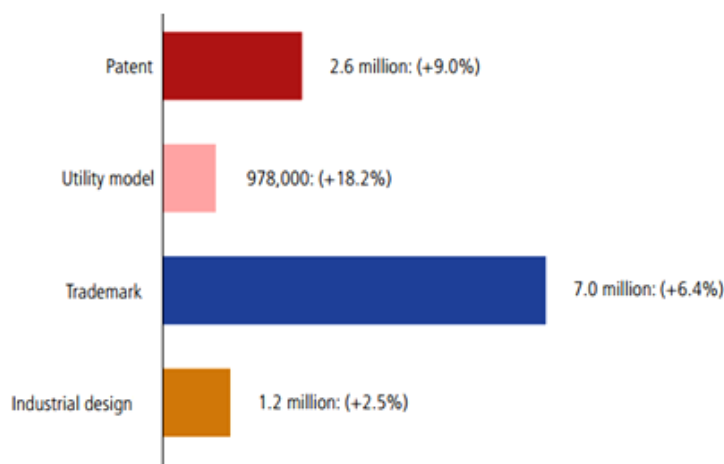
I přes všechny integrační kroky lze konstatovat, že práva duševního vlastnictví jsou ve velké míře stále ještě národní záležitostí a jsou účinné jen na území příslušného státu. I když zde existuje možnost zažádat např. o evropský patent, nejedná se o nic jiného, než o svazek národních patentů, jejichž účinek se vždy řídí příslušným národním právem. Co se týče věcných či formálních náležitostí přihlášky a samotného řízení o přihlášce, platí pravidla stanovená daným státem a ta se mohou stát od státu lišit. Některé instituty průmyslově právní ochrany dokonce v určitých zemích zcela chybí. Nejvíce diskutovanými jsou patentové systémy USA, Japonska a Evropské unie, kde dochází k odlišným přístupům k udělení patentu a patentové ochraně. Nicméně vlivem členství v systému PCT jsou rozdíly markantně potlačovány.

3.1 Celosvětové trendy v průmyslově právní ochraně

Vyspělé ekonomiky, jako je USA, Čína, Japonsko či Německo veřejně uznaly, že ochrana duševního vlastnictví bude hrát ústřední roli v jejich ekonomické budoucnosti. Soutěž mezi podniky se bude stále více zaměřovat na inovace a následně na ochranu vynalezených řešení.

Počet podávaných patentových přihlášek ve světě má neustále rostoucí tendenci. V roce 2013 bylo zažádáno o 2,6 mil patentů, jak ukazuje **Obrázek 11**. Za posledních 20 let vzrostl tento počet více než dvojnásobně. Hovoří se dokonce o "globálním patentovém oteplování". To je také důvodem, proč narůstá spolupráce mezi jednotlivými národními patentovými úřady formou výše zmíněného projektu *Patent Prosecution Highway*. Největší zásluhu na tomto trendu má zavedení systému PCT a neustále sílící vliv nových mezinárodních organizací a dohod usnadňující volný obchod a mezinárodní ochranu práv k duševnímu vlastnictví. Stejně tak ekonomicko-politické změny v bývalých socialistických státech a státech

v jihovýchodní Asii mají zásadní vliv, jelikož až donedávna byl tento prostor z velké části izolován mimo systém mezinárodního obchodu. Růst těchto ekonomik a poptávky po vyspělých technologiích má zásadní vliv na neustále rostoucím trendu.

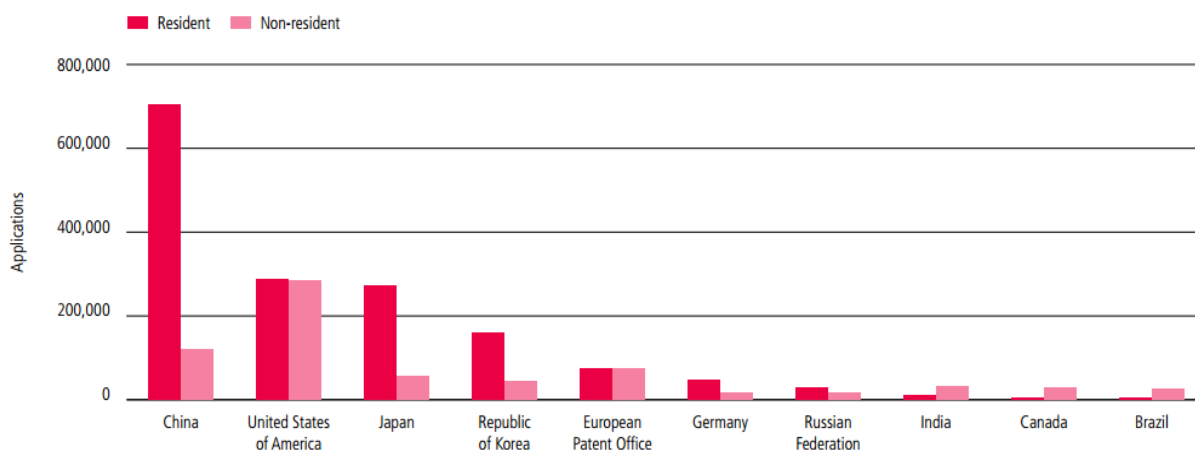
Obrázek 11: Celosvětový počet podaných přihlášek k vybraným průmyslovým právům za rok 2013

Zdroj: [55]

Stejně tak počet žádostí o ochrannou známku zaznamenal rekordní nárůst. V roce 2013 bylo zažádáno přibližně o 7 mil ochranných známek. Význam využívání ochranných známek jde velmi rychle kupředu, jelikož značka představuje jeden z nejdůležitějších aspektů v obchodu. Novým trendem v této oblasti jsou netradiční ochranné známky, konkrétně možnost ochrany zvuku, vůně, hologramu či pohybu. Vůbec nejmladší mezinárodní úmluvou je **Singapurská smlouva o známkovém právu**, která byla uzavřena v roce 2006, která právě již tuto skupinu ochranných známek zahrnuje. Je tak reakcí na současný technologický vývoj. Zápis těchto známek je však velmi problematický, jelikož takováto označení jsou velmi těžko definovatelná, a to jak z hlediska přihlášení, řízení, zápisu i z hlediska vymáhání práv. Vznikají tak těžko řešitelné problémy. Česká republika k výše zmíněné dohodě zatím nepřistoupila a na území ČR lze chránit pouze tradiční formy ochranných známek.

Na základě evropské harmonizace práv k duševnímu vlastnictví je v některých státech postupně upouštěno od věcného průzkumu průmyslového vzoru. Případné sporové záležitosti jsou ponechány na vyšších instancích, činnost národního úřadu je tak do jisté míry potlačena. Národní úřady provádějí pouze formální průzkum přihlášky. Problémy mohou nastat v okamžiku, když na trhu dojde ke kolizi se starším právem. Poté je to otázka soukromoprávní, nikoli veřejnoprávní. Česká republika zatím vychází z tradičních postupů při provádění průzkumu a v nejbližších letech by to tak i mělo zůstat, přestože je zde tendence EU zavést výše zmíněnou praxi ve všech národních řízeních.

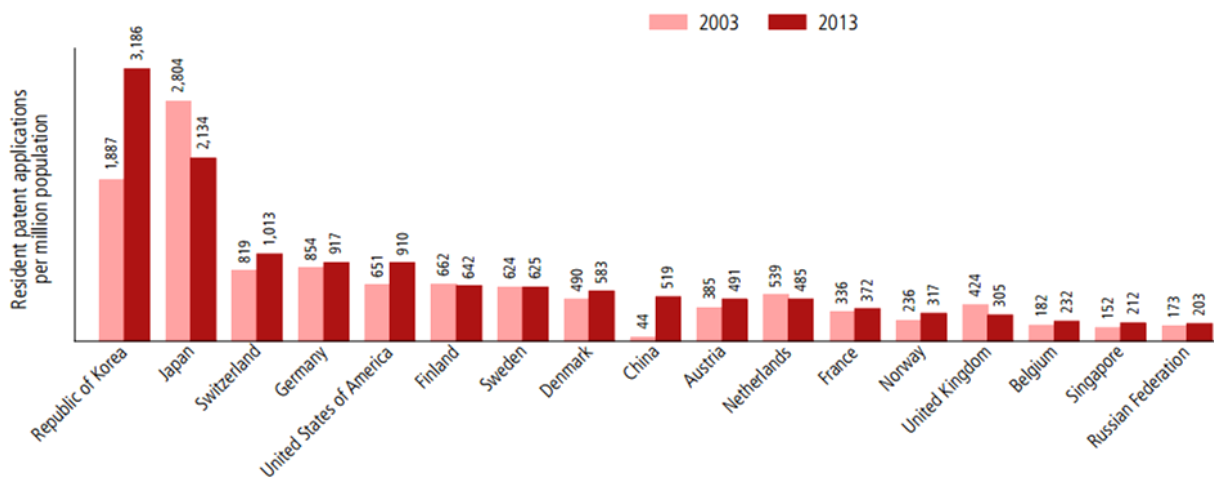
Pozoruhodnou skutečností je, že v posledních několika letech začal být kladen důraz na průmyslově právní ochranu v asijských zemích, kromě Japonska je to např. Čína, Korejská republika, Indie, Vietnam, Singapur apod. Tyto země zaznamenaly bouřlivý rozvoj na mezinárodních obchodních trzích a na základě toho vzrostl počet podávaných patentových přihlášek či žádostí o ochranné známky do takové míry, že převýšil objem přihlášek podávaných v ostatních částech světa. Podle studií WIPO bylo v roce 2013 podáno 81 % všech přihlášek u 5 patentových úřadů, a to v Číně, Japonsku, Korejské republice, USA a EPÚ, viz **Obrázek 12**.

Obrázek 12: Počet podaných patentových přihlášek na 10 patentových úřadech za rok 2013

Zdroj: [55]

Obrázek 13 navíc ukazuje počet podaných patentových přihlášek na 1 milion obyvatel, což dává lepší pohled na aktivitu domácích přihlašovatelů. To vše lze považovat za jistý signál o tom, jak se bude vyvíjet tamní obchod a průmysl v budoucích letech, který dozajista ovlivní i dění po celém světě. Asijské země budou jistě hrát velmi významnou roli ve světové ekonomice, jelikož stupeň ochrany nehmotných statků jde ruku v ruce s ekonomickou prosperitou dané země. Země, která má zaveden plně funkční systém ochrany práv k duševnímu vlastnictví, obvykle vykazuje vyšší hospodářský růst a to má rovněž pozitivní vliv na intenzitu výzkumu a vývoje a příliv zahraničních investic.

Obrázek 13: Počet podaných patentových přihlášek na 1 mil. obyvatel

Zdroj: [55]

Zvýšená aktivita asijských zemí v ochraně průmyslových práv má za následek nečekanou jazykovou bariéru. Jelikož je nutné u každého vynálezu provést důkladnou rešerši na jeho celosvětovou novost, objevuje se zde problém, že přibližně jedna čtvrtina patentové dokumentace je psána v japonštině, korejštině a čínštině. Do posledních let převládaly evropské jazyky. WIPO a EPÚ se neustále snaží pracovat na dokonalejším systému automatických překladů, který by tak měly dané mezinárodní rešerše zrychlit. V současné době je ve spolupráci se společností Google realizován projekt *Patent translate*, který zahrnuje již 32 jazyků. Služba nabízí strojový překlad patentových dokumentů ze všech úředních jazyků členských zemí Evropské patentové úmluvy včetně čínštiny, japonštiny, korejštiny a ruštiny. Nicméně ne všechny překlady jsou uspokojivé, a tak se na zdokonalování systému neustále pracuje. Nejvyšší kvalita strojového překladu je z anglického jazyka.

3.2 Systémy průmyslově právní ochrany ve vybraných zemích

V následujících podkapitolách budou blíže rozebrány systémy průmyslově právní ochrany ve vybraných zemích s důrazem na některé odlišnosti s porovnáním s Českou republikou. Podstatnější rozdíly je možné nacházet v mimoevropských zemích. Vybrané poplatky za patent splatné u příslušných národních úřadů jsou uvedené v **Příloze C**. Obecně lze říci, že součet základních poplatků je nejvyšší v Německu, USA a Číně, kde za podání přihlášky, provedení průzkumu a udržení patentu v platnosti po dobu 20 let musí přihlašovatel zaplatit více než 350 000 Kč. Naopak ve Velké Británii, Francii a Japonsku je suma těchto výdajů nižší než 200 000 Kč.

3.2.1 Německo

Historie patentové ochrany na německém území se pojí se vznikem Německého císařství a sahá do roku 1877, kdy byl založen první patentový úřad v Berlíně (*Kaiserliches Patentamt*) a schválen první patentový zákon. Německý patentový systém byl velmi ovlivněn vývojem ve Spojených státech a sám ovlivnil právní předpisy v mnoha zemích. Německo jako první představilo systém first-to-fill a patenty byly udělovány prvním přihlašovatelům. V roce 1891 byl představen institut užitého vzoru. [31] Ochrana průmyslových práv je zde na vysoké úrovni včetně propracovaného systému soudnictví v oblasti vymáhání práv.

Systém průmyslově právní ochrany v Německu se velmi podobá systému v ČR, jelikož dochází k harmonizaci jednotlivých národních úprav podle přijímaných stanov EU. Odlišnosti od české úpravy jsou jen minimální. Odpovědnou autoritou v oblasti průmyslových práv je Německý patentový a známkový úřad - **Deutsches Patent und Markenamt** (DPMA). Přihlašovatelé, kteří nemají bydliště či sídlo v Německu, musí využít služeb patentového zástupce, který může být i příslušníkem jiného členského státu EU. V roce 2014 proběhly některé změny patentového zákona, které se týkají především jazykové otázky. Přihlášku je možné podat i v jiném jazyce než je jazyk německý, nicméně překlad je nutno doložit do 3 měsíců. Pokud je přihláška podána v anglickém či francouzském jazyce, překlad může být předložen až ve lhůtě 12 měsíců. Novost vynálezu není porušena, pokud došlo ke zveřejnění podstaty vynálezu na úředně uznaných výstavách během předcházejících 6 měsíců (*grace period*). Počítačové programy nelze v Německu patentovat, ale tzv. *computer-implemented inventions* neboli vynálezy realizované na počítači mohou být patentovány, pokud mají technickou povahu. Stejně jako v jiných státech, pokud chce přihlašovatel udělit patent, musí zažádat o úplný průzkum přihlášky. Tato lhůta je však podstatně delší, a to do 7 let od jejího podání (v ČR 36 měsíců). Jedná se o tzv. odložený průzkum. Takto dlouhá lhůta otevírá přihlašovatelům možnost spekulovat s předmětem patentové přihlášky. Může tak dlouhou dobu vyčkávat a sledovat, jaký je o vynález vůbec zájem. Pokud zjistí, že jeho vynález bude žádoucí, může pokračovat v řízení a zažádat o úplný průzkum. V opačném případě nechá přihlášku zaniknout. Na druhou stranu toto vyčkávání vytváří řadu nejistot o budoucím chování přihlašovatele a zpomaluje technický rozvoj. Obsah přihlášky je obvykle zveřejněn po 18 měsících. Lhůta pro podání námitek k předmětu patentu byla zvýšena z 3 na 9 měsíců. Platnost patentu je 20 let od podání přihlášky. Pokud byl patent udělen na léčivé přípravky či na přípravky na ochranu rostlin, je možné na základě dodatkového ochranného osvědčení (*supplementary protection certificate*) prodloužit platnost patentu až o 5 let. V případě léků určených pro děti je možné další prodloužení o 6 měsíců.

Německé právo umožňuje také ochranu užitným vzorem a stejně jako v českém právu není novost porušena, pokud dojde ke zveřejnění vynálezu ve lhůtě 6 měsíců před podáním přihlášky. Přihlašovatel může přejít z patentové přihlášky na přihlášku k užitému vzoru na to samé technické řešení do 10 let od podání původní patentové přihlášky. Žádost o udělení užitého vzoru musí být podána do dvou měsíců od zamítnutí patentové přihlášky. Platnost užitého vzoru činí 10 let.

Rozdílnost v řízení o udělení průmyslového vzoru spočívá v tom, že DPMA neprovádí věcný průzkum, nezkoumá tedy jeho novost a individuální povahu. Pokud dojde ke zveřejnění podstaty průmyslového vzoru na veřejné výstavě či veletrhu a do 6 měsíců je podána přihláška, novost není dotčena. Přihlašovatel má také možnost udržet průmyslový vzor v tajnosti po dobu řízení o přihlášce, maximálně však po dobu 30 měsíců.

Německé právo uznává za ochrannou známku nejen tradiční slovní a obrazové známky, ale i akustické známky či barvy, což je odlišné od většiny zemí, kde je požadavek rozeznatelnosti ochranné známky pouze zrakem. Znamky mohou získat ochranu výhradně registrací, avšak ochrana může vzniknout i bez registrace, a to intenzivním využíváním známky v obchodním styku, až do té míry, že získá rozlišovací způsobilost. Platnost ochranné známky činí 10 let a lze ji obnovovat vždy po 10 letech. Ochranná známka může být zrušena, pokud není více než 5 let využívána.

3.2.2 Velká Británie

System průmyslového vlastnictví má ve Velké Británii dlouholetou historii, která sahá již do 17. století. Angličtí monarchové často udělovali privilegia ve formě patentů, které představovaly exkluzivní monopol pro prodávání různého zboží po určitou omezenou dobu. Za vůbec první z patentových zákonů je považován anglický Zákon o monopolech (*Statute of Monopolies*) z roku 1624, který poskytl toto privilegium na 14 let. Tento zákon vytvořil základní koncept pro právní úpravu patentů mající vliv až do současnosti. [31] Současná ochrana průmyslových práv ve Velké Británii vykazuje vysokou úroveň. Odpovědnou autoritou v oblasti ochrany průmyslových práv je **The Intellectual Property Office of the United Kingdom** (IPO), který zahájil svou činnost v roce 1852, kdy byl také přijat první moderní patentový zákon. Současnou legislativou v oblasti patentového práva je zákon *Patents Act* z roku 1977, který byl několikrát novelizován.

Přihlášku k patentu je nutno podat v anglickém jazyce či velštině. Pokud je uplatněn jiný jazyk, překlad do oficiálních jazyků je nutné doručit do 2 měsíců. Pro zahraniční přihlašovatele nerezidenty je pouze doporučeno, aby využili služeb tamních patentových

zástupců. O formální průzkum je třeba zažádat do 2 měsíců od podání přihlášky. Novost vynálezu není porušena, pokud došlo ke zveřejnění podstaty vynálezu na úředně uznaných výstavách během předcházejících 6 měsíců (*grace period*). Přihláška je poté zveřejněna do 18 měsíců od jejího podání. O věcný průzkum je třeba zažádat do 6 měsíců od zveřejnění přihlášky. Celý proces řízení o přihlášce lze od roku 2009 urychlit, pokud vynález obsahuje jistý přínos pro životní prostředí (tzv. *Green Channel*). Přihlašovatel však musí písemně uvést, jak konkrétně je jeho vynález šetrný k životnímu prostředí a uvést, kterou část řízení o přihlášce si přeje urychlit, tzn. formální či věcný průzkum nebo zveřejnění. Tato služba je zcela zdarma. Udržovací poplatky za patent jsou placeny až od 5. roku platnosti patentu. Platnost patentu je 20 let a může být prodloužena až o 5 let na základě dodatkového ochranného osvědčení pro farmaceutické produkty či produkty na ochranu rostlin a dále o 6 měsíců pro přípravky na léčbu dětí.

Od roku 2006 byla provedena revize legislativy týkající se průmyslových vzorů, která změnila proces registrace, a to tak, že již není prováděn věcný průzkum přihlášek. Není tak zkoumána novost a individuální povaha průmyslového vzoru. Žadatelům je však nabídnuta možnost provedení rešerše. Není také již omezen počet vzorů v jedné přihlášce. Rovněž drobné chyby opravují nově přímo examinační úřady, není již vyžadováno vypracování dodatku k přihlášce žadatelem. Tím bylo dosaženo podstatného zrychlení činnosti úřadu. Přihlašovatel může zažádat o udržení přihlášky průmyslového vzoru v tajnosti maximálně po dobu 12 měsíců od jejího podání. Platnost průmyslového vzoru je 25 let vždy s obnovou po 5 letech. Ochrana nezapsaným průmyslovým vzorem je ve Velké Británii možná a vzniká okamžikem vytvoření vzoru. Doba platnosti je buď 10 let od prvního uvedení na trh výrobků, které vzor využívají, nebo 15 let od vytvoření vzoru. V posledních 5 letech je vlastník vzoru povinen poskytnout licenci na průmyslový vzor komukoliv, kdo o to požádá. [38]

Problematiku ochranných známek řeší zákon *Trade Marks Act* z roku 1994, na základě kterého byly implementovány evropské směrnice týkající se ochranných známek do vnitrostátních předpisů. Jako ochranné známky mohou být zapsány i některé netradiční známky, jako zvuk, vůně či hologram, nicméně proces o jejich udělení není často jednoduchý. Zákon definuje další speciální typ ochranné známky, a to je známka certifikační. Certifikační známku je možné využít v případě, že má výrobek určité specifické vlastnosti, např. materiálové složení, oblast původu, způsob výroby. Doba platnosti ochranné známky činí 10 let a může být na tuto dobu dále obnovována. Do dvou měsíců od zveřejnění ochranné známky mohou třetí strany podat proti ochranné známce námitky. Ochranná známka může být zrušena, pokud není více než 5 let užívána.

Forma ochrany užitným vzorem není ve Velké Británii možná. K tomuto institutu stále ještě Velká Británie nedospěla.

3.2.3 Francie

První moderní patentový zákon na francouzském území se datuje přibližně do roku 1791, kdy bylo majitelům vynálezů prostřednictvím jednoduchého registračního systému umožněno požádat o patent. Specifikem však byla absence jakéhokoliv průzkumu vynálezu ve všech směrech. Majitel se poté mohl rozhodnout, zda vynález bude chráněn na 5, 10 či 15 let. Přesto byla Francie zemí, která jako první zavedla systematickou kontrolu žádostí o patent. [31]

Současná právní úprava patentů a průmyslových vzorů vychází z legislativního předpisu *Intellectual Property Code* z roku 1992, který byl několikrát revidován. Odpovědnou autoritou v oblasti průmyslového vlastnictví je **Institut National de la Propriété Industrielle** (INPI). Přihláška musí být podána ve francouzském jazyce, v opačném případě musí být překlad doložen do 2 měsíců. Poplatky splatné během řízení o udělení patentu mohou být sníženy až o 50 %, a to jednotlivcům, malým a středním podnikům s méně než 1 000 zaměstnanci a neziskovým organizacím zabývajících se vzděláváním a výzkumem. Přihláška je zveřejněna po 18 měsících. Do 3 měsíců může každý podat námitky proti obsahu přihlášky. Platnost patentu je 20 let. Prodloužení doby platnosti patentu pro farmaceutické výrobky formou dodatkových ochranných osvědčení je možné o 5 let. Ochrana počítačových programů spadá pod právo autorské, nicméně je možné získat patent na proces zahrnující užití počítačového programu. Stejně tak ochranu nových odrůd rostlin řeší jiný právní institut.

Francouzské patentové právo nabízí ochranu podobnou užitému vzoru, avšak o tradiční užitém vzor se nejedná. Podmínky pro udělení užitého vzoru jsou stejné jako u patentu, pouze se neprovádí věcný průzkum. Užitém vzor se vztahuje i na procesy a metody. Jedná se tedy o kratší a levnější ochranu než umožňuje patent. Vynálezce obdrží tzv. *certificat d'utilité* neboli osvědčení o užitečnosti. Platnost tohoto osvědčení je pouze 6 let. V případě zamítnutí patentové přihlášky je možné ji transformovat na přihlášku k užitému vzoru, opačný postup nelze.

U průmyslového vzoru je možný odklad zveřejnění až na 3 roky. Zkoumání novosti a individuální povahy průmyslového vzoru není v kompetenci úřadu. To je necháno na přihlašovatel. Doba platnosti průmyslového vzoru je maximálně 25 let s obnovou vždy po 5 letech.

Právní úprava ochranných známek je popsána v *Decree on Trademarks and Service Marks* z roku 1992. Jako ochrannou známku lze zapsat i netradiční vyjádření, jako zvuk, pach či hologram. Doba platnosti ochranných známek je 10 let a lze ji neomezeně obnovovat. Třetí strany mohou podat námitky proti ochranné známce do 2 měsíců. Ochranná známka může být zrušena, pokud není více jak 5 let užívána. Je zde také možnost zažádat o certifikační známku.

3.2.4 USA

Historie patentové ochrany spadá již do prvních let po vyhlášení nezávislosti. Vůbec první moderní patentový zákon byl z roku 1790. Snaha o nezávislost USA se v tomto ohledu podepsala na vývoji ochrany duševního vlastnictví, jelikož Spojené státy šly svou vlastní cestou bez ohledu na dění v Evropě. To však v současné době neplatí a lze konstatovat, že celosvětová harmonizace ochrany duševního vlastnictví dosahuje i na americký kontinent. Spojené státy jsou součástí téměř všech mezinárodních dohod z oblasti duševního vlastnictví.

Hlavní funkci v řízení o patentech a ochranných známkách má na území USA americký patentový úřad **The United States Patent and Trademark Office** (USPTO), jakožto agentura amerického ministerstva obchodu, se sídlem ve Virginii. V čele tohoto úřadu stojí ředitel, který je zároveň náměstkem ministra obchodu. Počet zaměstnanců úřadu převyšuje 12 000, přesto se USPTO potýká s velkým množstvím nedodělků v oblasti průzkumového řízení. Ročně je přijato kolem 500 000 patentových přihlášek a délka průzkumového řízení se tak neustále prodlužuje. USPTO je dlouhodobě jedním z úřadů s největším počtem nových přihlášek a navíc je zde vyrovnán poměr mezi domácími a zahraničními přihlašovatelí. Přesto, že probíhá těsná spolupráce mezi největšími patentovými úřady, stále se uvádí, že asi u 70 % přihlášek dochází k duplicitě průzkumového řízení. [39]

Americké patentové právo rozlišuje tři druhy patentů, a to [39]:

- **utility** patent,
- **design** patent,
- **plant** patent.

Tzv. *utility patent* nemá nic společného s užitným vzorem, jak by se mohlo podle názvu zdát. Odpovídá klasickému patentu na vynálezy, který může být udělen na všechn **nový, užitečný a nezřejmý postup, stroj, výrobu, složení hmoty či jejich užitečné zlepšení**. Postupem je především míněn průmyslový nebo technický postup. Pojem výroba pak zahrnuje veškeré výrobky, které jsou vyrobeny. Složením hmoty je myšleno chemické složení, které může zahrnovat směsi složek i nové chemické sloučeniny. Platnost patentu činí 20 let. *Design*

patent stojí na pomezí mezi užitným vzorem a průmyslovým vzorem. Může být poskytnut každému, kdo vynalezne nový, originální a okrasný design určitého typu výrobku. Po celou dobu řízení o přihlášce je podstata design patentu uchována v tajnosti až do jeho udělení. Doba platnosti činí 14 let. *Plant patent* představuje patent na odrůdy rostlin a jeho platnost je též 20 let. Patentovatelnost softwaru a obchodních metod je na území USA možná a americký systém je pro tuto oblast benevolentní. V tomto ohledu se jedná o značný rozdíl oproti evropským zemím. Pokud tedy mají užitečný, konkrétní a hmatatelný výsledek, pak z patentové ochrany vyloučeny nejsou. Patenty na počítačové programy tvoří proto podstatnou část z udělených patentů v USA. Nicméně se zde objevují snahy patentovatelnost obchodních metod a softwaru omezit, jelikož situace není dlouhodobě udržitelná. [39]

V roce 1981 vyšel na území Spojených států amerických v účinnost nový patentový zákon, který znamenal průlom v dosavadní průmyslově právní ochraně. Do doby přijetí tohoto zákona neexistovaly udržovací poplatky za patent, což umožnilo přihlašovatelům zaplatit pouze jednorázový poplatek za celou dobu životnosti patentu, která činila 17 let. Udržovací poplatky jsou nyní nutností pro udržení patentu v platnosti, nicméně jejich frekvence placení se liší od evropských systémů. Splatnost poplatků je rozdělena na tři časové úseky, a to po 3 ½ letech, 7 ½ letech a 11 ½ letech. V patentovém věstníku "*Official Gazette*" je vždy uvedeno, které patenty byly uděleny před 3, 7 a 11 lety. Splatnost je poté do půl roku od tohoto oznámení. Udržovací poplatky se nevztahují na design patenty. Nově byla také zavedena možnost znovupřezkoumání (*reexamination*) patentu po jeho udělení v případě, že sám majitel patentu nebo třetí osoba patentový úřad požádá. Výstupem je vydání certifikátu (*reexamination certificate*), který tak může sloužit jako potvrzení patentovatelnosti. Celý tento proces má za cíl zvýšit kvalitu vydávaných patentů. Poplatky za znovupřezkoumání jsou v plné výši jako nová patentová přihláška. Majitel patentu má dále možnost vstoupit do řízení o znovuvydání (*reissue*) patentu v případě, že má pochybnosti o jeho platnosti či pokud chce opravit případné chyby ve vydaném patentu, např. pokud vyjdou najevo dodatečné okolnosti ohledně stavu techniky. Tzv. *reissue application* musí být podána do 2 let od udělení patentu. Jednou ze zvláštností amerického patentového práva je i vzdání se práva k patentu. V případě, že vynález není možný zrealizovat z důvodu nedostatečného know-how či technického vybavení, je přihlašovatel oprávněn se patentu vzdát formou "*defensive publication*", a to do 8 měsíců od podání patentové přihlášky. Status přihlášky je poté pozměněn na "*statutory invention registration*" neboli zákonem registrované vynálezy. Americký patentový zákon dále umožňuje podávání přihlášek CIP (*continuation-in-part*). Tyto přihlášky mohou být postupně podávány, až vytvoří jednu konečnou přihlášku.

Jsou často využívány pro doplnění a rozšíření základní přihlášky. S ohledem na světové zvyklosti byla v 90. letech minulého století prodloužena platnost patentu na 20 let. [15]

V roce 1995 nabídl USPTO přihlašovatelům možnost podat tzv. prozatímní žádost o patent (*provisional application*), která nemusí splňovat veškeré požadavky kladené na klasickou přihlášku. Do lhůty 12 měsíců však na ni musí být přeměněna na tradiční přihlášku (*nonprovisional application*), přičemž během této lhůty již běží prioritizace z podané přihlášky. Výhodou je tak zjednodušený proces podání přihlášky, nižší počáteční investice a lhůta pro posouzení komerčního potenciálu vynálezu. Prozatímní přihláška tak může být užitečná v případech, kdy výzkum a vývoj vynálezu potřebují ještě nějaký čas a v souvislosti s tím není možné popsat do přihlášky kompletní popis vynálezu. [39]

Patentová přihláška klade důraz na obsáhlost a podrobnost oproti jasné, stručné a výstižné evropské přihlášce. Je zde velký tlak na přesnost a určitost popisu vynálezu, což je častým důvodem pro zamítnutí přihlášky. Naproti tomu americký průzkum přihlášky je poněkud méně přísný, než je průzkum prováděný evropskými státy či EPÚ. Zvláštností amerického práva je i skutečnost, že přihlašovatel musí společně s přihláškou doložit tzv. místopřísežné prohlášení ověřené notářem, že je skutečně původním vynálezcem daného řešení. Americké právo dále umožňuje přihlašovatel, aby veřejně publikoval svůj vynález bez hrozby ztráty novosti, pokud během 1 roku podá patentovou přihlášku, během tzv. "*grace period*". Automaticky však ztrácí potenciální patentová práva v mnoha dalších zemích světa, jelikož tento vynález již není považován za nový. Do roku 2001 byl obsah patentových přihlášek zveřejněn až po udělení patentu, to však bylo změněno a nyní jsou zveřejňovány po obvyklých 18 měsících ode dne podání.

Americký patentový systém uplatňoval do roku 2013 jako jediná země na světě princip prvního vynálezce (**first-to-invent**), to znamená, že právo přednosti vzniklo tomu, kdo vynález vynalezl jako první. Klád se tedy velký důraz na ochranu práv vynálezce. Tím se americké právo značně lišilo od celosvětových zvyklostí a bylo určitým unikátem ve světě. Na základě reformy patentového práva s názvem "*Leahy-Smith American Invents Act*" se americký patentový systém přiblížil systémům evropským a právo přednosti vzniká již podáním patentové přihlášky (**first-to-fill**) bez ohledu na to, zda se jedná o prvního vynálezce či nikoliv. Přejít ze systému *first-to-invent* na systém *first-to-fill* byl v USA již téměř nutností s ohledem na neustále se zvyšující počet podávaných patentových přihlášek. Vznikala řada sporů, kde bylo třeba rozhodnout mezi dvěma a více vynálezci, kdo objevil vynález jako první a tudíž má právo na patent. Nicméně se tento nový systém neseťkal s příliš

velkým ohlasem, přestože je to systém o mnoho jednodušší. Kritika se opírá o skutečnost, že patentová práva jsou založena pouze na tom, kdo první "doběhne" na patentový úřad. To je považováno za nespravedlivé zejména pro menší vynálezce, kteří nejsou schopni vyplnit patentovou přihlášku tak rychle jako velké společnosti. Reforma dále svěřila USPTO větší pravomoci v otázce úředních poplatků, které může měnit bez projednávání ve sněmovně. Na základě toho došlo k rozdělení jednotlivých typů přihlašovatelů, jejichž rozdělení má vliv na výši placených poplatků. Jedná se hlavně o skupinu s názvem "*small entity*" a "*micro entity*". To napomáhá např. nezávislým vynálezciům či vysokým školám. Tyto subjekty mají vždy nárok na určitou procentní slevu ze všech nejdůležitějších poplatků, a to ve výši 50 - 75 %. Kategorie "*small entity*" zahrnuje malé a střední podniky, kategorie "*micro entity*" zahrnuje vědecké a vyšší vzdělávací instituce a jedince, kteří jsou autory nejvýše 5 vynálezů. Novinkou je též zavedení "*post-grant review*" neboli odporového řízení po udělení patentu. Žádost musí být podána do 9 měsíců od udělení patentu. [52], [17], [12]

V oblasti ochranných známek je důležité "obchodní užívání". Ochranná známka se uděluje pouze, pokud známku daný subjekt užívá nebo má v úmyslu užívat v obchodní činnosti. Známkou musí figurovat na výrobcích či službách a být součástí reklamní či prodejní strategie. Oproti většině zemí světa je vlastnictví ochranné známky založeno na tom, kdo ji jako první užívá v obchodním styku, tzv. systém **first-to-use**. V případě sporu dvou stran je právo na straně toho, kdo ochrannou známku komerčně užíval jako první. Pokud je tedy uživatel schopen prokázat, že ochrannou známku užívá při provádění obchodních činností, představuje to pro něj značnou výhodu. Platnost ochranné známky je 10 let a lze ji neomezeně obnovovat na dalších 10 let.

3.2.5 Japonsko

Historie patentové ochrany na japonském území spadá až do roku 1871, kdy se poprvé v japonských spisech objevila otázka ochrany vynálezů. První uplatňované patentové právo bylo uzákoněno v *Patent Monopoly Act* z roku 1885, který byl inspirován především americkým patentovým právem. Patenty však nebyly udělovány cizincům až do roku 1899, kdy se Japonsko stalo signatářem Pařížské úmluvy. Poté na japonském území proběhlo mnoho reforem odrážejících naopak zvyklosti německého práva, především zavedení institutu užitého vzoru. [31]

Současným zdrojem patentového práva je *Patent Act* z roku 1959, který je postupně doplňován soudní praxí a činností **Japan Patent Office (JPO)**. Japonsko je členem všech významných mezinárodních smluv v oblasti právní ochrany duševního vlastnictví. Spadá

do zemí s největším počtem podávaných patentových přihlášek, kterých je téměř 400 tis. ročně. Je také zemí, která jako první zavedla elektronické podávání přihlášek, které se poté rozšířilo do celého světa. V posledních několika letech proběhly v Japonsku změny s ohledem na harmonizaci s evropským systémem. Tyto změny zkvalitnily práci JPO a došlo též k úzkému propojení mezi patentovými úřady Japonska, USA a EPO. Tato trojice se též označuje jako "velká trojka" nebo "trilaterální úřady". Došlo k propojení průzkumového řízení mezi těmito úřady, což v praxi znamená, že věcný průzkum provedený např. JPO automaticky uznává i USPTO a EPO. Hlavním důvodem pro tuto spolupráci je mimo jiné i enormní nárůst nedodělků všech úřadů a snaha o vyloučení duplicitních průzkumových řízení. Japonsko též uzavřelo další bilaterální dohody, a to s Čínou a Korejskou republikou.

Patentová ochrana je v Japonsku chápána poněkud odlišně než v západních zemích. Patent představuje stěžejní prostředek k šíření technologií napříč celou společností. Má obsahovat jistý sociální přínos a ne pouze vybudovat monopol jednotlivci s výlučnými právy na vynález s možností vyloučit třetí osoby z jeho užívání. Japonský patentový systém je více zaměřený na propagaci japonského průmyslu a technologií. Japonské právo jako jedno z mála definuje přímo pojem vynález, a to jako "*the highly advanced creation of technical ideas utilizing the laws of nature*" neboli vysoce pokročilé vytvoření technického řešení využívajícího přírodních zákonů. Využitím přírodních zákonů je myšleno, že vynález je založen na bázi přírodních věd a vynález tak musí být vždy schopen dosáhnout stejného efektu neboli být opakovatelný. Podmínky patentovatelnosti jsou stejné, jako ve většině zemí, tzn. novost, průmyslová využitelnost a vynálezecká činnost. Řízení o patentové přihlášce je velmi podobné s řízením evropským. V Japonsku platí systém first-to-fill, to znamená, že právo na patent má první přihlašovatel. Nicméně je možné podat žalobu v případě, že přihlášku podal někdo jiný než skutečný původce vynálezu. Japonské právo umožňuje přihlašovatelovi využít tzv. *grace period* v délce 6 měsíců. Pokud z jakéhokoliv důvodu dojde ke zveřejnění vlastního vynálezu vynálezcem (a nemusí se jednat pouze o mezinárodní výstavu), je mu umožněno podat patentovou přihlášku do 6 měsíců a ztráta novosti není ohrožena. Přihlášku je možné podat v angličtině, ale do 14 měsíců je nutné předložit japonský překlad. Pokud přihlašovatel nemá na území Japonska sídlo, musí využít služeb registrovaného zástupce při jednání s patentovým úřadem. Přihláška je zveřejněna po 18 měsících od vzniku priority. V Japonsku též platí tzv. odložený průzkum jako v Německu. Od roku 2001 je však lhůta pro zažádání o věcný průzkum zkrácena z původních 7 let na 3 roky od data podání přihlášky. Zvláštností patentového práva je, že ochrana počítačových programů je možná kromě autorskoprávní ochrany i formou patentu, což je v Japonsku hojně využíváno. Podmínkou je

ovšem vyřešení konkrétního problému, čímž jsou z patentovatelnosti vyloučeny některé druhy vynálezů. Patentem je možné chránit i nové odrůdy rostlin, zvířata a mikroorganismy. Do roku 1995 byla platnost patentu 15 let od zveřejnění. Nyní je platnost patentu 20 let od podání přihlášky, přičemž tato doba lze prodloužit o 5 let na základě souhlasu vládních úřadů pro farmaceutické a agrochemické patenty. Do roku 2003 bylo možné podat odpor proti uděleným patentům do 6 měsíců od zveřejnění patentu. Provedené změny ale tento systém zrušily z důvodu nedostatku času a nyní může třetí strana podat odpor kdykoliv.

V případě, že v řízení o patentové přihlášce dojde k jejímu zamítnutí, je možné dosáhnout registrace užitným vzorem. Platnost užitého byla v roce 2005 prodloužena z původních 6 let na 10 let. Žádat současně o patent a užitný vzor na to samé technické řešení není v Japonsku možné.

Problematiku průmyslových vzorů řeší *Design Act* z roku 1959. Přihláška k průmyslovému vzoru není po celou dobu řízení zveřejněna, dané řešení je tak ponecháno v tajnosti až po udělení průmyslového vzoru. Jelikož průmyslový vzor lze velmi snadno napodobit konkurencí, je zde navíc umožněno zažádat o uchování průmyslového vzoru v tajnosti po dobu tří let od jeho udělení. Platnost průmyslového vzoru činí 20 let.

Hlavním pramenem práva ochranných známek je *Trade Mark Act* z roku 1959. Od roku 1997 je možné poskytnout ochranu i trojrozměrným ochranným známkám, nicméně další netradiční značky, jako zvuky a pachy zatím nejsou schopné zápisu. Platnost ochranné známky činí 10 let a lze ji neomezeně prodlužovat. Ochranná známka může pozbýt ochrany v případě, že není po dobu 3 let po registraci užívána.

3.2.6 Čína

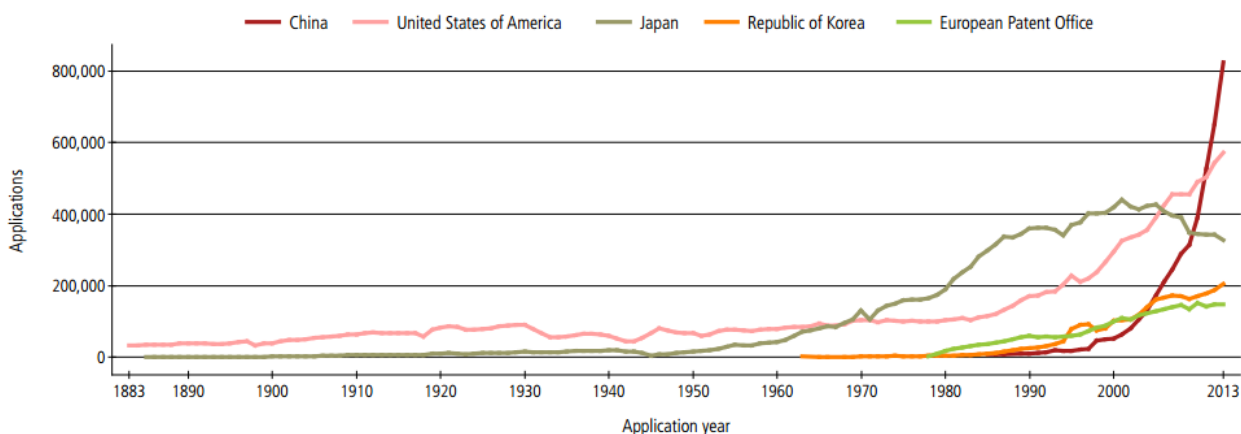
Ne ve všech kulturách je ochrana duševního vlastnictví odjakživa samozřejmá a ne všude je zastáván názor, že duševní práci je nutno chránit před napodobením. Čína ještě do nedávna takovou kulturu představovala. Například velký čínský filozof Konfucius zastával názor, že napodobování mistra je třeba považovat za chvályhodné. Systém ochrany duševního vlastnictví je tak v Číně poměrně mladý. Od roku 1980, kdy se Čína připojila k WIPO, je její pokrok v oblasti duševního vlastnictví velmi pozoruhodný. Do tohoto roku bylo dané téma téměř neznámé. Jelikož je současným cílem Číny otevřít se okolnímu světu a přilákat na své území zahraniční investory, čínská vláda provedla radikální změny ve svém systému. Tento krok byl učiněn především na základě mezinárodního tlaku, zejména z USA, kdy v důsledku slabé ochrany a pirátství ze strany Číny došlo k řadě obchodních sporů. Spojené státy poté zakázaly dovážet na své území výrobky spojené s porušováním práv duševního vlastnictví.

Za posledních 30 let ale Čína dokázala vytvořit komplexní systém právní ochrany a zavedla účinný mechanismus soudního vymáhání práv. Přistoupila k 13 mezinárodním dohodám spravovaných WIPO a má dnes jeden z pěti největších patentových úřadů na světě **State Intellectual Property Office of China** (SIPO). SIPO zahájil svou činnost v roce 1985 a hned první den svého provozu bylo přijato 3 455 patentových přihlášek. Ochrana duševního vlastnictví se ještě více prohloubila vstupem Číny do WTO v roce 2001. Snahou Číny je poskytovat přívětivější a efektivnější státní služby pro žadatele, vytvořit spravedlivější právní prostředí, podpořit inovace a konkurenceschopnost země a být přitažlivou zemí pro zahraniční investory. Postupně se tak stává jednou z nejvyspělejších ekonomik v oblasti inovací. Cílem, který si Čína vytyčila ve své národní strategii, je být do roku 2050 globálním technologickým lídrem.

Čínský patentový systém se nijak zvlášť neliší od systémů evropských. Problematika ochrany průmyslových práv k vynálezům, užitným vzorům a průmyslovým vzorům je upravena Patentovým zákonem Čínské lidové republiky z roku 1984, který byl přijat po 5 letech debat i přes ostrou kritiku vlády, posléze byl několikrát novelizován. Patentový zákon nabízí pozitivní vymezení vynálezu, a to jako: "*new technical solutions proposed for a product, process or the improvement thereof*" neboli nová technická řešení navržená pro produkt, proces nebo jejich vylepšení. Vynález, na který je udělen patent musí splňovat novost, vynálezeckou činnost a praktickou použitelnost. Novost není porušena, pokud ke zveřejnění vynálezu dojde během 6 měsíců před podáním přihlášky, a to na schválených akademických či technických konferencích nebo úředně uznaných a vládou sponzorovaných mezinárodních výstavách. Čínský patentový systém neumožňuje udělit patent na počítačové programy ani na rostliny či zvířata. Vynález obsahující počítačový program však může být patentovatelný, pokud kombinace softwaru a hardwaru jako celek může skutečně zlepšit stav techniky. Stejně tak rostliny a zvířata mohou být chráněny, ale podle jiného právního předpisu, patent na ně udělit nelze. Přihlašovatel, který nemá sídlo v Číně, musí využít tamní patentové zástupce, kteří ho budou před úřadem zastupovat. Přihlášky musí být podány v čínštině, čímž vzniká řada problémů s překlady. Pouze přihlášku PCT lze podat v angličtině, ale překlad musí být předložen do 20 měsíců. Od roku 2004 je možné přihlášky podávat elektronickou cestou, uživatel však musí podepsat smlouvu se SIPO. Přihláška je zveřejněna po 18 měsících od priority a o věcný průzkum je nutno požádat do tří let. Doba řízení o patentové přihlášce se pohybuje mezi 2 - 3 lety. Ode dne, kdy je patentové právo přiznáno, může každý požádat o přezkoumání o neplatnosti patentu. Čínské právo umožňuje podat zároveň přihlášku k patentu a užitému vzoru na to samé technické řešení, ale pouze ve stejný den. Po udělení

patentu je užitný vzor zrušen. Doba platnosti patentu činí 20 let a tuto dobu nelze prodloužit pro žádné typy patentů. Doba platnosti užitého vzoru je 10 let. [34]

Za pozornost určitě stojí rapidní nárůst podaných čínských patentových přihlášek za posledních 10 let, viz **Obrázek 14**. Od počátku 21. století rostly patentové přihlášky průměrným ročním tempem o 22,3 %. Přibližně 87 % všech přihlášek je od domácích přihlašovatelů. Čína je také jedním z největších uživatelů systému PCT.

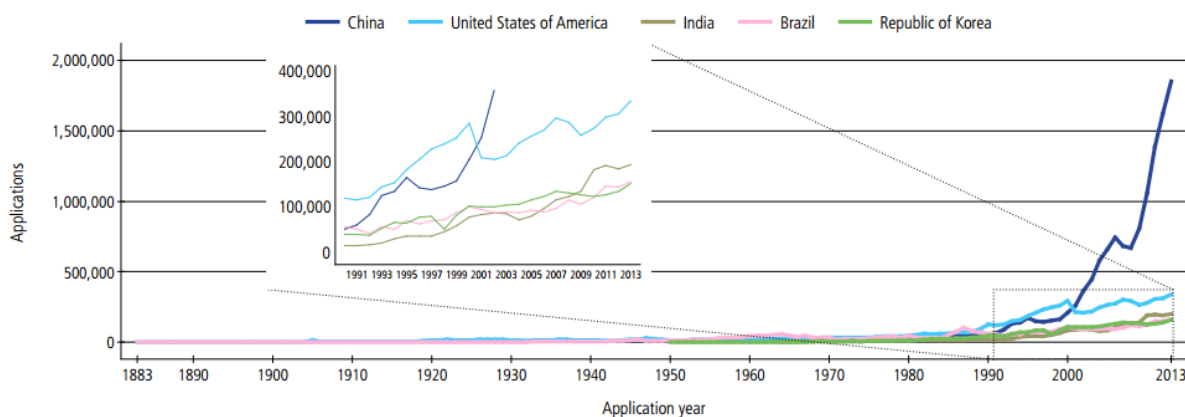
Obrázek 14: Vývoj počtu podávaných patentových přihlášek ve vybraných zemích

Zdroj: [55]

Stejný pokrok Čína zaznamenala i v oblasti ochranných známek, jak ukazuje **Obrázek 15**. Jediný způsob, jak zajistit výhradní práva k užívání ochranné známky, je registrace u **Trademark Office of the State Administration for Industry and Commerce**. Skutečné užívání ochranné známky v podnikání nemůže dát vzniku výlučného práva. Ochranné známky představují v Číně velmi žádanou formu ochrany. Problematiku ochranných známek upravuje Zákon Čínské lidové republiky o ochranné známce z roku 1982, který byl několikrát novelizován. Zákon donedávna neumožňoval zápis zvukových ochranných známek nebo např. vůně. V roce 2014 však vstoupil v platnost nový zákon o ochranných známkách, který podstatně zjednodušuje postupy registrace a posiluje jejich právní ochranu. Na základě tohoto kroku je již možné zvukové značky podrobit zápisu. Zákon také zavádí přísnější postihy a sankce v případě porušení práv. Číně se také podařilo snížit dobu dokončení registrace k ochranné známce na méně než 1 rok. Doba platnosti ochranné známky je 10 let a lze obnovovat na dalších 10 let. Ochranná známka může být zrušena, pokud není 3 roky užívána. [34]

Počet podaných žádostí o ochranné známky dosahuje hodnoty téměř 2 mil a čínský patentový úřad se tak dlouhodobě drží na první celosvětové příčce v počtu podaných přihlášek.

V současné době je na území Číny v platnosti více než 7 mil. ochranných známek, což je přibližně o 5 mil více než např. v USA. Zájem o ochranné známky však není jen pro čínské území, Čína je též velkým uživatelem Madridského systému.

Obrázek 15: Počet podaných žádostí o ochrannou známku ve vybraných zemích

Zdroj: [55]

Čínské patentové právo nezná pojem nezapsaný průmyslový vzor. Průmyslové vzory musí být vždy registrovány a každý rok platnosti obnovovány. Stejně jako v Japonsku je přihláška k průmyslovému vzoru nepřístupná veřejnosti až do jeho udělení. O odložení zveřejnění průmyslového vzoru není možné požádat. Ve srovnání s ostatními zeměmi zde není prováděn věcný průzkum přihlášky. Doba platnosti průmyslového vzoru je pouze 10 let.

S prudkým vývojem ochrany průmyslových práv v Číně souvisí i určité nedostatky, které je třeba do budoucna vyřešit. Čínské právní předpisy jsou stále velmi základní a jednoduché a některé záležitosti není možné podle nich vyřešit efektivně. Vzhledem k tomu, že je čínský právní systém v této oblasti převzatý ze zahraničí, neodpovídá zcela situaci v Číně. Navíc i přes velký nárůst podávaných patentových přihlášek nelze tvrdit, že je povědomí veřejnosti o průmyslových právech dostatečné. Mnoho obyvatel Číny je stále přesvědčeno, že pirátství není zločin. Fenomén porušování práv je stále velmi významný. Neustálé revize zákonů jistě tyto problémy v blízké budoucnosti vyřeší.

3.2.7 Korejská republika

Historie patentové ochrany započala v roce 1908, kdy byly ustanoveny první právní předpisy upravující oblast duševního vlastnictví, a to *The Patent Decree* a *The Trademark Decree*. Tyto zákony byly však zrušeny po japonské anexi v roce 1910. Po druhé světové válce byla Jižní Korea řízena vojenskou správou USA, čímž byla oblast průmyslových práv značně ovlivněna. První moderní patentový zákon vešel v platnost až po vzniku nezávislé

jihokorejské vlády v roce 1946. Tento zákon byl inspirován převážně právem americkým, byl založen na systému first-to-invent a platnost patentu činila 17 let. Revize průmyslově právní ochrany započala v roce 1961, kdy bylo od systému first-to-invent upuštěno. Korejská republika je dnes členem všech nejdůležitějších mezinárodních úmluv v oblasti duševního vlastnictví. Od poloviny devadesátých let minulého století prošla země mnoha reformami, které vytvořily stabilní a transparentní podnikatelské prostředí, a Korejská republika se dnes považuje za ve všech směrech otevřenou a vyspělou zemi. Kompetentním orgánem pro poskytování průmyslově právní ochrany je **The Korean Intellectual Property Office** (KIPO), který zahájil svou činnost v roce 1977. V roce 2015 byl korejský patentový zákon revidován, aby především zjednodušil získání patentové ochrany pro zahraniční přihlašovatele.

Patentové právo je založeno na first-to-file principu. Přihlašovatel musí být před úřadem zastupován tamním patentovým zástupcem. Přihláška musí být podána v korejštině, nicméně revize patentového zákona umožnila podat přihlášku i v angličtině s doručením překladu do korejštiny do 14 měsíců. Přihlášku PCT lze podat též v angličtině. Překlad musí být předložen do 32 měsíců. Navíc již není možné, aby chyba v překladu byla důvodem zamítnutí přihlášky. Nyní je možné opravit chyby v překladu s odkazem na původní text přihlášky. Novost vynálezu není dotčena, pokud dojde ke zveřejnění podstaty vynálezu osobou mající právo získat patent během 6 měsíců před podáním přihlášky. Patentovou ochranu je možné aplikovat jak na vynálezy, tak i na nové odrůdy rostlin. Ochranu počítačových programů formou patentu lze získat na základě zvláštního zákona *Computer Program Protection Act* z roku 1986, ale pouze tehdy, pokud je software zaznamenán na paměťovém médiu a kombinace softwaru a hardwaru jako celek představuje zlepšení stavu techniky.

Korejské patentové právo umožňuje přihlašovatelovi podat tzv. prozatímní žádost o patent (*provisional application*) pro získání dřívější priority. Tato zjednodušená verze přihlášky musí být však do 12 měsíců přeměněna na kompletní patentovou přihlášku. Přihláška je zveřejněna po 18 měsících od vzniku priority. Žádost o provedení úplného průzkumu je nutné podat do 5 let od podání přihlášky. Doba platnosti patentu je 20 let a lze ji prodloužit o 5 let u farmaceutických a agrochemických patentů.

Mezi roky 1999 a 2006 byl uplatňován tzv. *Quick Registration System*, který usnadňoval proces žádosti o užitečný vzor na základě automatického registračního systému, a věcný průzkum se tak neprováděl. Nyní je věcný průzkum obnoven v důsledku enormního nárůstu počtu žádostí. Je o něj třeba zažádat do 3 let od podání přihlášky. Do roku 2006 bylo též

možné podat současně přihlášku k patentu i užitému vzoru současně, nicméně tento systém je už nyní zrušen. Přihláška k patentu však může být převedena na přihlášku k užitému vzoru, a to do 30 dnů od zamítnutí přihlášky k patentu. Platnost užiténých vzorů činí 10 let.

Přihláška k průmyslovému vzoru není po celou dobu řízení zveřejněna, dané řešení je tak ponecháno v tajnosti až po udělení průmyslového vzoru. Je zde umožněno stejně jako v Japonsku zažádat o uchování průmyslového vzoru v tajnosti po dobu tří let od jeho udělení. Platnost průmyslových vzorů je 15 let.

Korejské právo umožňuje zápis ochranné známky, která má formu zvuku, pachu, barvy, hologramu i pohybu. Doba ochrany u ochranné známky činí 10 let s možností ji prodloužit vždy o dalších 10 let. Může být vymazána i z důvodu jejího neužívání.

4 ZHODNOCENÍ STAVU PRŮMYSLOVĚ PRÁVNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICE

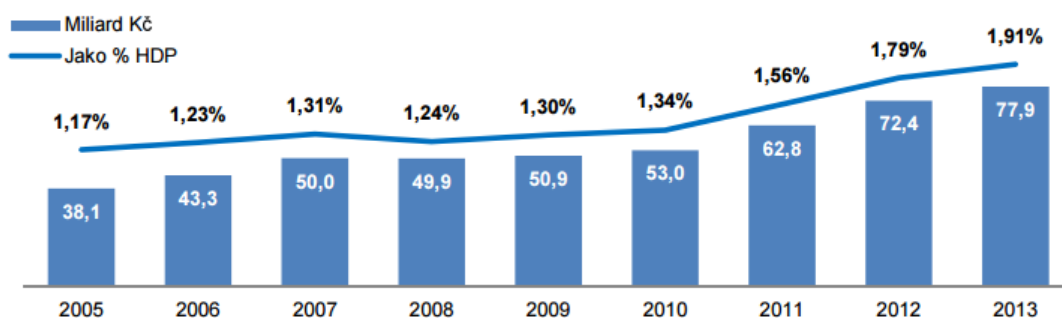
Zavedený systém ochrany průmyslových práv v ČR je v současné době srovnatelný v porovnání s ostatními průmyslově vyspělými zeměmi. Lze hovořit pouze o některých drobných odlišnostech, které jsou dané převážně rozdílností systému evropského a amerického. Zejména se jedná o tzv. grace period u patentu, kde je podstatný rozdíl v její délce. Obecně v Evropě je tato lhůta ve výši 6 měsíců před podáním přihlášky ovšem s podmínkou, že ke zveřejnění podstaty vynálezu dojde na mezinárodně či úředně uznávaných výstavách. Americké právo uplatňuje lhůtu 1 roku, přičemž není podstatné, jak ke zveřejnění došlo. Otázka patentovatelnosti počítačových programů je také velmi diskutovaným tématem. Nicméně i Spojené státy začínají postupně spatřovat v patentech udělených na software problémy a postupně od tohoto trendu upouštějí. V Evropě není obecně možné patentovat počítačový program jako takový, v USA a v některých asijských státech je díky tlaku na vývoj informačních technologií tato oblast pro patentování otevřena. Další podstatnou odlišností je lhůta pro podání žádosti o úplný průzkum přihlášky. Zde dochází k rozdílům i mezi jednotlivými evropskými státy. V ČR platí lhůta 36 měsíců, v ostatních státech je možné se setkat s lhůtou 6 měsíců i 7 let. Co se týče průmyslových vzorů, v ČR je stále praktikován tradiční postup věcného průzkumu přihlášky. Novým světovým trendem je pouze formální průzkum přihlášky. V tomto ohledu je ponecháno třetím stranám, aby případně podali proti průmyslovému vzoru své námitky. Český systém je tak do jisté míry přísnější, nicméně je pro dobro přihlašovatele vědět, zda jeho průmyslový vzor v budoucnu neporuší práva jiných. Dále například institut užitého vzoru není ve všech zemích samozřejmostí, je možné se s ním setkat zhruba ve 30 zemích světa. Ve Velké Británii či USA tato forma ochrany neexistuje vůbec, ve Francii je možné zažádat o tzv. certifikát o užitečnosti, který není totožný s užitným vzorem jako takovým. Trendem v ochranných známkách je zápis netradičních označení, jak zvuk, vůně, hologram či pohyb. Tyto formy neobvyklých známek prozatím v ČR nejsou schopné zápisu.

Je pozitivní, že ČR patří k zemím s nízkými správními poplatky, což je příznivé zejména pro domácí přihlašovatele. Přestože ČR není státem, který by nabízel určité procentní slevy ze základních správních poplatků (pouze za podání přihlášky je možná sleva 50 %), v tomto případě se jedná o tak symbolické částky, že malí vynálezci nejsou nijak znevýhodněni. V samotném systému tedy nelze spatřovat žádné nedostatky, jelikož ochrana průmyslových práv je plně harmonizována s právem EU (největší podoba je s právem německým)

a se zněním mezinárodních dohod a úmluv, ve kterých je ČR členem. Problém však nastává v povědomí českých přihlašovatelů o možnostech, které tento systém nabízí, a v jeho aktivním využívání.

4.1 Výdaje vynakládané na výzkum a vývoj v ČR

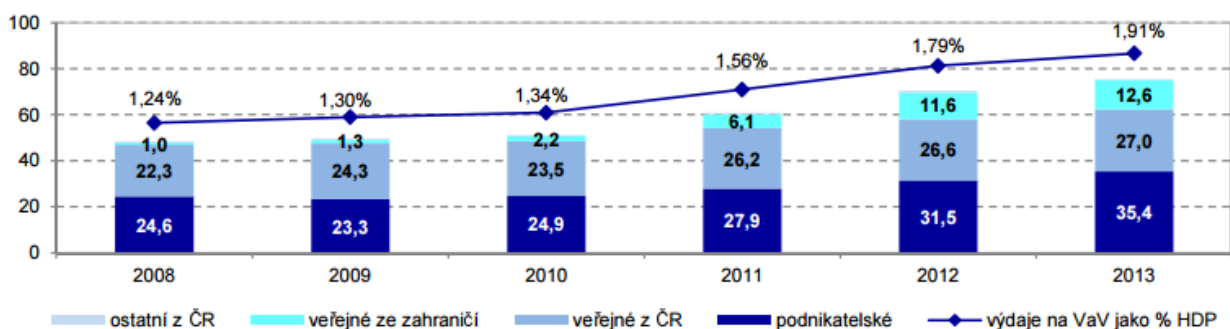
K tématice ochrany průmyslových práv je vhodné i zmínit způsob financování výzkumu a vývoje v ČR. Výdaje na tuto oblast se rok od roku zvyšují, jak ukazuje **Obrázek 16**, zejména je zde zaznamenán zvyšující se trend od roku 2010. V roce 2013 činily celkové výdaje 77,9 mld. Kč, což bylo o 5,5 mld. Kč více než v předchozím roce. Celkové výdaje na výzkum a vývoj se týkají všech neinvestičních i investičních výdajů bez ohledu na zdroj financování. Intenzita výzkumu a vývoje dosáhla 1,91 % HDP. Tento výsledek je srovnatelný a dokonce i mírně vyšší než je u většiny členských států EU.

Obrázek 16: Celkové výdaje na výzkum a vývoj v ČR

Zdroj: [28]

Obrázek 17 ukazuje výdaje na výzkum a vývoj podle zdrojů jejich financování. Podnikatelský sektor se na výdajích podílí nejvyšší měrou, a to konkrétně 49 % z celkových výdajů. Druhým nejvýznamnějším zdrojem financování jsou veřejné domácí výdaje, které tvoří okolo 35 %. Od roku 2010 také roste podíl zahraničních veřejných výdajů, kde důvodem je intenzivnější čerpání strukturálních fondů EU, jako je např. *Operační program Podnikání a inovace* či program *Výzkum a vývoj pro inovace*. Tyto výdaje tvoří 16 % z celkových výdajů. Výdaje na výzkum a vývoj jsou tedy z poloviny financovány soukromým sektorem a z poloviny z veřejných rozpočtů.

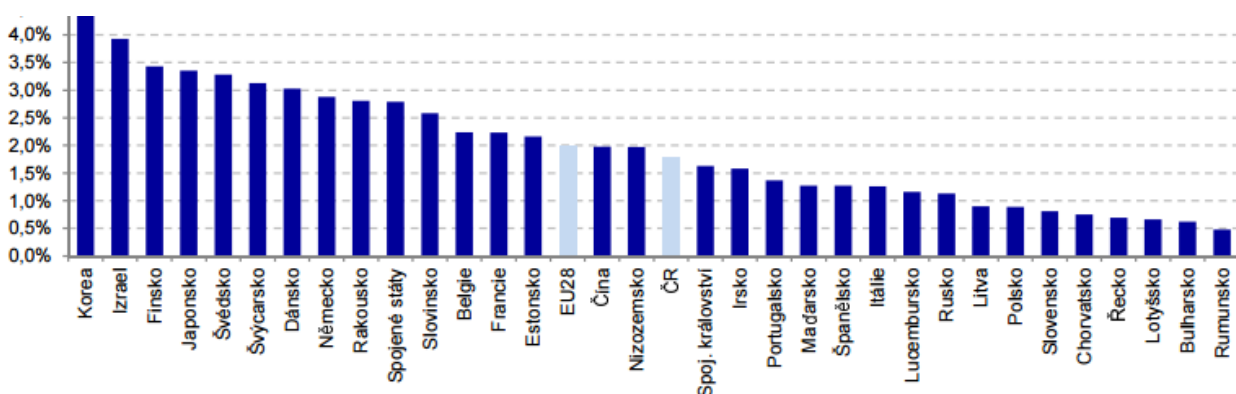

Obrázek 17: Výdaje na výzkum a vývoj podle zdrojů jejich financování v mld. Kč

Zdroj: [28]

V hlubším kontextu je však ČR daleko za ostatními zeměmi, co se týče výdajů na výzkum a vývoj ze soukromých zdrojů. Je zde čerpáno příliš veřejných prostředků a ČR je do jisté míry závislá na institucionálním financování. Strukturální fondy EU jsou však pouze dočasné. Podíl výdajů soukromého sektoru v ostatních státech EU je v rozmezí 60 % až 70 % na celkových výdajích. Na hladině evropského průměru drží ČR tedy pouze výdaje veřejné. Problémem ČR je také nedostatečná spolupráce na výzkumu a vývoji podniků s vysokými školami a veřejnými výzkumnými institucemi. Tuzemské podniky vynakládají příliš málo prostředků na případnou spolupráci. Vysokým školám bylo poskytnuto 434 mil. Kč z podnikatelských zdrojů, podstatně více prostředků směřuje do vládního sektoru, a to téměř 2 mld. Kč. Především se jedná o příjmy z licenčních poplatků Akademie věd ČR.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v EU byly v roce 2012 269 mld. EUR. Podíl výdajů na HDP činil 2 %. **Obrázek 18** ukazuje podíl celkových výdajů na výzkum a vývoj k HDP. Pouze čtyři státy EU přesáhly hranici 3 %, a to konkrétně Finsko, Švédsko, Švýcarsko a Dánsko. ČR se drží na průměru EU.

Obrázek 18: Celkové výdaje na výzkum a vývoj v roce 2012 jako % HDP

Zdroj: [28]

4.2 Aktivita domácích přihlašovatelů

Čeští vynálezci chrání svá patentová práva daleko méně než přihlašovatelé z ostatních států. Například oproti Francii, kde si své duševní vlastnictví chrání až 84 % podniků formou patentu, ochranné známky, či průmyslovým vzorem, v ČR je to okolo 40 %. Podle výsledků výzkumu Technologického centra Akademie věd ČR, který byl proveden v roce 2012 napříč českými podniky, bylo zjištěno, že veškeré formálně chráněné průmyslové vlastnictví má pro české podniky relativně nízkou důležitost. Jako nejvíce ceněné nehmotné statky firmy uvedly např. dobré jméno firmy, kvalifikované zaměstnance, dobré pracovní klima, organizaci výroby, smlouvy s dodavateli a odběrateli či utajované postupy a know-how. České podniky častěji využívají utajování než ochranu formou patentu. Malé a střední podniky nevyužívají průmyslově právní ochranu téměř vůbec. Pokud už české podniky patentují, uvádějí jako hlavní důvod ochranu proti kopírování, vylepšení firemní pověsti a blokování konkurence. Převažují tedy důvody obranné a strategické nad motivem finančního zisku. České podniky uvádějí, že hlavním důvodem pro nízký počet patentů je komplikovaný a zdlouhavý postup při jejich získávání. Stěžují si na vysoké náklady na získání a udržení patentu v platnosti. [29] Ochrana na národní úrovni však není drahou záležitostí. Navíc je systém platby poplatků uspořádán tak, aby první roky po podání přihlášky obnášely co nejnižší finanční výdaje. Přestože je nyní v ČR podáváno nejvíce patentů za posledních 20 let, stále ČR není na úrovni ostatních zemí a počet přihlášek neodpovídá reálným možnostem českého průmyslu. Na území ČR je v současné době v platnosti více než 30 000 patentů (v Německu je v platnosti přes 550 000 patentů), ale pouze 7,6 % z nich patří domácím přihlašovatelům. Tento fakt odráží snahu zahraničních podniků dbát na ochranu duševního vlastnictví i na malých trzích a naopak příliš pomalu rostoucí ochotu českých firem chránit své nápady. České podniky jsou již přesvědčeny o nutnosti inovovat, nicméně chránit své know-how stále nepřijaly za své.

Čeští podnikatelé ve velké míře nedoceňují oblast ochrany duševního vlastnictví. Prvotní příčinu tohoto problému je možné mimo jiné nalézt i v systému vzdělávání. Tématika ochrany duševního vlastnictví nepatří mezi základní oblast vzdělání, které je zprostředkováváno na školách, jako je tomu například v zahraničí. Velká Británie je oproti ČR zemí, kde se problematika průmyslového vlastnictví vyučuje již na základních školách. Zde je situace o něco horší, informace o průmyslových právech jsou studentům zprostředkovány ve valné většině pouze na vysokých školách, a to jen na určitých oborech. Na druhou stranu co je potřeba označit za pozitivní vývoj je zvyšující se aktivita právě výzkumných center při vysokých školách, kde je zaznamenán zvyšující se trend v zapojení se do systému ochrany

průmyslových práv. Počet patentových přihlášek se za poslední tři roky zvýšil přibližně o třetinu. V roce 2013 se vysoké školy podílely celou jednou čtvrtinou na podaných patentových přihláškách. Vysoké školy si uvědomují, že chránit své duševní vlastnictví je důležité a že později je možné mnoho nápadů prodat případným firmám.

Čeští přihlašovatelé stále ještě v plné míře nevyužívají výhody systému mezinárodního podávání přihlášek cestou PCT. Počet mezinárodních přihlášek PCT je znakem vypovídajícím o vyspělosti země v průmyslové ochraně. Přestože celosvětový počet podávaných mezinárodních přihlášek neustále roste, v České republice je stále ve větší míře využívána tuzemská forma ochrany, jak je uvedeno v **Tabulce 7**.

Tabulka 7: Počet podaných národních patentových přihlášek a PCT přihlášek v ČR

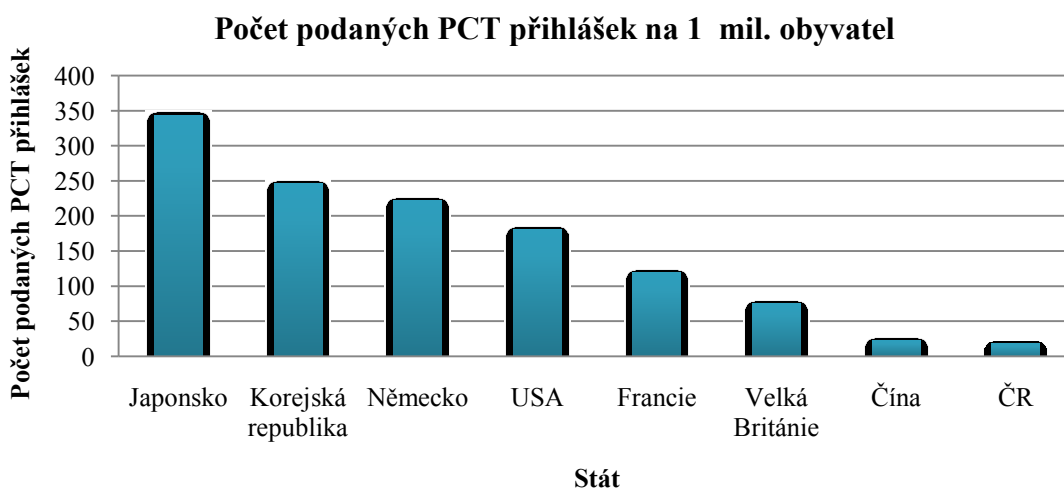
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Národní přihlášky celkem	1 252	830	836	908	854	881	982	880	973	1081
PCT přihlášky celkem	95	117	107	132	155	183	136	147	163	197

Zdroj: Vlastní zpracování dle [42],[51]

Potenciál českých technických inovací tak není naplno využíván. Obsah národní přihlášky je poté k dispozici celému světu, přičemž ochrana platí jen pro české území. Zahraničním konkurentům to tak může přinést vysoké zisky bez profitu pro původce vynálezu. Žádný investor z ostatních států nekoupí řešení, které buď není chráněno vůbec, nebo je chráněno jen národním patentem s již expirovanou možností podat přihlášku kamkoliv do zahraničí, tzn. po uplynutí 12 měsíců od data podání přihlášky. Čeští přihlašovatelé by tak měli usilovat o národní ochranu pouze pro ta řešení, která jsou schopni chránit i v zahraničí. Samotné podání PCT přihlášky se nepojí s tak vysokými náklady, nákladné je až usilování o získání patentu v zahraničí. To se však děje až v horizontu několika let. Systém PCT není nutné využít pouze k získání mezinárodní ochrany vynálezu, udělovací proceduru není nutné dotáhnout do konce. Během mezinárodní fáze řízení může být přihlašovatel osloven příslušným zájemcem o dané technické řešení, zvláště pak, pokud přihlašovatel obdržel od mezinárodní rešeršní autority výrok, že se jedná o řešení, na které s velkou pravděpodobností bude možné získat patent. V zahraničí je zcela běžný odkup daného řešení ve stadiu patentové přihlášky. Za relativně malou investici tak může být technický nápad zviditelněn a během 30 měsíců po dobu mezinárodní fáze řízení může být uskutečněna

nabídka ze strany investora. Přesto, že se aktivita tuzemských přihlašovatelů PCT v posledních letech zvyšuje, je stále zapotřebí maximálně zvyšovat povědomí o významu systému PCT.

Ve srovnání s ostatními zeměmi je aktivita českých přihlašovatelů výrazně nízká. V roce 2013 byl počet podaných PCT přihlášek 197. Nízkou aktivitu domácích přihlašovatelů dokládá počet podaných PCT přihlášek na 1 milion obyvatel za rok 2013, jak ukazuje **Obrázek 19**.

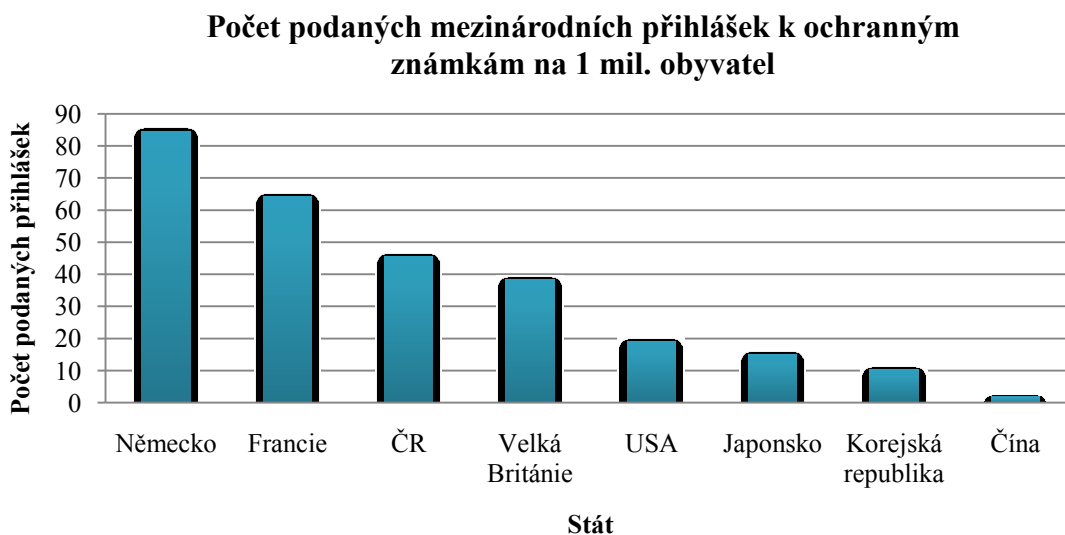

Obrázek 19: Počet podaných PCT přihlášek na 1 mil. obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování

Obdobná situace je u žádání o evropský patent. Česká republika je hluboko pod průměrem EU. V roce 2013 bylo českými přihlašovатели podáno 149 přihlášek (viz Tabulka 6), což představuje zhruba 14 patentů na 1 milion obyvatel. Evropský průměr je však 129 přihlášek na milion obyvatel. V tomto ohledu je ale třeba zdůraznit vysokou nákladnost evropského patentu.

O poznání lépe je na tom ČR ve využívání Madridského systému ochranných známek. V této oblasti jsou výsledky v počtu podaných mezinárodních přihlášek velmi dobré, jak ukazuje **Obrázek 20**. V roce 2013 bylo podáno 479 přihlášek. V absolutní výši je počet podaných přihlášek v ČR zanedbatelný, ovšem s přihlédnutím k počtu obyvatel v jednotlivých zemích lze konstatovat, že aktivita českých přihlašovatelů je na velmi dobré úrovni a ČR se může rovnat s ostatními průmyslově vyspělými zeměmi.

Obrázek 20: Počet podaných mezinárodních přihlášek k ochranným známkám na 1 mil. obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování

V průmyslově vyspělých zemích jsou jako základní informační pramen využívány patentové informace. Problematikou u českých přihlašovatelů je neaktivní využívání právě těchto patentových informací. Nejvýznamnějším zdrojem technických informací jsou dozajista patentové databáze, do nichž je v převážné většině případů možno nahlédnout zcela zdarma a online. Databáze obsahují výsledky výzkumu a vývoje za mnoho let nazpět, odrážejí tím vývoj a současný stav techniky. Jednou z takto přístupných databází je **Espacenet** provozovaná EPÚ, která obsahuje více než 90 mil. patentových dokumentů včetně detailních informací jako jsou výkresy a chemické vzorce z celého světa a je nejhodnotnějším zdrojem technických informací v současné době. Databáze byla spuštěna v roce 1998 a nejstarší dokumenty pocházejí již z roku 1836. Technická řešení jsou v této databázi uspořádána tak, aby každý základně poučený uživatel byl schopen dané řešení nalézt, poučit se z něj, zjistit, zda jeho výzkum a vývoj je na špičce techniky a získat informace o tom, kde by se vyplatilo investovat, kde je dané řešení přihláшено k ochraně a kde naopak není. Mnoho českých podnikatelů je například jistou zahraniční firmou neprávem obviněno z porušování práv třetích osob. Po hlubším prozkoumání patentových informací je však možné dojít k závěru, že daná firma svůj vynález nemá na území ČR vůbec přihlášený k ochraně. Podniky tak zbytečně nakupují licence pro technická řešení, která by mohla být v ČR vyráběna a dále i exportována bez porušení práv jiné osoby. Technická řešení, pro která se patentová ochrana nevztahuje, nebo platí pouze na určitých územích, může případný uživatel kopírovat, následně vylepšit a dále využít pro své obchodní zájmy. Na území ČR je chráněno pouze kolem 30 000 uvedených technických řešení a dokonce až 80 % veškerých řešení z celé databáze není chráněno vůbec, ať už kvůli nedostatečnému zájmu trhu či nedostatku financí přihlašovatelů.

Databáze je tak zdrojem hodnotných informací při provádění rešerše. Je vhodným nástrojem pro všechny výzkumníky, vývojáře i soukromé vynálezce. Čeští přihlašovatelé stále nedocenili možnost inspirovat se z výsledků jiných, legálně přebírat výsledky jejich práce, které by posléze zdokonalili. To však není problém pouze ČR ale obecně Evropy, která má dozajista vynikající základnu pro generování nových nápadů a vynálezů, ale přesto má podle Francise Gurryho - generálního ředitele WIPO: "*problém využívat výsledků výzkumu a vývoje a měnit je v obchodovatelné produkty*". Na rozdíl od USA či asijských zemí evropské státy nejsou zatím schopné v celé míře využívat výhody, které nabízí systém ochrany duševního vlastnictví. Zveřejněné patentové přihlášky jsou cenné zdroje know-how, které je třeba využívat.

S nedostatečnou osvětou se pojí i další problém, a to je přihlašování již vynalezených řešení. Efektivním využitím databáze Espacenet, databází národních nebo databáze Patentscope spravovanou WIPO je možné předejít vynalezení již vynalezeného. Čeští přihlašovatelé se nedostatečně informují o novosti svých vynálezů, což vede často k zamítnutí patentové přihlášky z důvodu nenovosti. Prostředky vložené do výzkumu a vývoje jsou tak vynaložené zbytečně. Tomu všemu by se mohlo předejít právě aktivním využívání patentových databází. Mnohdy ani čeští výzkumníci nevědí o existenci takto rozsáhlých patentových databází jako je právě Espacenet. Obecně patent získá 40 – 50 % přihlašovatelů. Největší úspěch v tomto ohledu mají vysoké školy a veřejné výzkumné instituce, kde patent získá více než 80 % žadatelů. Opakem jsou fyzické osoby, kde je až 70 % přihlášek zamítnuto.

4.3 Návrhy protiopatření

V nízké aktivitě českých přihlašovatelů nelze spatřovat nedostatky na straně státu. Úřad průmyslového vlastnictví působí jako aktivní informační a vzdělávací institut. Pořádá vzdělávací kampaně (např. kampaň "Patentuj"), školení či přednášky a jakákoliv osoba zde najde příslušnou pomoc v této oblasti. Informační letáky z kampaně "Patentuj" jsou uvedeny v **Příloze D**. Úřad nabízí řadu kurzů, které jsou zaměřeny na informace o výhodách ochrany průmyslového vlastnictví, na zdroje patentových informací a práci s databázemi, řešení patentových sporů apod. Dále zde působí Institut průmyslově právní výchovy, kde je zájemcům nabízeno dvouleté specializační studium průmyslových práv. Je tedy zcela nezbytné pokračovat a zintenzivnit osvětové činnosti, usnadňovat podnikatelům, inovátorům a vynálezům přístup k podstatným a kvalitním informacím, které jim pomohou při jejich inovačním podnikání a jejich následném rozvoji. Jedinou cestou je neustálé zvyšování povědomí o tom, co daný systém vůbec nabízí.

V prvé řadě je třeba začít u samotného vzdělávání žáků a studentů na školách. Tématika ochrany duševního vlastnictví nepatří mezi základní oblast vzdělávání, což je možné považovat za prvotní příčinu daného problému. Měla by prolínat všemi stupni vzdělávání - od základního až po vysokoškolské. Povědomí o této problematice by měli mít už žáci druhého stupně základních škol a víceletých gymnázií, kterým by dané téma bylo vhodnou formou podáváno, např. realizovanými exkurzemi přímo do centrály ÚPV spojené s aktivitami ve formě kvízů či tvorby praktického úkolu. Absolventi středních škol o duševním vlastnictví téměř nevědí a jejich představy jsou mlhavé. Současným stavem je, že mnohdy se o duševních právech dozvědí studenti až na vysokých školách a ani zde není této oblasti věnován přiměřený čas. Častým jevem je, že buď výuka tohoto tématu zcela chybí, nebo je součástí jiného předmětu, kde je problematice věnována pouze jedna přednáška za semestr, ať už je to v rámci předmětu "Řízení jakosti" či "Management inovací", nebo je předmět ochrany duševního vlastnictví zařazen mezi volitelné předměty. Je také možné konstatovat, že problematice autorských práv je věnována daleko větší pozornost než právu průmyslovému, a to napříč všemi univerzitami. Ochranu duševního vlastnictví je nutné zařadit zejména na obory technické a ekonomické, kde by měl být kladen důraz především na práva průmyslová. Naopak umělecké vysoké školy by se měly zaměřovat a v současné době se i zaměřují na právo autorské. Obory zaměřené na informatiku či práva by měly vzdělávat studenty v obou oblastech práv.

Samozřejmě seznamování studentů s touto problematikou vyžaduje příslušné vzdělání a orientaci v tématu samotných vyučujících. O ochraně duševního vlastnictví a zdrojích informací by měli mít přehled i vědečtí a pedagogičtí pracovníci vysokých škol. Je proto nutné organizovat co nejvíce odborných seminářů určených pro zaměstnance škol. Například Vysoké učení technické v Brně realizuje při Centru transferu technologií systematické vzdělávání doktorandů v prvním roce studia zaměřené na duševní vlastnictví. Některé vysoké školy, jako je Univerzita Pardubice, Univerzita Karlova v Praze či Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně a mnohé další dále pořádají semináře a přednášky, které jsou personálně zajištěny z řad pracovníků Centra transferu technologií nebo externími lektory.

Nicméně je pozitivní, že většina vysokých škol považuje oblast ochrany duševního vlastnictví za aktuální a přínosnou a vítají podporu vzdělávacích aktivit v této oblasti. Řada vysokých škol dosáhla již jistého pokroku. Ucelené vzdělání tohoto typu nabízí pouze Metropolitní univerzita v Praze, kde je od roku 2002 zájemcům nabízeno tříleté bakalářské studium na oboru Průmyslové vlastnictví a akreditace byla v roce 2005 a 2010 rozšířena i na magisterský a doktorský obor Mezinárodní a regionální vztahy v průmyslovém vlastnictví.

Část výuky dokonce probíhá i v prostorách ÚPV. Samozřejmě je třeba respektovat odlišnosti mezi vysokými školami. Například ekonomické obory jsou velmi rozmanité a podle toho je třeba rozlišovat výklad duševního vlastnictví a zaměřit se alespoň na určitou část. Je třeba si stanovit, zda tuto problematiku pojmout teoreticky či prakticky, výuku mít obecně zaměřenou či oborově zaměřenou (zemědělství, doprava, mezinárodní obchod, veřejná správa atd.). Spolupráce s univerzitami a realizované projekty, jako je např. projekt "Šíření znalostí o duševním vlastnictví na univerzitách", by však do budoucna mohly přispět ke zvýšení povědomí o nutnosti aktivního využívání systému ochrany duševního vlastnictví, jelikož tuto problematiku lze označit jako průřezovou. Vyskytuje se téměř v každém oboru, a proto je nutná výuka v každém z nich. Je tedy třeba neustále zdůrazňovat potřebu učit studenty, aby chránili a využívali své nápady jak na univerzitách, tak později na pracovištích.

ZÁVĚR

Inovace jsou hybnou silou ekonomiky a ekonomického pokroku země, zvyšují konkurenceschopnost a nepřímo přispívají k růstu hrubého domácího produktu. Říká se, že průmyslově právní ochrana brání inovacím, že je brzdou vědeckého pokroku a že patenty slouží především k zablokování konkurenční výroby. Podle některých názorů vede průmyslově právní ochrana pouze ke vzniku monopolů a protekcionismu. Opak je ale pravdou. Bez řádné ochrany by žádné vynálezy neexistovaly, do výzkumu by nikdo nebyl ochotný investovat, pokud by věděl, že se mu prostředky časem nevrátí. Kromě toho patentová ochrana představuje pouze dočasný monopol svému majiteli, za který je třeba zaplatit tu "nejvyšší" cenu, a to následné zveřejnění podstaty daného řešení. Po uplynutí určité doby je výsledek výzkumu a vývoje předložen všem, celé společnosti, která ho posléze může dále využívat, přetvářet a posunout stav techniky dále. Průmyslově právní ochrana se pojí se zvyšováním prestiže firmy, zaujetím potenciálních investorů. Podnik s propracovanou průmyslovou ochranou má lepší vyjednávací pozici vůči konkurenci. Nehmotné statky jsou intelektuálním kapitálem a klíčem k dalšímu rozvoji, který je třeba chránit.

Cílem diplomové práce bylo zachytit současné trendy ochrany duševního vlastnictví a zanalyzovat současný stav v České republice v porovnání s ostatními průmyslově vyspělými zeměmi. Systém ochrany průmyslových práv v České republice je na velmi dobré úrovni a je srovnatelný s ostatními průmyslově vyspělými zeměmi. Přihlašovatel má zde stejné možnosti jako v ostatních vyspělých zemích. Jedná se pouze o drobné odlišnosti, které jsou svou podstatou dány tradicemi a historickým vývojem v dané zemi. Lze však obecně tvrdit, že průmyslově právní ochrana dosahuje celosvětové harmonizace.

Nejpalčivějším problémem v ČR je nedostatečná osvěta v dané oblasti. Průmyslově právní ochrana není u českých podniků prioritou, kde příčinu lze spatřovat především v neznalosti systému a jeho aktivním využívání. Je třeba zdůraznit, že aplikace výzkumu a vývoje a jeho financování odpovídá většině členských států EU. Výzkum, vývoj a inovace považují české podniky za prioritní. Potenciál ČR v oblasti inovací je veliký, nicméně ochrana samotných výsledků výzkumu a vývoje je věcí jinou. V tomto ohledu podniky upřednostňují spíše udržovat technická řešení jako obchodní tajemství. ČR tak není na úrovni ostatních zemí co do počtu podaných přihlášek k průmyslově právní ochraně. Pokud se již čeští přihlašovatelé rozhodnou chránit svá technická řešení např. formou patentu, činí tak pouze na území ČR. Dochází zde k nízkému využívání mezinárodních systémů, jako je např. systém PCT či evropský patent. České technické inovace jsou tak zdarma předávány celému světu. I když

například vynálezce nehodlá expandovat na zahraniční trhy, je podání mezinárodní přihlášky cestou, jak být osloven příslušným zájemcem o dané řešení a patentová přihláška může být za příslušný obnos odkoupena. Obdobně čeští vynálezci stále nedoceňují potenciál patentových databází, ať už národních či mezinárodních. Před samotným výzkumem se nepřesvědčí o novosti daného řešení a současném celosvětovém stavu techniky. Prostředky vložené do výzkumu a vývoje jsou tak vynaložené zbytečně. Podle rešerší v patentových databázích je možné zjistit, kde se vyplatí investovat, kde se nachází konkurence, jaká je její inovační strategie a kde je dané řešení přihlášeno k ochraně. ČR stále nedokáže využívat výsledků výzkumu a vývoje jiných a následně na tento výzkum navázat. V českém prostředí tak chybí znalost a povědomí o možnostech vyhledávání v databázích již existujících patentů nebo jiného chráněného práva.

Základní znalost o systému ochrany duševního vlastnictví by se měla stát přirozenou součástí vzdělání na školách jako je tomu v zahraničí, tzn. vedle samotné vědecké a výzkumné práce je další významnou podmínkou konkurenceschopnosti i dobrá orientace v možnostech a způsobech práce s nehmotným majetkem. Neboť nevědomí českých přihlašovatelů o tom, co daný systém průmyslových práv vůbec nabízí, je prvotní příčinou všech problémů, od které se vše odvíjí. To však obnáší seznámení se s daným tématem nejlépe již na základních školách. Pravdou ovšem je, že výuka duševního vlastnictví v současné době chybí i na vysokých školách, kde je zmiňována pouze okrajově nebo vůbec. Zavedení intenzivnější výuky zejména průmyslových práv na středních a vysokých školách by mohlo v konečném důsledku přispět ke zvýšení aktivity českých podniků i jednotlivců v ochraně svých tvůrčích nápadů. ČR má zcela jistě výbornou základnu pro generování nových nápadů a vynálezů, nicméně v současné době není její potenciál naplno využíván.

POUŽITÁ LITERATURA

Knižní publikace

- [1] BOHÁČEK, M., JAKL, L. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. 322 s. ISBN 80-245-0463-4.
- [2] BOHÁČEK, M. *Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. 220 s. ISBN 80-7079-388-0.
- [3] ČADA, K. *Chránit/nechránit, to je otázka - výsledky výzkumu a vývoje, jejich ochrana a komercializace*. 1. vydání. Plzeň: Alevia, 2014. 320 s. ISBN 978-80-905538-0-4.
- [4] ČADA, K. *Know-how a obchodní tajemství*. 1. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. 284 s. ISBN 978-80-7282-087-0.
- [5] ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 2. upravené vydání. Praha: Oeconomica, 2007. 110 s. ISBN 978-80-245-1187-0.
- [6] HÁK, J. Mezinárodní ochrana průmyslových práv. In: *Aplikované právo*. 2005, č. 2, s. 9-36. ISSN 1214-4878.
- [7] HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 448 s. ISBN 80-7179-879-7.
- [8] JAKL, L. Evropská integrace v oblasti práv k průmyslovému vlastnictví. In: *Acta Oeconomica Pragensia*. 2004, č. 2, s. 101-110. ISSN 0572-3043.
- [9] JAKL, L. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. 95 s. ISBN 80-7082-432-8.
- [10] KOUKAL, P., NECKÁŘ, J. *Autorská práva a práva související v daňových souvislostech*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 248 s. ISBN 978-80-7263-687-7.
- [11] KUBÍČEK, J., SVAČINA, P. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití, hodnocení a oceňování*. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2006. 62 s. ISBN 80-86794-19-9.
- [12] LINDBERG, V. *Intellectual Property and Open Source: A practical guide to protecting code*. USA: O'Reilly, 2008. 400 s. ISBN 978-0-596-51796-0.
- [13] MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky - Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. 257 s. ISBN 80-7179-320-5.

- [14] MALÝ, J. *Oceňování průmyslového vlastnictví - Nové přístupy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 182 s. ISBN 978-80-7179-464-6.
- [15] PIČMAN, D. *Patentové informace a známkové řešerše*. 3.přepřac. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2009. 182 s. ISBN 978-808-6855-448.
- [16] POTTELSBERGHE, B. *Lost property: the European patent system and why it doesn't work*. Brussels: Bruegel, 2009. 73 s. ISBN 9789078910121.
- [17] PŘÁDNÁ, Z. Změny v patentovém zákoně USA. In: *Průmyslové vlastnictví*. 2012, č. 5, s. 165-168. ISSN 0862-8726.
- [18] SCHNEIDEROVÁ, E. PCT systém - Další snahy o zvýšení kvality a dostupnosti informací o mezinárodních přihláškách PCT. In: *Průmyslové vlastnictví*. 2014, č. 3, s. 81-86. ISSN 0862-8726.
- [19] SLOVÁKOVÁ, Z. *Průmyslové vlastnictví - vynálezy, užité vzory, ochranné známky, označení původu a zeměpisná označení*. 2. vydání. Praha: LexisNexis CZ, 2006. 212 s. ISBN 80-86920-08-9.
- [20] SUCHÝ, V. et al. *Nehmotné statky a průmyslová práva - Jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. 1. vydání. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2010. 190 s. ISBN 987-80-7419-037-7.
- [21] SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vydání. Praha: Ekopress, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86929-62-0.
- [22] ŠPINDLER, K. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*. 1. vydání. Praha: LexisNexis, 2007. 94 s. ISBN 80-86920-19-4.
- [23] TELEC, I., TŮMA, P. *Přehled práva duševního vlastnictví - česká právní ochrana*. 1. vydání. Brno: Doplněk, 2006. 116 s. ISBN 80-7239-198-4.
- [24] ÚPV. *Duševní vlastnictví: příručka osvědčených postupů - 10 praktických doporučení pro lepší integraci duševního vlastnictví do obchodní činnosti*. 1. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. 54 s. ISBN 978-80-7282-084-9.
- [25] ÚPV. *Ochranné známky Společenství*. 1. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2006. 28 s. ISBN 80-728-2055-9.
- [26] ÚPV. *Průmyslový vzor Společenství*. 1. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2006. 28 s. ISBN 80-728-2056-7.

Elektronické zdroje

- [27] BusinessInfo. 2014. *Příručka ochrana duševního vlastnictví* [online]. [cit. 24. 9. 2014]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/PRIRUCKA_INMP_Ochrana_dusevniho_vlastnictvi.pdf>.
- [28] ČSÚ. 2015. *Ukazatele výzkumu a vývoje za rok 2013* [online]. [cit. 14. 3. 2015]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40024382C/\\$File/21100214.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/E40024382C/$File/21100214.pdf)>.
- [29] Enterprise Europe Network. 2015. *Strategie českých firem v ochraně produktových inovací: výsledky empirického průzkumu Technologického centra AV ČR* [online]. [cit. 14. 3. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.enterprise-europe-network.cz/files/trendy-18-clanek.pdf>>.
- [30] EPO. 2015. *Schedule of Fees* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.epoline.org/portal/portal/default/epoline.Scheduleoffees/PublicScheduleOfFeesWindow?mode=view&action=e&windowstate=normal>>.
- [31] KHAN, B. *An economic history of patent institutions*. EH.net [online]. 2015 [cit. 26. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://eh.net/encyclopedia/an-economic-history-of-patent-institutions/>>.
- [32] OHIM. 2015. *Fees payable direct to OHIM* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<https://oami.europa.eu/ohimportal/en/fees-payable-direct-to-ohim>>.
- [33] OHIM. 2015. *Fees directly payable to OHIM* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<https://oami.europa.eu/ohimportal/en/rcd-fees-directly-payable-to-ohim>>.
- [34] PRH. 2015. *Introduction to Intellectual Property Protection in China* [online]. [cit. 21. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.prh.fi/stc/attachments/patentinliitteet/patentointiulkomaila/Intellectual_Property_Protection_China.pdf>.
- [35] ROBERTS, G., VENNERS, J. *Making sense of Europe's unitary Patent*. wipo.int [online]. 2015 [cit. 6. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2014/03/article_0003.html>.
- [36] Řízení inovací. 2014. *Přihlášení patentu* [online]. [cit. 29. 9. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://rizeniinovaci.cz/prihlaseni-patentu/>>.

- [37] Řízení inovací. 2014. *Přihlášení průmyslového vzoru* [online]. [cit. 30. 9.2014]. Dostupné z WWW: <<http://rizeniinovaci.cz/prihlaseni-prumysloveho-vzoru/>>
- [38] SKOLKOVÁ, L. Ochrana průmyslových vzorů z pohledu Kanady a Velké Británie. *Knihovna plus* [online]. 2009, č. 2 [cit. 24. 2. 2015]. ISSN 1801-5948. Dostupné z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus92/skolk.htm>>.
- [39] USPTO. 2015. *General information concerning patents* [online]. [cit. 12. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.uspto.gov/patents-getting-started/general-information-concerning-patents>>.
- [40] ÚPV. 2014. *Právní předpisy - národní* [online]. [cit. 29. 9. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://upv.cz/cs/pravni-predpisy/narodni.html>>.
- [41] ÚPV. 2014. *Přihlašování do zahraničí* [online]. [cit. 19. 10. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/vynalezypatenty/prihlasovani-do-zahranici.html>>.
- [42] ÚPV. 2014. *Výroční zpráva 2013* [online]. [cit. 29. 9. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://upv.cz/cs/publikace/rocenka/rocenka.html>>.
- [43] ÚPV. 2015. *Přihlašování CHOP/CHZO Společenství pro zemědělské produkty a potraviny* [online]. [cit. 10. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/oznaceni-puvodu-zemepisna-oznaceni/prihlasovani-do-zahranici/oznaceni-puvodu-a-zemepisna-oznaceni-spolecenstvi0/prihlasovani-op-zo-spolecenstvi.html>>.
- [44] WIPO. 2015. *Frequently asked questions about the PCT* [online]. [cit. 10. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/pct/en/faqs/faqs.html>>.
- [45] WIPO. 2015. *Madrid system: Schedule of Fees* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/madrid/en/fees/sched.html>>.
- [46] WIPO. 2015. *Objectives and main features of the Lisbon Agreement* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/lisbon/en/general/>>.
- [47] WIPO. 2015. *Objectives, main features, advantages of the Madrid system* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/madrid/en/general/>>.
- [48] WIPO. 2015. *Patent Cooperation Treaty - Yearly review* [online]. [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/patents/901/wipo_pub_901_2014.pdf>.

- [49] WIPO. 2015. *Payment of fees - Lisbon System* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/about-wipo/en/finance/lisbon.html>>.
- [50] WIPO. 2015. *Schedule of fees* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/hague/en/fees/sched.htm>>.
- [51] WIPO. 2015. *Statistical country profiles* [online]. [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/country_profile/>.
- [52] WIPO. 2015. *The Global Impact of the America Invents Act* [online]. [cit. 6. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2011/06/article_0002.html>.
- [53] WIPO. 2015. *The Hague Agreement - Concerning the international registration of industrial designs: Main features and advantages* [online]. [cit. 3. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/designs/911/wipo_pub_911.pdf>.
- [54] WIPO. 2015. *WIPO administered Treaties* [online]. [cit. 6. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.wipo.int/treaties/en/>>.
- [55] WIPO. 2015. *World Property Indicators* [online]. [cit. 7. 2. 2015]. Dostupné z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_941_2014.pdf>.

Legislativní dokumenty

- [56] EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012, o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin. In: *Úřední věstník*. L 343, s. 1-29.
- [57] EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 664/2014 ze dne 18. prosince 2013, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, pokud jde o stanovení symbolů Unie pro chráněná označení původu, chráněná zeměpisná označení a zaručené tradiční speciality a o některá pravidla pro původ, procesní pravidla a další přechodná pravidla. In: *Úřední věstník*. L 179, s. 17-22.
- [58] Vyhláška č. 199/2001 Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 5. června 2001, o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle §3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, pro určité durhy dohod o výzkumu a vývoji. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 75, s. 4253-4255.

- [59] Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 27. listopadu 1990, o vynálezech a zlepšovacích návrzích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 86, s. 1952-1964.
- [60] Zákon č. 529/1991 Sb. ze dne 3. prosince 1991, o ochraně topografií polovodičových výrobků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 102, s. 2658-2661.
- [61] Zákon č. 478/1992 Sb. ze dne 24. září 1992, o užitných vzorech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 96, s. 2762-2765.
- [62] Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 7. dubna 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 36, s. 1658-1685.
- [63] Zákon č. 207/2000 Sb. ze dne 21. června 2000, o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 64, s. 3053-3061.
- [64] Zákon č. 408/2000 Sb. ze dne 25. října 2000, o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 115, s. 5321-5331.
- [65] Zákon č. 452/2001 Sb. ze dne 29. listopadu 2001, o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 168, s. 9776-9782.
- [66] Zákon č. 173/2002 Sb. ze dne 9. dubna 2002, o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 73, s. 3664-3669.
- [67] Zákon č. 441/2003 Sb. ze dne 3. prosince 2003, o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochranných známkách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 147, s. 7339-7352.
- [68] Zákon č. 634/2004 Sb. ze dne 26. listopadu 2004, o správních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 215, s. 11415-11501.
- [69] Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026-1368.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A** Národní legislativa upravující průmyslová práva v ČR
- Příloha B** Vybrané poplatky za patent splatné na ÚPV
- Příloha C** Vybrané poplatky za patent splatné u jednotlivých zahraničních úřadů
- Příloha D** Informační kampaň "Patentuj"

Příloha A

NÁRODNÍ LEGISLATIVA UPRAVUJÍCÍ PRŮMYSLOVÁ PRÁVA V ČR

- zákon č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví,
- zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví,
- zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách,
- zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení,
- zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích,
- zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů,
- zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů,
- zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech,
- zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů,
- zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků,
- zákon 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů,
- vyhláška č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů ve znění vyhlášky č. 21/2002 Sb.,
- vyhláška č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách,
- vyhláška č. 243/2002 Sb., k provedení zákona o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele,
- vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.
- zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád,
- zákon 501/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu,
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích,
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrudám rostlin,
- zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

Příloha B**VYBRANÉ POPLATKY ZA PATENT SPLATNÉ NA ÚPV**

PATENT	
TYP POPLATKU	VÝŠE POPLATKU (KČ)
Přijetí přihlášky vynálezu	1 200
pokud je přihlašovatelem výlučně původce	600
Přijetí žádosti o zveřejnění před zákonem stanovenou lhůtou	800
Přijetí žádosti o provedení úplného průzkumu přihlášky vynálezu	3 000
za 11. a každý další uplatněný patentový nárok	500
Vydání patentové listiny	
do rozsahu 10 stran	1 600
za každou další stranu	100
Udržovací poplatky	
za 1. - 4. rok	1 000
za 5. - 8. rok	2 000
za 9. rok	3 000
za 10. rok	4 000
za 11. rok	6 000
za 12. rok	8 000
za 13. rok	10 000
za 14. rok	12 000
za 15. rok	14 000
za 16. rok	16 000
za 17. rok	18 000
za 18. rok	20 000
za 19. rok	22 000
za 20. rok	24 000

Příloha C**VYBRANÉ POPLATKY ZA PATENT SPLATNÉ U JEDNOTLIVÝCH
ZAHRANIČNÍCH ÚŘADŮ****DPMA**

TYPE OF FEE	FEE (EUR)
Application Fee	
Online filling including up to 10 claims	40
Extra fee for each additional claim	20
Paper filling including up to 10 claims	60
Extra fee for each additional claim	30
Prior search without examination	300
Examination Fee	
After prior search	150
Without prior search	350
AnnualFee	
for the 3rd patent year	70
for the 4th patent year	70
for the 5th patent year	90
for the 6th patent year	130
for the 7th patent year	180
for the 8th patent year	240
for the 9th patent year	290
for the 10th patent year	350
for the 11th patent year	470
for the 12th patent year	620
for the 13th patent year	760
for the 14th patent year	910
for the 15th patent year	1 060
for the 16th patent year	1 230
for the 17th patent year	1 410
for the 18th patent year	1 590
for the 19th patent year	1 760
for the 20th patent year	1 940

Others	
Opposition procedure	200

IPO

TYPE OF FEE	FEE (GBP)
Application Fee	
Apply online	20
Apply by post	30
Examination Fee	
Search fee	
Apply online	130
Apply by post	150
Request for substantive examination	
Apply online	80
Apply by post	100
Annual Fee	
for the 5th patent year	70
for the 6th patent year	90
for the 7th patent year	110
for the 8th patent year	130
for the 9th patent year	150
for the 10th patent year	170
for the 11th patent year	190
for the 12th patent year	210
for the 13th patent year	250
for the 14th patent year	290
for the 15th patent year	350
for the 16th patent year	410
for the 17th patent year	460
for the 18th patent year	510
for the 19th patent year	560
for the 20th patent year	600

INPI

TYPE OF FEE	FEE (EUR)
Application fee	
Paper filling	36
Electronic filling	26
Examination fee	
Request for substantive examination	500
Annual fee	
2 to 5 years	36
for the 6th patent year	72
for the 7th patent year	92
for the 8th patent year	130
for the 9th patent year	170
for the 10th patent year	210
for the 11th patent year	250
for the 12th patent year	290
for the 13th patent year	330
for the 14th patent year	380
for the 15th patent year	430
for the 16th patent year	490
for the 17th patent year	550
for the 18th patent year	620
for the 19th patent year	690
for the 20th patent year	760
Others	
Patent issue fee	86

USPTO

TYPE OF FEE	FEE (USD)		
	Fee	Small Entity fee	Micro Entity fee
Application Fee			
Paper filling	280	140	70
Electronic filling	280	70	70
Each independent claim in excess of 3	420	210	105
Each claim in excess of 20	80	40	20
For each additional 50 sheets that exceeds 100 sheets	400	200	100
Provisional application filling	260	130	65
For each additional 50 sheets that exceeds 100 sheets	400	200	100
Reissue	280	140	70
Each reissue independent claim in excess of 3	420	210	105
Each reissue claim in excess of 20	80	40	20
For each additional 50 sheets that exceeds 100 sheets	400	200	100
Examination fee			
Patent search fee	600	300	150
Reissue search fee	600	300	150
Patent examination fee	720	360	180
Patent reissue examination fee	2 160	1 080	540
Annual fee			
Due at 3.5 years	1 600	800	400
Due at 7.5 years	3 600	1 800	900
Due at 11.5 years	7 400	3 700	1 850
Others			
Patent issue fee	960	480	240
Reissue issue fee	960	480	240
Request for ex parte reexamination	12 000	6 000	3 000

SIPO

TYPE OF FEE	FEE (CNY)
Application Fee	
Filing fee	900
Application publication fee	50
Additional filing fee	
for each sheet of description in excess of 30 sheets	50
for each sheet of description in excess of 300 sheets	100
for each claim in excess of 10	150
Examination Fee	
Request for substantive examination	2 500
Re-examination fee	1 000
Annual Fee	
Application maintenance fee (per annum)	300
1 to 3 years	900
4 to 6 years	1 200
7 to 9 years	2 000
10 to 12 years	4 000
13 to 15 years	6 000
16 to 20 years	8 000
Others	
Patent certificate fee	255

KIPO

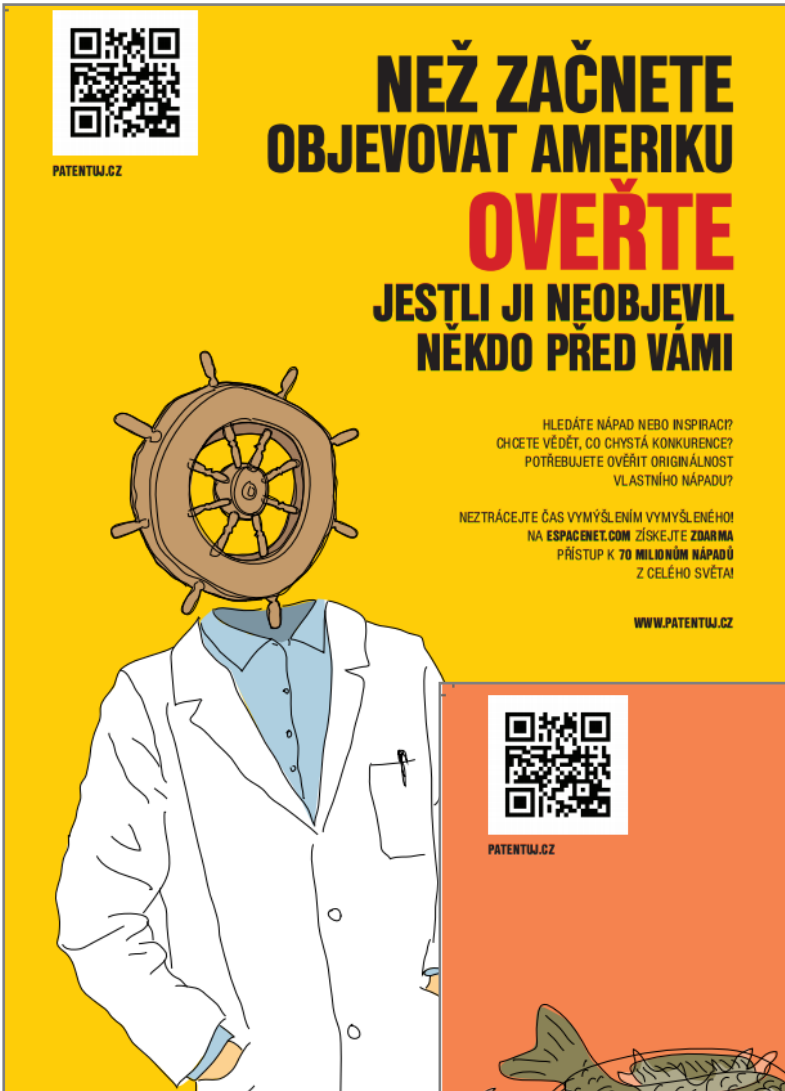
TYPE OF FEE	FEE (KRW)
Application Fee	
Patent Application (Electronic)	46 000
Patent Application (Paper)	
a. Basic fee	66 000
b. Additional fee for each page when the total of the description, drawing, and abstract exceeds 20 pages	1 000
Application for an extension of the term of a patent right, for each application	300 000

Examination Fee	
Application for a priority claim	
a. Basic fee	18 000 (electronic) 20 000 (paper-based)
b. Additional fee for each priority claim	18 000 (electronic) 20 000 (paper-based)
Request for substantive examination	
a. Basic fee	143 000
b. Additional fee for each patent claim	44 000
Request for reexamination	
a. Basic fee	100 000
b. Additional fee for each patent claim	10 000
Request for a preferential examination	200 000
Annual Fee	
1 to 3 years	
a. Annual basic fee	15 000
b. Annual additional fee for each claim	13 000
4 to 6 years	
a. Annual basic fee	40 000
b. Annual additional fee for each claim	22 000
7 to 9 years	
a. Annual basic fee	100 000
b. Annual additional fee for each claim	38 000
10 to 12 years	
a. Annual basic fee	240 000
b. Annual additional fee for each claim	55 000
13 to 15 years	
a. Annual basic fee	360 000
b. Annual additional fee for each claim	55 000
16 to 25 years	
a. Annual basic fee	360 000
b. Annual additional fee for each claim	55 000

Others	
Converted application fee	
a. Patent application into utility model application	38 000
b. Utility model application into patent application	17 000

JIPO

TYPE OF FEE	FEE (JPY)
Application Fee	
Patent application	15 000
Application in foreign language	24 000
Examination Fee	
Request for substantive examination	118 000
Additional fee for each patent claim	4 000
Annual Fee	
1 to 3 years	2 300
Annual additional fee for each claim	200
4 to 6 years	7 100
Annual additional fee for each claim	500
7 to 9 years	21 400
Annual additional fee for each claim	1 700
10 to 25 years	61 600
Annual additional fee for each claim	4 800

**NEŽ ZAČNETE
OBJEVOVAT AMERIKU
OVEŘTE
JESTLI JI NEOBJEVIL
NĚKDO PŘED VÁMI**

HLEDÁTE NÁPAD NEBO INSPIRACI?
CHCETE VĚDĚT, CO CHYŠTÁ KONKURENCE?
POTŘEBUJETE OVĚRIT ORIGINÁLNOST
VLASTNÍHO NÁPADU?

NEZTRÁCEJTE ČAS VYMÝŠLENÍM VYMÝŠLENÉHO!
NA ESPACENET.COM ZÍSKEJTE ZDARMA
PŘÍSTUP K 70 MILIONŮM NÁPADŮ
Z CELÉHO SVĚTA!

WWW.PATENTUJ.CZ

**NEŽ VÁM ZAČNE
ČESKÝ RYBNÍK BÝT MALÝ
OCHRÁŇTE
SVŮJ NÁPAD
PŘED ŽRALOKY
ZE ZAHRANIČÍ**

V ZAHRANIČÍ ČESKÝ PATENT NEPLÁTÍ!
VÍTE, ŽE NĚKDY STAČÍ PODAT MEZINÁRODNÍ
PATENTOVOU PŘÍHLÁŠKU A KONKURENTI VÁM
ZAČNOU SAMI NABÍZET PENÍZE ČI SPOLUPRÁCI?

PORAĎTE SE S ODBORNÍKY, JAK VÝHODNĚ VYUŽÍT
SMLOUVU O PATENTOVÉ SPOLUPRÁCI ČI EVROPSKOU
PATENTOVOU ÚMLUVU.

WWW.PATENTUJ.CZ

 ÚŘAD
PRŮMYSLového
VLASTNICTVÍ